

จุดเด่น จุดเด่นที่สำคัญของกระบวนการ Dialogue คือโอกาสในการค้นพบหนทางแก้ไข ปัญหา การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบใหม่ สามารถเชื่อมโยงกับวิธีการเรียนรู้แบบอื่นๆ ได้ดี ซึ่งสมาชิกมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีผลด้านการเรียนรู้สูง

จุดด้อย เป็นจุดด้อยของกระบวนการ Dialogue ในกลุ่มเอง คือขาดทักษะในการสนทนา อย่างลึกซึ้ง และรอบด้านพอ บรรยายศาสตร์และสถานที่ในโรงเรียนไม่เอื้อให้เกิดการ Dialogue

ข้อสังเกต โอกาสการพัฒนาการเรียนรู้ด้านนี้ มีดังนี้
ควรมีสถานที่ที่เด็กๆ และเพื่อนเยาวชนพบปะกันได้สม่ำเสมอสามารถสร้างกระบวนการ Dialogue แบบธรรมชาติและมีการจัดการได้ดี

1. การสร้างโอกาสในการ Dialogue ในกระบวนการทำงาน โดยการมีความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม มีกิจกรรมสม่ำเสมอ และกิจกรรมนั้นๆ มีปริมาณไม่มากเกินไป
2. การฝึกอบรมด้านเทคนิคการ Dialogue เป็นระยะ แก่แกนนำกลุ่ม และสมาชิกที่สนใจ ซึ่งในปัจจุบันมีกลุ่ม/องค์กร ที่พร้อมจะสนับสนุนด้านนี้ เช่น สถาบันพัฒนาประชาสังคม, สถาบันสลาดัน, มูลนิธิอินวิชัน (กลุ่มการศึกษาตามแนวทฤษฎีคุณธรรม) ใช้วิธีการ Dialogue ในการเรียนรู้มาก)

กิจกรรมเรียนรู้จากสถานการณ์สังคม

เป็นกิจกรรมที่ทางกลุ่มได้ติดตามข่าวสารการเคลื่อนไหวของสังคมปัจจุบันรวมถึงท้องถิ่นของตนเอง โดยมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและติดตามข้อมูลความเป็นจริงที่เกิดขึ้น โดยการร่วมพูดคุย วิเคราะห์ และร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการเผยแพร่ข้อมูลออกสู่สาธารณชน รวมถึงการเรียกร้องให้มีการจัดการที่เหมาะสมในประเด็นปัญหาต่าง ๆ เช่น การก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่ที่รัฐจะจัดทำขึ้น ทั้งนิคมอุตสาหกรรมที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี โครงการก่อสร้างท่าอากาศยานไทย - พม่า, โครงการก่อสร้างท่าอากาศยานไทย- มาเลเซีย, พรบ.การศึกษา, สุขภาพ

ผลที่เกิดขึ้น กลุ่มเยาวชนมีบทเรียนจากการเรียนรู้สถานการณ์สังคมอย่างมีน้ำหนัก สามารถเรียนรู้จากสถานการณ์จริงภายในสังคม และท้องถิ่นของตน เห็นถึงความเคลื่อนไหวของชุมชนที่เกิดขึ้น สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวระหว่างชุมชน ระบบสังคม ธรรมชาติต่างๆ ได้ในระดับหนึ่ง มีการส่งผลสู่สังคมภายนอกในการที่ชุมชนเห็นความสำคัญของท้องถิ่นคน

จุดเด่น มีการเรียนรู้ที่เป็นพลังอย่างมีชีวิตชีวา มีความต่อเนื่องในบางกรณีศึกษา นอกจากนี้ได้มีผลในส่วนสังคมด้านการเคลื่อนไหวพรรค การจัดเวทีการเรียนรู้เยาวชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญๆ เช่น เวทีประชุมระดมความคิดเห็นด้านการศึกษา, การปฏิรูประบบสุขภาพ,

จุดด้อย ขาดการลงลึกในแต่ละพื้นที่ ไม่มีความต่อเนื่องพอ

ข้อสังเกต ช่วงวัยในการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ ทั้งเด็ก นักเรียน นักศึกษา ควรมีการพูดคุย เพื่อยกระดับทางความคิดเป็นระยะ ๆ และที่สำคัญสิ่งที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นพื้นฐานมาจาก ครอบครัว ชุมชน สภาพแวดล้อมในการสร้างบุคลิกภาพของคน โอกาสที่เด็กๆ จะเรียนรู้เรื่องราว ของท้องถิ่นจะมีมากขึ้นเพราะสถานการณ์ทรัพยากรในชุมชนจะถูกแย่งชิงมากขึ้น

การเรียนรู้จากกิจกรรม/โครงการและการสรุปการเรียนรู้

การเรียนรู้ในกระบวนการนี้ ต่อเนื่องจากการศึกษาชุมชน โดยกลุ่มได้สัมผัสเรื่องราว ปัญหาระดับชุมชน จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ในพื้นที่ปฏิบัติงานของโครงการป่าและทะเลเพื่อ ชีวิต ที่หมู่บ้านคลองคราม อ. กาญจนดิษฐ์ และ อ.ท่าชนะและอีกส่วนหนึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นใน ภูมิสำเนาของเยาวชนในกลุ่มเอง ซึ่งทางกลุ่ม ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในด้าน สิ่งแวดล้อม การทำงานอาสาสมัคร กิจกรรมเชิงศิลปวัฒนธรรม สังคมสงเคราะห์ พร้อมด้วย การประชุมสรุปงานทุกสัปดาห์ และมีการประชุมสรุปงานประจำปีต่อเนื่องจากการประชุมสรุป งานครั้งแรกในปี 2541 อีก 3 ครั้ง ดังนี้

27-29 ตุลาคม 2542 สรุปงานที่สวนโมกขพลาราม มีกรรมการกลุ่ม ครูที่ปรึกษา และคุณดำยอง เดียสกุล จากมูลนิธิการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคมร่วมกิจกรรม ได้สรุปกระบวนการ และผลการทำงานรายกิจกรรมเช่น โครงการเครือข่ายเยาวชนลุ่มน้ำ กิจกรรมฝึกทักษะ ทำผ้าบาติก ผ้ามัดย้อม โครงการกองทุนเพื่อน้อง โครงการสู่ฝันดิน (ปลูกผัก) สโมสรวุชนฯ ได้ข้อสรุป ในการพัฒนากิจกรรมต่อไปตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ 7 ข้อ คือ 1.การพัฒนาตนเอง 2. ส่งเสริมพัฒนาเยาวชนรุ่นใหม่ในองค์กร 3.การทำงานเชิงองค์กรรวม 4.การพึ่งตนเอง 5.การเรียนรู้ และส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม 6.ขยายเครือข่าย 7.สร้างสัมพันธ์ ทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อน อย่างจริงใจ

ยุทธศาสตร์ 7 ข้อ ของกลุ่ม สรุปมาจากการวิเคราะห์ร่วมกัน โดยเฉพาะการวิเคราะห์ จากพื้นฐานการทำงานของกลุ่ม เช่น การให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองของเพื่อนสมาชิก การเตรียมความพร้อมสร้างคนรุ่นใหม่ที่ได้ริเริ่มตั้งข้อสังเกตมาตั้งแต่การประชุมสรุปงานครั้งที่ 1 การทำงานเชิงองค์กรรวม การพึ่งตนเอง กลุ่มมีปริมาณ และคุณภาพกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น มี ค่าใช้จ่ายประจำปีประมาณ ปีละ 300,000-400,000 บาท ซึ่งมีผู้บริจาค ปีละ ไม่น่ากว่า 150 คนตั้งที่ ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นซึ่งมีความจำเป็นต้องบริหารจัดการที่ดี สามารถส่งผลด้านการเรียนรู้ ได้มาก มีโอกาสในการสร้างเครือข่าย ความสัมพันธ์ เพื่อสร้างสรรค์งานต่อไปอีก

4-7 พฤษภาคม 2543 การสรุปงานที่อุทยานแห่งชาติเขาสก การสรุปงานครั้งนี้ มีความ ลึกซึ้งมากขึ้น มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนบทเรียนของสมาชิก จำนวน 30 คนจากกลุ่มยุวชนสร้างสรรค์ และน้องๆ จากโรงเรียนบ้านนาวิทยาคม (ภายหลังการประชุม ได้จัดตั้งกลุ่มพลังสร้างสรรค์ ทำ กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่องในโรงเรียน) ในการพูดคุยได้ค้นพบประเด็นสำคัญร่วมกันบางอย่าง

เช่น การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงธรรมชาติ ทุกช่วงเวลามีคุณค่าสำหรับการเรียนรู้ การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ ในกลุ่มมีการสร้างกระบวนการคิด ได้ยกระดับจิตใจ มีการใช้ศิลปะในการพิจารณาสิ่งต่างๆ การเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆ อย่างเข้าใจ เห็นเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ไม่เคັดคอกก่อนออกผล (หมายถึงทำตามขั้นตอน) กลุ่มเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เรียนรู้ พลังเครือข่าย และท้องถิ่นมีความสำคัญ

ในการค้นพบร่วมกัน ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติของกลุ่มที่น่าสนใจ เช่น ปลุกผักไว้กินเอง จัดกระบวนการฝึกเพื่อพัฒนาทักษะของสมาชิกให้มากขึ้น สร้างชุดการเรียนรู้ของกลุ่มเยาวชนที่หลากหลาย ส่งเสริมให้น้องๆเพื่อนๆ ในชุมชน ดูแลซึ่งกันและกัน ทำให้ทุกกิจกรรมมีความต่อเนื่อง ซึ่งนำไปสู่การกำหนดคำขวัญของกลุ่มเป็นครั้งแรกว่า “เยาวชนสร้างสรรค์ เครือข่ายการเรียนรู้เพื่อชุมชน” (กำหนดคำขวัญนี้ ในวันที่ 7 พฤษภาคม 2543 เวลา 00.30 น.)

ผลสรุปในการประชุม คือการทำงานเป็นทีมกันมากขึ้น โดยปรับเป้าหมายกลุ่มไปบ้างเล็กน้อยคือ 1.เยาวชนสร้างสรรค์เป็นเวทีแห่งการเรียนรู้ 2.พัฒนาเด็กและเยาวชน 3.ประสานความร่วมมือกับกลุ่มองค์กรอื่น และกำหนดวัตถุประสงค์แตกต่างจากการประชุมสรุปงานครั้งก่อนไปบ้างเช่นกัน ดังนี้ 1.พัฒนาตนเอง 2.เรียนรู้ชุมชน 3.เรียนรู้ประสบการณ์ตรง 4.เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีทางเลือกในการเรียนรู้ 5.ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรักถิ่นฐานบ้านเกิด 6.เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่บทบาทเยาวชนและชุมชนต่อสาธารณะ 7.สร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ

26-29 ตุลาคม 2543 กิจกรรมครั้งนี้ จัดขึ้นที่หน่วยจัดการต้นน้ำพะโต๊ะ ด.ปากทรง อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร เป็นการฝึกทักษะการประชุม และสรุปงานในรอบครึ่งปีด้วย โดยมีกลุ่ม/เครือข่ายเพื่อนๆ ที่พัฒนาจากการทำงานของกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์บ้าง การเติบโตภายในกลุ่มเองบ้างเข้าร่วมกิจกรรม เช่นกลุ่มรักษ์แม่ตาปี เยาวชนรักษ์กงคาก กลุ่มหงายกะลา กลุ่มเคັดคอกไม้ สะเทือนถึงดวงดาว กลุ่มพลังสร้างสรรค์ กลุ่มต้นกล้านาใหญ่ เพื่อนเยาวชนจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สุราษฎร์ธานี และภูเก็ต คณะกรรมการนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรฯสุราษฎร์ธานี เจ้าหน้าที่จากโครงการจัดการทรัพยากรชายฝั่งฯ โครงการป่าและทะเลเพื่อชีวิต

การประชุมครั้งนี้ มีวิทยากรกระบวนการที่ได้สนับสนุนกลุ่มมาอย่างต่อเนื่องช่วยจัดการประชุม คือคุณทวีศักดิ์ สุขรัตน์ ได้ฝึกให้เด็กๆ ใช้เทคนิค Mind Map การใช้การ์ด ฝึกการเป็นผู้ดำเนินการ ฝึกกระบวนการคิดในเชิงองค์รวม เชิงกระบวนการระบบ ได้ร่วมกันสรุปเห็นภาพรวมเห็นความเคลื่อนไหวของกลุ่ม/เครือข่าย โดยเฉพาะการริเริ่มงานอย่างน่าสนใจของกลุ่มน้องใหม่ๆ ได้พบว่าเราร่วมกันสร้างเครือข่ายได้โดยการมีสถานที่ มีสมาชิกที่มีความสนใจ มีการวางแผนการทำงานและการจัดการที่ดี การจัดกิจกรรมเสวนาระดมความคิดเห็น การสื่อสารแจ้งข่าวถึงกัน และการสร้างจิตสำนึกของกลุ่ม ซึ่งนับเป็นบทเรียนสำคัญอีกขั้นตอนหนึ่ง

ในการสรุปงานครั้งสำคัญ 4 ครั้งของกลุ่ม ทำให้ได้ค้นพบแนวทางการทำงานที่ชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ พร้อมด้วยการทำงานต่อเนื่องในปี 2544-2545

ผลที่เกิดขึ้น การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเพื่อแก้ปัญหาในระดับชุมชนและการสรุปบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญของกลุ่ม ซึ่งทำให้สมาชิกได้ฝึกความรับผิดชอบ การคิดค้นงาน มีการพัฒนาตนเองและกลุ่มในเชิงองค์รวม

จุดด้อย จุดด้อยของการเรียนรู้แบบนี้คือ ระบบโรงเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้เช่นการใช้ตารางสอนแบบรายวิชา ไม่สอดคล้องกับชีวิตการเรียนรู้จริง การประเมินผล และวัฒนธรรมต่างๆในโรงเรียนซึ่งยังมีโอกาสในการสร้างความร่วมมือกับบางโรงเรียนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้และกำหนดรายวิชาให้สอดคล้องกับความสนใจ ความจำเป็นของเด็กๆได้

นอกจากนี้ ในส่วนของกลุ่มเอง ยังไม่มีทักษะในด้านการวางแผน การจัดกิจกรรมที่ตอบสนองการเรียนรู้ได้สูง และการสรุปความรู้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

การสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์/รณรงค์

การสื่อสารภายในกลุ่ม มีทั้งการสื่อสารแบบธรรมชาติ เช่นการพบปะพูดคุย การทำงานร่วมกัน ซึ่งเชื่อมโยง ใกล้เคียงกับกระบวนการเรียนรู้แบบอื่นๆ พร้อมด้วยการสื่อสารที่มีการจัดการมากขึ้นเช่นการจัดพิมพ์จดหมายข่าวของกลุ่ม จัดรายการวิทยุทุกวันอาทิตย์ เวลา 17.00-18.00 น. รายการวิทยุชุมชน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย คลื่น FM 89.75 MHz นื่องๆ ในโรงเรียนจัดเสียงตามสาย จัดนิทรรศการ ซึ่งมีผลด้านการเรียนรู้ มีการถ่ายทอดบทเรียนได้ดี พร้อมด้วยการฝึกการปฏิบัติงาน สามารถพัฒนาทักษะได้ จุดด้อยคือ กิจกรรมยังไม่มีความต่อเนื่อง ทีมงานยังขาดทักษะ และมีข้อจำกัดในด้านเวลา

กลุ่มฯมีบทเรียนกิจกรรมการสื่อสาร รณรงค์ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของเยาวชนกับการเลือกตั้งในปี 2543-2544ในช่วงการเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรโดยร่วมกับเครือข่ายเพื่อนเยาวชนภายในจังหวัด เช่น นักเรียนโรงเรียนต่างๆ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์สุราษฎร์ธานี สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี เพื่อนเยาวชนในท้องถิ่น จัดกิจกรรมรณรงค์แจกแผ่นปลิวชักชวนให้ประชาชนไปเลือกตั้ง จัดนิทรรศการในชุมชนและสถานศึกษา จัดรายการวิทยุ ออกแบบสำรวจความคิดเห็นของเพื่อนเยาวชนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และได้จัดเวทีเสียงเยาวชน เชิญผู้สมัครมารับฟังข้อเสนอของเด็กๆและแถลงนโยบายให้รับทราบ (ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน)

ผลที่ได้จากกิจกรรม สมาชิกได้เรียนรู้ขั้นตอนการเลือกตั้งระบบใหม่ ได้ฝึกสังเกตการณ์การเลือกตั้งในพื้นที่ สามารถสร้างตำนานการมีส่วนร่วมในบางระดับได้ โดยเฉพาะการจัดเวที มีสมาชิกพรรคที่สมัครรับเลือกตั้งมาร่วมงานถึง 6 พรรค คือพรรคความหวังใหม่ พรรคไทยรักไทย พรรคถิ่นไทย พรรคประชากรไทย พรรคชาติพัฒนา และพรรคเกษตรมหาชน ซึ่งเด็กๆได้ร่วมกันระดมปัญหาและแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาเสพติด ปัญหาด้านการศึกษาปัญหาเศรษฐกิจ โดยมีประเด็นที่น่าสนใจเช่นต้องการให้มีการตรวจสอบและลงโทษผู้กระทำผิดด้านสารเสพติด

อย่างจริงจัง ต้องการให้มีศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน มีการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มากขึ้น การกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการทำงานของนักศึกษาที่จบใหม่

การเรียนรู้จากกิจกรรมการรณรงค์ สามารถสร้างผลกระทบในวงกว้าง สื่อสารกับสาธารณะได้มากขึ้น กิจกรรมครั้งล่าสุดของกลุ่มด้านการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ ซึ่งส่งผลการเรียนรู้สูงคือกิจกรรมการจัดเวทีสมัชชาเด็กและเยาวชน สุราษฎร์ธานี ในนาม “สิ่งมหัศจรรย์ที่ฉันทำได้” ระหว่างวันที่ 4-5 มกราคม 2546 ณ โพธิ์ยาตย์ วัดसानติ-โมตรี ตำบลขุนทะเล อ.เมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (สนับสนุนโดยสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ)

กิจกรรมครั้งนี้ กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ ร่วมงานกับเครือข่ายเพื่อนเยาวชนภายในจังหวัด นำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบนิทรรศการ การแลกเปลี่ยน การสาธิต โดยกลุ่มต่างๆ จำนวน 21 รายการ(รายละเอียดในสรุปผลการจัดเวทีสมัชชาเด็กและเยาวชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เสนอสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้ด้านการวางแผนงาน การแบ่งหน้าที่ การปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่งได้สรุปบทเรียนในส่วนนี้ ว่าจุดเด่นของงานในครั้งนี้คือการเตรียมความพร้อมที่ดี การแบ่งหน้าที่ เนื้อหาและรูปแบบของกิจกรรมหลากหลาย สมาชิกมีความสัมพันธ์กันดี ทำให้เกิดแนวทางความร่วมมือของเครือข่ายเด็กและเยาวชนต่อไปได้

สำหรับโอกาสในการพัฒนางานสื่อสารประชาสัมพันธ์ รณรงค์ ของกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ ได้ให้ความสำคัญกับการสื่อสารตามธรรมชาติให้มากขึ้น จัดระบบการสื่อสารให้ชัดเจน เช่น การประชุม การจัดทำสื่อ พร้อมด้วยการทำงานสื่อสารร่วมกับเพื่อนเยาวชนภายในจังหวัด โดยใช้ช่องทางกิจกรรมที่เหมาะสม ซึ่งได้ร่วมงานกันมาบ้างแล้วเช่นกัน เช่นเวที สี เส้น เสียง แบนเนอ แม่คำปี โดยการประสานงานของพงษ์พันธ์ สุขสุพันธ์ (รายละเอียดในเอกสารสรุปงานดังกล่าว โดยผู้ประสานงาน) นอกจากนี้ หลายๆฝ่าย ได้สนใจการสื่อสารในรูปแบบใหม่ๆ มากขึ้น เช่น ด้านอินเทอร์เน็ต

การวิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์

กระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม เริ่มต้นด้วยสภาพปัญหาที่พบว่าเด็กๆ ในกลุ่มนักเรียนทุนที่ทางกลุ่มน้ำใจครูดูแลอยู่ประสบปัญหาด้านการพัฒนาค้นเองเป็นอย่างมาก ทั้งการมีทักษะที่จำเป็นเบื้องต้น (ความสามารถในการพึ่งตนเอง การใช้ภาษา การคิดคำนวณ) การสนใจในการเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การเตรียมตัวประกอบอาชีพ และด้านศิลปวัฒนธรรมอันจรโลงจิตใจ (ใช้กรอบความคิดที่เสนอโดยอาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์) ในช่วงนั้นครูที่ดูแลนักเรียนทุนการศึกษา ได้ใช้เวลาว่างในวันหยุด เชิญบ้านนักเรียนกลุ่มดังกล่าวบ่อยๆ ได้พบเห็นสภาพที่นักเรียนกลุ่มยากจน ขาดโอกาสอีกคือหนึ่งนอกจากความยากจน(คือโอกาสในการพัฒนาค้นเอง)

ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้เลือกวิธีการแบบตรงไปตรงมา คือการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบฝึกอบรวม โดยจัดขึ้นที่สวนโมกขพลารามต่อเนื่องหลายครั้ง ซึ่งมีเนื้อหาด้านการฝึก

พึ่งตนเอง การให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ ผูกการบันทึก การสื่อสาร ในการฝึกอบรมแต่ละครั้ง ทางผู้จัดจะสอดแทรกเนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรมที่ประเทืองปัญญาไปด้วย เช่น การอ่านบทกวี ภาพวาด การแสดงที่สร้างสรรค์

ในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ได้มีการใช้กระบวนการเรียนรู้อื่นๆต่อเนื่องไปด้วย เช่น การ Dialogue (มีผู้ให้คำจำกัดความว่าหมายถึงการส่งผ่านความหมาย, ทางกลุ่มได้ให้ความหมายว่าการร่วมกันทำความเข้าใจเรื่องต่างๆ/งานที่ทำ ผ่านการฟัง การพิจารณา และการคุยกัน ในบรรยากาศที่ดี โดยมีการลงลึกในเนื้อหานั้นๆและขยายขอบเขตกว้าง สัมพันธ์กับเนื้อหาอื่นๆด้วย) มีการทดลองปฏิบัติในระดับภายในจิตใจ เช่น การฝึกสติ สมาธิ การปฏิบัติภารกิจประจำวัน การบันทึก วิเคราะห์กิจกรรม ซึ่งได้รับผลดี มีสมาชิกที่ผ่านกระบวนการมีพัฒนาการน่าพอใจ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

กระบวนการเรียนรู้สำคัญที่กลุ่มได้ค้นพบในช่วงนั้น คือการเรียนรู้แบบซึมซับ โดยท่านอาจารย์พุทธทาสได้กล่าวซ้ำหลายครั้งว่าการสอนที่ดีที่สุดคือ "การทำให้ดู อยู่ให้เห็น สงบเย็นให้เป็นตัวอย่าง" และท่านอาจารย์ธัญจน อินทรกำแหง ได้สอนในทำนองเดียวกันว่า "ให้สนใจเรื่องการแสดงธรรมมากกว่าการบรรยายธรรม" (การแสดงธรรมหมายถึงการปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่าง)

กระบวนการเรียนรู้แบบซึมซับนี้ เกิดขึ้นมาจากแรงจูงใจที่สำคัญดังกล่าว ต่อมาเมื่อครูที่ปรึกษาและเด็กๆบางคนสนใจปฏิบัติในกระบวนการนี้อย่างจริงจัง โดยการเริ่มต้นที่การเปลี่ยนแปลงตนเองและมีการค้นพบต่อไปว่าการเรียนรู้แบบซึมซับนี้เกิดขึ้นได้ดีจากโอกาสที่เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ในบรรยากาศที่สงบ สบาย โดยเฉพาะการเรียนรู้ ซึมซับ จากผู้ที่ศรัทธานั้น มีผลสูง และส่งผลไปสู่สมาชิกได้ดี

ธรรมชาติของการซึมซับ นอกจากวิธีการดังกล่าวแล้ว ในด้านเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้แบบนี้ มีผลในระดับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เปลี่ยนวิธีคิดและทัศนคติได้ (โดยเชื่อมต่อกับกระบวนการเรียนรู้แบบอื่น คือการ Dialogue ,การฝึกสติ,การอบรม)

บทเรียนของกลุ่มในช่วงนี้ อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการเริ่มต้นด้วยการฝึกอบรม แล้วพัฒนาไปสู่การเรียนรู้จากปฏิบัติ การสรุปบทเรียน การเรียนรู้แบบซึมซับ และการ Dialogue ซึ่งกระบวนการหลังๆ นี้ มีความสำคัญ ส่งผลสูงในการพัฒนาเยาวชน

บทเรียนต่อมาเกิดขึ้นเมื่อเยาวชนในกลุ่มมีพัฒนาการมาระดับหนึ่งแล้ว เยาวชนกลุ่มนี้ได้รวมกลุ่มกันนาม "เยาวชนสร้างสรรค์" ได้มีกระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นค่อนข้างมาก ทั้งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการวางแผนของกลุ่ม และการติดต่อเกี่ยวข้องกับองค์กรภายนอก

กระบวนการในช่วงหลังนี้ กลุ่มได้สัมผัสเรื่องราวปัญหาระดับชุมชนมากขึ้น โดยส่วนหนึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น ในพื้นที่ปฏิบัติงานของโครงการป่าและทะเลเพื่อชีวิต ซึ่งมีความใกล้ชิดกับครูที่ปรึกษาและกลุ่มเยาวชน ได้นำเยาวชนไปเรียนรู้ในพื้นที่บ่อยๆ เช่น กรณีปัญหาที่ดินทำกิน การ

อนุรักษ์ป่าไม้ที่หมู่บ้านคลองคราม อ. กาญจนดิษฐ์ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทะเล ความเดือดร้อนของชาวบ้าน อ.ท่าชนะ และอีกส่วนหนึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในภูมิลำเนาของ ชาวชนในตนเอง เช่นปัญหาด้านการศึกษาที่ ต.คลองน้อย ซึ่งเป็นบ้านของรัตน ชูแสง (เด็กๆ ได้รับผลกระทบจากสังคมเมือง พ่อแม่มีค่านิยมส่งลูกมาเรียนในเมือง) ที่หมู่บ้านทับชัน ต. กรูด อ.พุนพิน บ้านของภัสรา วัชรินทร์ พื้นที่เดินทางเข้า-ออกลำบาก ปีหนึ่งๆมีช่วงที่น้ำท่วม นาน 1-2 เดือน โรงเรียนมีครู 1 คน นักเรียน 6 ระดับ ทางราชการแก้ปัญหาโดยการยุบโรงเรียน ในขณะที่กลุ่มชาวบ้านร่วมกับชาวบ้านเสนอเรื่องคัดค้านและจัดโครงการครูช่วยสอน สามารถ บรรเทาปัญหา และทำให้การยุบโรงเรียนเลื่อนไปอีก 2 ปี ที่พื้นที่เดียวกันนี้ ต่อมามีปัญหา เกี่ยวกับโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ คือการสร้างนิคมอุตสาหกรรม ริมฝั่งแม่น้ำด้านตรงข้าม โรงเรียนบ้านทับชัน

ปัญหาเหล่านี้ มีความรุนแรง กระทบความรู้สึกสูง มีคำถามเกิดขึ้นภายในกลุ่ม เช่น ทำไมรัฐบาลถึงคิดจะสร้างเขื่อนในพื้นที่ที่เป็นป่าสมบูรณ์ (เขื่อนคลองกระแจะ ที่หมู่บ้าน คลองคราม) กรณีอวนลาก อวนรุน ที่อ่าวท่าชนะ การแก้ปัญหาของรัฐที่จะยุบโรงเรียนขนาดเล็ก (ในขณะที่กลุ่มเราคิดว่าโรงเรียนยิ่งเล็กยิ่งดี) โครงการสร้างนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่ไม่ เหมาะสม ในขณะที่หลักการ วิธีการของระบบนิคมอุตสาหกรรมทั่วประเทศ ล้มเหลวในด้าน สิ่งแวดล้อม และมนุษยธรรม และคำถามที่สำคัญที่สุดคือ "เราจะทำอะไรได้บ้าง"

กลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ เริ่มกิจกรรมการเรียนรู้ในประเด็นเหล่านี้ในรูปแบบ "ชุมชน ศึกษา" มีการสำรวจชุมชน สัมภาษณ์ชาวบ้าน ร่วมกิจกรรมกับชาวบ้าน การนำเสนอข้อมูลสู่สาธารณะ ต่อมาได้เลือกพื้นที่/ประเด็น เพื่อจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการปฏิบัติกิจกรรมตาม โครงการเพื่อแก้ไขปัญหา และสรุปความรู้ ขึ้นในพื้นที่ที่เป็นภูมิลำเนาของชาวชนในตนเอง คือ หมู่บ้านคลองน้อย จัดกระบวนการเรียนรู้กับกลุ่มชาวบ้าน ต่อเนื่อง-ปัจจุบัน (มีรายละเอียดในการ ถอดบทเรียนกลุ่มการเรียนรู้โรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง) ที่หมู่บ้านทับชัน ไทรางม จัด โครงการความรู้คู่้องน้อยที่โรงเรียนบ้านทับชัน ร่วมรณรงค์คัดค้านการก่อสร้างนิคม อุตสาหกรรมในพื้นที่ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง พร้อมด้วยกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งมีรายละเอียดในการ ถอดบทเรียนของกลุ่มการเรียนรู้โรงเรียนบ้านนาใหญ่ด้วย

กระบวนการเรียนรู้ในช่วงนี้ คือ การปฏิบัติกิจกรรมแก้ไขปัญหากลุ่มชุมชน ซึ่งมีลักษณะ เป็นองค์รวมกับรูปแบบการเรียนรู้อื่นๆ มีผลด้านการเรียนรู้ต่อกลุ่มสูงมาก ชาวชนที่มีการพัฒนา จากกระบวนการจากช่วงแรก ได้ผ่านกระบวนการนี้อีก ทำให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาวิถีคิด ทักษะ การทำงานกลุ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้ว่าแกนนำสำคัญของกลุ่มเกือบทั้งหมด ต่างผ่านการเรียนรู้ใน ช่วงแรก คือการเรียนรู้แบบซึมซับ แบบ Dialogue และการฝึกอบรม และต่อมาได้นำกระบวนการ มาเชื่อมต่อกับกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญคือการปฏิบัติกิจกรรมแก้ไขปัญหากลุ่มชุมชน/การสรุป บทเรียนจากการทำงานกลุ่ม

สำหรับกระบวนการเรียนรู้อื่นๆ เช่นการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทางกลุ่มถือว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้เสริม ที่จำเป็น แต่ไม่ใช่กระบวนการเรียนรู้หลักที่สำคัญที่สุด โดยเฉพาะการเรียนรู้โดยการบรรยาย มีความเหมาะสมสำหรับผู้บรรยายที่มีความสามารถสูง มีชุดประสบการณ์ชัดเจนเท่านั้น นอกจากนั้น การเรียนรู้โดยกระบวนการนี้จะต้องเชื่อมต่อกับกระบวนการอื่นๆ ที่กลุ่มค้นพบ จึงจะสามารถพัฒนาเยาวชนได้

ในด้านเนื้อหา พบว่าการเรียนรู้ ในรูปแบบ การปฏิบัติกิจกรรมแก้ไขปัญหาของชุมชน/การสรุปบทเรียนจากการทำงานกลุ่ม มีผลในระดับการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างได้ (หมายถึงเยาวชนมีความมั่นใจในการรวมกลุ่ม มีความสามารถพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เริ่มเข้าใจ เห็นความเชื่อมโยง ในระดับชุมชน สังคมภายนอก เป็นอิสระจากโครงสร้างทางการศึกษาและสังคมที่บีบคั้นได้ ในระดับหนึ่ง)

วันที่ 27 ตุลาคม 2545

(วันนี้เราเริ่มกระบวนการช้ากว่าที่กำหนดไว้ เพราะสมาชิกบางกลุ่มใช้เวลาในการชื่นชมกับธรรมชาติของเขาสกพลิน ทำให้หลงป่า ต้องรอให้เจ้าหน้าที่ตามหา)

เริ่มกระบวนการเวลา 10.30 น

อาจารย์สมเจตนา มุณีโมไนย

ในการทำความเข้าใจต้องมีการวิเคราะห์ เราต้องมีการสังเคราะห์ให้เป็นพลัง พยายามหาความคิดรวบยอด วิเคราะห์ สังเคราะห์สิ่งเหล่านั้นออกมา เรามีกระบวนการทำงานและการวางแผนงานคืออะไรเราต้องถอดออกมา ทำไมเพื่อนที่ไม่กล้าเข้าร่วมกิจกรรม เขาจึงกล้าเข้าร่วมงานร่วมทำกิจกรรมกับเราได้ สิ่งเหล่านี้มีค่าเราต้องพยายามดึงออกมาให้ได้ จากการนำเสนอของแต่ละกลุ่มเมื่อเราลองมาสังเคราะห์ความเด่น เราจะเห็นข้อดีที่เกิดขึ้น คือ

1. กิจกรรมมีการลงลึกถึงรากเหง้า ทั้งครอบครัวที่มีความมั่นคงเป็นทุนเดิม
2. มีระบบสายสัมพันธ์ที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในลักษณะ
" ช่วยกันเมื่อเป็น เห็นกันเมื่อตาย ให้กันเมื่อทุกข์ "
3. ชุมชนมีสิ่งที่ดีงาม แต่ละที่แต่ละชุมชนมีสิ่งมหัศจรรย์ที่น่าค้นหาอยู่
4. มีความสดชื่นแจ่มใสเมื่อเข้ามา เรียนรู้ความทุกข์ด้วยหัวใจที่เบิกบาน
5. มีสัญญา มีความเท่าเทียมแก่ข้ามใบเดียว เมื่อผู้อื่นเห็นก็ได้มองเห็นถึงความมีคุณค่า

น่าสนใจ

6. มีการจัดระบบการทำงานที่ดี
7. เป็นเจ้าหลอมที่ดีของเยาวชนที่เพิ่งเข้าร่วมกิจกรรม
8. มีการใช้จินตนาการในการทำงานที่สร้างสรรค์ ควรรักษาไว้ อย่าตามสมัยนิยม
9. รูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งผลสูง ควรจัดต่อตามที่ได้วิเคราะห์มา

สิ่งที่เราได้มีการพูดคุย ประมวล กันออกมาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ อยากให้พวกเรานำบทเรียนที่มีค่าเหล่านี้มาพัฒนาตนเอง หากมีโอกาส หาช่วงเวลาในการเรียนรู้ท่ามกลางธรรมชาติ เสียงร้องของหริ่งหรือหมาป่า เราอาจจะได้เรียนรู้สิ่งที่มีคุณค่าเพิ่มมากขึ้นอีกมุมหนึ่งก็เป็นได้

ผลที่เกิดขึ้นจากการลงแรงของเรา (สมาชิกร่วมกันสรุป)

1. ชุมชน มีการลงไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้และศึกษาเรื่องราวที่น่าสนใจในชุมชน ทำให้ชุมชน เกิดการยอมรับและสนใจอยากให้อีกหลายท่านเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์จึงมีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของเยาวชนในชุมชน

2. ภาครัฐ มีการร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ตำบลคลองน้อย การดำเนินกิจกรรมในโรงเรียน โรงพยาบาล ร่วมงานกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัด และหน่วยงานต่างๆ ทำให้กิจกรรมการเรียนรู้ของเยาวชนได้รับการสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ อุปกรณ์ นวัตกรรม ก่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

3. องค์กรพัฒนาเอกชน มีการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากร กิจกรรมการรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อม กิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งทำให้เยาวชนมีโอกาสเรียนรู้ชุมชนและรับรู้ถึงสถานการณ์เรื่องราวต่าง ๆ อย่างแท้จริง โดยมีการปฏิบัติจริง และกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนก็สามารถขยายฐานพันธมิตรได้มากขึ้น

4. เพื่อนในกลุ่มการเรียนรู้ มีการขยายกลุ่มเยาวชนที่สนใจสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เองทั้งในโรงเรียน ชุมชน โดยมีการประสานความร่วมมืออย่างต่อเนื่องที่โรงเรียนพูนพิทยาคม โรงเรียนบ้านนาใหญ่ โรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง กลุ่มเยาวชนอำเภอคีรีรัฐนิคม (มีรายละเอียดในบทสรุปการถอดบทเรียนของแต่ละกลุ่ม) พร้อมด้วยการเกิดเครือข่ายเพื่อนเยาวชนภายในจังหวัด ในนามของสมาชิกเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มเยาวชนที่มีปฏิบัติการด้านการเรียนรู้ จำนวนมากถึง 21 กลุ่ม (รายละเอียดในเอกสารสรุปผลการจัดเวทีสมัชชาเด็กและเยาวชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี วันที่ 4-5 มกราคม 2546 ณ โพธิ์ศาลา วันสานศิ-ไมตรี ต.ขุนทะเล อ.เมืองฯ จ.สุราษฎร์ธานี)

5. กลุ่มผู้ใหญ่ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด มีกลุ่มผู้ใหญ่ที่ให้ความสนใจการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกิจกรรมเยาวชนมากขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนทั้งในส่วนของเงินทุน (มีเงินทุนบริจาคเข้ากลุ่มประมาณปีละ 400,000-500,000 บาท, ผู้บริจาคปีละประมาณ 150 คน) การสนับสนุนโดยวิธีการอื่นๆ เช่น การปรึกษา ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น การสนับสนุนดังกล่าวนี้ ได้ก่อให้เกิดผลดีในด้านการพัฒนากลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ พร้อมด้วยการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักคิดที่สำคัญของการจัดการศึกษาด้วยว่า "กลุ่มเยาวชน โดยความ

ร่วมมือของครอบครัวและชุมชน สามารถจัดการศึกษา ได้จริง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากการวางแผน การปฏิบัติในสถานการณ์จริง (จากปัญหา/ศักยภาพของพื้นที่,ความสนใจของเด็กๆ) ซึ่งนำไปสู่การสรุปความรู้ได้เองต่อไป" ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า ประชาคมสุราษฎร์ธานี เริ่มมองเห็นรูปแบบ/แนวทางการจัดการศึกษาแบบใหม่แล้ว โดยมีตัวอย่าง รูปธรรมของกลุ่มเยาวชน ที่สำคัญ ได้มีผู้สนับสนุน สร้างสรรค์งานด้านการเรียนรู้ของเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรมขึ้นด้วย เช่น คุณ พงพันธ์ สุขสุพันธ์ , คุณพรพิมล รัตนกุล, คุณสิรินนา เพชรรัตน์

6.กลุ่มเพื่อนผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีกลุ่มเพื่อนที่สนใจร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เป็นจำนวนมาก (ประมาณปีละ 1,000 คน) ครอบครัวทุกพื้นที่อำเภอภายในจังหวัด บางกลุ่มที่ได้ร่วมงานกับกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ไประยะหนึ่งแล้ว มีการพัฒนาต่อได้อย่างน่าสนใจ โดยการประยุกต์กระบวนการทำงานสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มได้เอง เช่นกลุ่มต่างๆที่ได้กล่าวถึงแล้วข้างต้น บางกลุ่มมีพัฒนาการมาด้วยตนเอง โดยทางกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ ได้ติดต่อ สัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในฐานะเพื่อนเยาวชน เช่นกลุ่มเยาวชนที่อำเภอคีรีรัฐนิคม กลุ่มนี้ มีสมาชิกประมาณ 30-40 คน มีอาจารย์อุทัย กาญจนรุจิ หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำอำเภอ และคุณ จ้างนงค์ ประวิช ผู้นำชุมชนที่ประสบความสำเร็จในด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้ริเริ่มดำเนินการร่วมกับกลุ่มพ่อแม่และเด็กๆ เยาวชนในหมู่บ้าน จัดกิจกรรมการเรียนรู้มาต่อเนื่อง (มีรายละเอียดในการสรุปงานกลุ่มเยาวชนอำเภอคีรีรัฐนิคม) นอกจากนี้ มีเด็กและเยาวชน อีกจำนวนหนึ่ง ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามโอกาส ได้ร่วมแสดงความคิดเห็น วางแผนการทำงาน มีส่วนร่วมในบางระดับ ซึ่งเกิดผลดีในด้านการเรียนรู้ การนำไปประยุกต์ใช้ได้

7.ผลด้านสังคมสงเคราะห์ ได้ร่วมกับกลุ่มน้ำใจครู ทำงานด้านทุนการศึกษา โดยมีเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการช่วยเหลือ ไปแล้ว จำนวน 133 ทุน เป็นเงิน 242,500 บาท (สองแสนสี่หมื่นสองพันห้าร้อยบาท ในช่วงปี 2534-2539 และอีก 500 ทุน จำนวน 500,000 บาท ระหว่างปี 2540-2545 (รวมเป็นจำนวน 633 ทุน เป็นเงิน 642,500 บาท) เยาวชนกลุ่มนี้ ได้พัฒนาตนเอง จากกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น มากบ้าง น้อยบ้างแตกต่างกัน โดยทางกลุ่ม ได้จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษา และเยาวชนกลุ่มอื่นๆ มาตามลำดับ

8.กลุ่มที่ปรึกษา กลุ่มครูที่ปรึกษากลุ่มสถานสนสัมพันธ์ กลุ่มน้ำใจครู มูลนิธิการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม ซึ่งเป็นกลุ่มที่สนับสนุนการทำงานอย่างต่อเนื่อง ได้ร่วมมือกับผู้สนับสนุน องค์กรอื่นๆ ได้มีโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีการเรียนรู้เกิดขึ้นค่อนข้างมาก ปัจจุบันบุคคลกลุ่มนี้ มีการติดต่อ ใกล้ชิดกัน ดังที่คุณลาของ เดียสกุล ผู้ช่วยผู้จัดการมูลนิธิการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม ซึ่งช่วยเหลืองานของกลุ่มฯ มาตั้งแต่ต้น ได้กล่าวว่า "ได้ร่วมงานกับกลุ่มน้ำใจครู ทำให้ใจเย็นมากขึ้น เข้าใจคนมากขึ้น" ที่สำคัญ กลุ่มที่ปรึกษา ยังมีที่ปรึกษาสำคัญคือท่านอาจารย์

รัฐจวน อินทรกำแหง และคุณดังฤดี จันทรประภา ซึ่งได้ให้คำแนะนำ มีความสัมพันธ์ในเชิงคุณธรรม ทำให้กลุ่มที่ปรึกษาได้พัฒนาตนเอง มีความสม่ำเสมอในการทำงานระดับพื้นที่

9.ผลต่อคนทำงานเอง จากกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ได้มีส่วนในการพัฒนายกระดับสมาชิกในกลุ่มชุมชนสร้างสรรค์เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน เสริมระบบความคิดในเชิงองค์รวม แบบท้องถิ่น มีวัฒนธรรมในการเรียนรู้ มีแบบแผนการปฏิบัติร่วมกันเช่นความมีน้ำใจ เสียสละ ประหยัด มีความสามารถคิดวิเคราะห์ได้ เยาวชนกลุ่มนี้ในส่วนที่จบการศึกษาแล้ว กำลังทำงานอยู่ในหน่วยงานราชการ เอกชน ชุมชน บางส่วนได้รวมกลุ่มกันทำงานในกลุ่มต่อ ทั้งหมดมีการติดต่อสื่อสารช่วยเหลืองานกลุ่มตามเงื่อนไข โอกาส (สำหรับ กลุ่มที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีรายละเอียดในการสรุป ถอดบทเรียนของกลุ่มพื้นที่)

กลุ่มที่ทำงานกลุ่มมาตั้งแต่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา-อุดมศึกษา-ปัจจุบัน

-ภาพิศร เพชรรัตน์ จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีบทบาทสำคัญในช่วงก่อตั้งกลุ่ม การระดมทุนในช่วงแรก ปัจจุบันทำงานเยาวชน กลุ่มธนาคารขยะ และเป็นผู้สื่อข่าว INN ใช้เวลาส่วนหนึ่งช่วยงานเครือข่ายเยาวชน จ. สุราษฎร์ธานี โดยมีผลงานที่สำคัญ เช่น การจัดเวทีสมัชชาเด็กและเยาวชน

-ศิริวรรณ สกุลพันธ์ จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมสำหรับน้องๆ ที่สวนโมกขพลารามปัจจุบันทำงานเป็นเจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ห้างบิ๊กซี จ.ภูเก็ต มีการติดต่อ ส่งข่าวเป็นระยะ

-สุริยา นาคใหญ่ จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นประธานกลุ่มรุ่นที่1 ร่วมงานกับครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากลุ่มเยาวชนมาก่อนจะเป็น"กลุ่มชุมชนสร้างสรรค์" ปัจจุบันเป็นครูที่โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย กำลังเริ่มโครงการกลุ่มเรียนรู้ภายในโรงเรียน โดยการนำนักเรียนออกไปเรียนรู้นอกห้องเรียน (จากสถานการณ์จริง) ช่วยงานกิจกรรมสวนโมกข์เสวนาที่มีผู้ประสานงานหลักคือคุณหมอบัญญา พงษ์พานิช พร้อมด้วยการเคลื่อนไหวงานต่อเนื่องในบทบาทแกนนำสำคัญของกลุ่มตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน

-ธรรมบุญ แก้วใหญ่ จบการศึกษาศาสนาบัณฑิตวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี เป็นประธานรุ่นที่ 2 ทำงานในกลุ่มมาอย่างต่อเนื่อง ในช่วงที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษา มีบทบาทสำคัญในด้านการประสานงาน ปัจจุบันเป็นครูที่โรงเรียนบางสวรรค์วิทยา ได้ร่วมงานกลุ่มตามโอกาสเนื่องจากมีภาระงานในหน้าที่ค่อนข้างมาก

-วลัยพร ทองจันทร์ จบการศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ ทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม ในรุ่นที่สุริยาเป็นประธาน ต่อจากนั้นได้ทำงานกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มมาตลอด หลังจบการศึกษาทำงานดูแลเด็กกำพร้าที่สวนอนันตะ-สยามะ จ.ชุมพร เป็นเวลาสองปี ขณะนี้ทำงานกลุ่มชุมชนฯ

เคลื่อนไหวงานกิจกรรมการเรียนรู้ของเยาวชนในกลุ่มและภาคี งานด้านส่งเสริมสุขภาพของเยาวชน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการพัฒนาชุมชนเป็นสุขที่ภาคใต้ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (คับบ้านคับเมือง เรียนรู้อยู่ที่ปากใต้)

-มาลี สุปินดี จบการศึกษาจากสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี เป็นผู้ประสานงานกลุ่มรุ่นที่ 4 มีบทบาทในกิจกรรมสำคัญ เช่นการจัดเวทีเยาวชนเพื่อการเลือกตั้ง การประสานงานค่ายต่างๆ ปัจจุบันทำงานอาสาสมัครมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม พื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ติดต่อกับเพื่อนๆ ในกลุ่มสม่ำเสมอ ร่วมงานกิจกรรมต่อเนื่องด้วยความเต็มใจ และมีความตั้งใจจะมาร่วมสร้างสรรค์กลุ่มในโอกาสต่อไปที่เหมาะสม

-แก้วตา เพชรรัตน์ จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นรองประธานกลุ่มฝ่ายกิจกรรม ทำงานเชื่อมโยงเครือข่าย สนใจด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในช่วงที่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทำหน้าที่ประธานสภานักศึกษา มีบทบาทในการเคลื่อนไหวของนักศึกษาในระดับกว้าง ปัจจุบันเตรียมจะทำงานอาสาสมัครด้านเยาวชน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนๆ ในกลุ่ม ติดต่อกันสม่ำเสมอ

-รัตนา ชูแสง จบการศึกษาจากสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ทำงานกลุ่มตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นถึงปัจจุบัน งานหลักคือฝ่ายวิชาการ จัดพิมพ์จดหมายข่าวต่อจากภีรกาญจน์ ไถ่บุญนา จัดรายการเสียงตามสาย กิจกรรมกลุ่มเสวนา ปัจจุบันทำงานกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ ทำงานวิจัยการเรียนรู้ของกลุ่มและเครือข่าย โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค)

-ภีรกาญจน์ ไถ่บุญนา จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทำหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ประชาสัมพันธ์ ริเริ่มโครงการกลุ่มเสวนา เป็นบรรณาธิการจดหมายข่าวของกลุ่มในช่วงก่อตั้ง ขณะที่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทำหน้าที่อุปนายกองค์การนักศึกษา มีบทบาทในด้านการประสานงานเคลื่อนไหวกิจกรรม หลังจากจบการศึกษาทำงานเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์โพกัสภาคใต้ ปัจจุบันทำงานฝ่ายสื่อที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สำนักงานภาคใต้

-วาสนา รามรงค์ จบการศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ทำหน้าที่ฝ่ายระดมทุนประสานงาน ฝ่ายการเงิน หลังจบการศึกษาทำงานด้านสิทธิเด็กของกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ ปัจจุบันกลับไปทำงานที่บ้าน ดูแลครอบครัว ติดต่อกับเพื่อนๆ และช่วยงานกลุ่มตามโอกาสด้วยความเต็มใจ

-ภัทรา ฐิพันธ์ จบการศึกษาจากสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี เป็นผู้ประสานงานกลุ่มรุ่นที่ 3 ทำหน้าที่ในกลุ่มด้านเลขานุการ (ต่อจากวลัยพร) ดูแลงานการเงินของกลุ่ม ปัจจุบันทำงานกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ฝ่ายการเคลื่อนไหวเชื่อมโยงเครือข่ายเยาวชนในโรงเรียนและพื้นที่ต่างๆ โดย

ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม และเป็นทีมงานวิจัย ร่วมงานกับ รัตนา ชูแสง และเพื่อนๆ

-จักรพันธ์ ยุทธบรรคล ศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในช่วงที่ศึกษาระดับมัธยม ทำงานกลุ่มด้านสื่อ ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจุบันประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มเป็นระยะ

-รุ่งอรุณ เกียรติศรี กำลังศึกษาที่สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ทำงานกลุ่มด้านศิลป สนใจ ด้านการแสดง งานกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยงานกลุ่มต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงก่อตั้ง-ปัจจุบัน (รุ่งอรุณเป็น รองประธานกลุ่มในช่วงปี 2542)

-กรรณิการ์ อนุสนธิ์ดิษฐ์ จบการศึกษาจากสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ทำงานกลุ่ม ตั้งแต่เรียนระดับมัธยมศึกษา-อุดมศึกษา ในงานด้านธุรการ เลขานุการ ช่วยงานกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจุบันทำงานค้าขายกับครอบครัว ช่วยงานกลุ่มมาอย่างต่อเนื่องเช่นกัน

-คนางลักษณ์ เอี่ยมสะอาด จบการศึกษาจากสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ทำงานกลุ่มมา ต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงที่เรียนระดับมัธยมศึกษา-ระดับอุดมศึกษา ทำหน้าที่ด้านกิจกรรม ฝ่ายพยาบาล

-รจนา สอนขาว จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร่วมกิจกรรมกลุ่มมานาน ตั้งแต่ช่วงก่อนการตั้งกลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ (กิจกรรมช่วงแรกๆคือการเรียนรู้ที่สวน โมกข์) ทำงาน กลุ่มฝ่ายประชาสัมพันธ์ ช่วยงานด้านต่างๆตามโอกาส

-จันทร์คนธ์ ฐิพันธ์ กำลังศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ทำงาน ประสานกลุ่มเพื่อนๆ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เชื่อมเครือข่ายเพื่อนนักศึกษาของสถาบันราชภัฏและ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สุราษฎร์ธานี กำลังมีงานที่น่าประทับใจ คือร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม เพื่อนนักเรียน นักศึกษาโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จัดกิจกรรมนวดแผนไทย คนตรี

-โกสินทร์ แซ่ฉั่ว กำลังศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ทำงาน ประสานกลุ่มเพื่อนๆ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เชื่อมเครือข่ายเพื่อนนักศึกษาของสถาบันราชภัฏและ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สุราษฎร์ธานี เช่นเดียวกับจันทร์คนธ์

กลุ่มเพื่อนที่ร่วมงานในช่วงที่ศึกษาระดับอุดมศึกษา

-เกียวะดี มีสิทธิ์ จบการศึกษาจากสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ร่วมกิจกรรมกลุ่ม ในช่วงที่ศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยการชักชวนของรัตนา ชูแสง ช่วยงานกลุ่มด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อ ปัจจุบันทำงานอาสาสมัครมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม พื้นที่ จ.น่าน (มูลนิธิฮักเมื่อน่าน)

- ไพท ศรีคงแก้ว จบการศึกษาจากสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ร่วมงานกิจกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของกลุ่มเพื่อน โดยการชักชวนของภัสรา ฐิพันธ์ ช่วงหลังช่วยงานกลุ่มด้านสิทธิเด็ก มีความสนใจจัดกิจกรรมสำหรับกลุ่มเล็กๆ ที่คือโอกาส การจัดกิจกรรมที่เน้นด้านศิลปวัฒนธรรม

- วนิดา แก้วห่มุน ศิษย์เก่าจากโรงเรียนบ้านนาวิทยาคม (ลูกศิษย์ของครูมารศรี ครูสมศักดิ์ สกุลพงษ์) ขณะที่เรียนระดับมัธยมศึกษาได้ร่วมกับกลุ่มเพื่อนในนาม "พลังสร้างสรรค์" จัดกิจกรรมบริการในโรงเรียนทำงานด้านสิ่งแวดล้อมรวมกลุ่มออกไปสอนหนังสือเด็กๆ ประถมศึกษาและจัดกิจกรรมอื่นๆ ขณะนี้กำลังศึกษาที่สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ร่วมงานกับภัสรา ฐิพันธ์ และเพื่อนๆ จัดกิจกรรมกลุ่มเสวนาในสถาบันฯ รวมกลุ่มจัดกิจกรรมนอกสถานศึกษา เชื่อมโยงกับเครือข่ายเพื่อนเยาวชนในจังหวัด

- กนกกรณ์ สุพิศตราภรณ์ เพื่อนของวนิดา จบการศึกษาจากโรงเรียนเดียวกัน ทำงานกลุ่มในนามพลังสร้างสรรค์ ปัจจุบันร่วมงานส่งเสริมการเรียนรู้ของเครือข่ายเยาวชน

- จุไรรัตน์ คำขลิ้ง จบการศึกษาจากสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ร่วมกิจกรรมกลุ่มในช่วงที่ศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยการชักชวนของมาลี ตูปันดี ทำงานกิจกรรมกลุ่มหลายด้าน ช่วงหลังได้ช่วยงานชุมชนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (งานเก็บข้อมูลที อ.สิริรัฐนิคม) ปัจจุบันกำลังเตรียมตัวทำงานด้านสิ่งแวดล้อม ในโครงการพัฒนาชุมชนเป็นสุขที่ภาคใต้ เช่นเดียวกับบวล์พร ทองจันทร์

- ชีรเดช เหมทานนท์ กำลังศึกษาที่วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี ร่วมงานการเรียนรู้มาก่อนข้างมากในช่วงที่เรียนในระดับมัธยมศึกษา และระดับปวช. ขณะนี้มีการติดต่อกับพี่ๆ ในกลุ่มตามโอกาส พร้อมด้วยการร่วมงานกลุ่มบางช่วง

10. ผลที่เกิดขึ้นในระดับกว้าง กระบวนการของกลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ ได้ส่งผลในระดับกว้างมาตามลำดับ ดังนี้

10.1 ปี 2538-2540 ในช่วงก่อตั้งกลุ่ม การนิคมอุตสาหกรรมฯ ได้มีโครงการจะใช้พื้นที่ทุ่งสงวนเลี้ยงสัตว์ที่บ้านทรัพย์ทวีเป็นพื้นที่โครงการ ซึ่งมีกลุ่มประชาชนในพื้นที่ และองค์กรในจังหวัดคัดค้าน เนื่องจากเป็นพื้นที่ดินน้ำ เสี่ยงต่อการเกิดมลภาวะ และกระทบด้านที่ดินทำกินของชาวบ้าน ขณะนั้นกลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ กำลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับเด็กๆ ที่โรงเรียนบ้านทับชันสามัคคี ต.กรูด ด้านตรงข้ามฝั่งแม่น้ำกับพื้นที่ดังกล่าว (ภูมิลำเนาของภัสรา ฐิพันธ์ สมาชิกกลุ่ม) กลุ่มได้ร่วมกิจกรรมคัดค้านโครงการฯ โดยจัดกลุ่มศึกษาผลกระทบของโครงการประชุมชาวบ้านในพื้นที่ จัดนิทรรศการสัญจร จัดกิจกรรมศึกษาดูงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือที่จังหวัดลำพูน ระดมทุนในการรณรงค์ ร่วมงานกับประชาคมในจังหวัด และชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จ. สุราษฎร์ธานี และร่วมแสดงความคิดเห็นในเวทีประชาพิจารณ์ระดับจังหวัด จนกระทั่งได้มีการระงับโครงการ ในระยะต่อมา

10.2 ปี 2542 โครงการ "การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์" โดยการสนับสนุนของบริษัทมหาชน จำกัด ธนาคารกสิกรไทย ได้ศึกษาวิจัยกระบวนการทำงาน และความสำเร็จของกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ (หัวหน้าชุดโครงการคือ ดร.อมรวิทย์ นาคทรรพ์) จัดพิมพ์เผยแพร่ร่วมกับบทเรียนของกลุ่มเยาวชนทั่วประเทศ ซึ่งประสบความสำเร็จในการจัดกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในการริเริ่มระบบการปฏิรูปการศึกษา ในชื่อหนังสือ "ความจริงของแผ่นดิน : ครูเก่งๆของเรามีอยู่เต็มแผ่นดิน (จัดพิมพ์ จำนวน 30,000 เล่ม) โดยกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ ได้ใช้สื่อนี้ในการเผยแพร่แนวคิด ด้านการจัดการศึกษาโดยการสัมผัสความจริง โดยที่ปรึกษากลุ่มเยาวชนฯ ได้กล่าวไว้ในหนังสือฉบับนี้ที่น่าสนใจหลายตอน ดังนี้

"ครูไม่ควรมีบทบาทเพียงถือข้ออยู่หน้ากระดาน แต่ครูควรหันมาสร้างสรรค์การเรียนรู้อย่างจริงจัง โดยยึดถือพื้นฐานการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงให้ได้มากที่สุด ซึ่งเราไม่ค่อยได้ให้ความสนใจและทำกันเท่าไรนัก ทำให้การเรียนรู้ของเราแห้งแล้ง เห็นแก่ตัว แบ่งแยก และนำไปสู่อนาคตที่มีค่านิยมของเด็กๆและสังคมไทย"

"คนที่รู้มาก เก่งมากอย่างนั้น ถ้าไม่รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น จิตใจไม่พัฒนา ก็ไม่มีประโยชน์อะไร"

"จุดสำคัญคือการปลูกความรักของเด็กๆให้เติบโต ซึ่งจากกิจกรรมที่หลากหลายนี้ เราได้เห็นเด็กๆ ปลูกความรักกันอย่างไร อย่างโครงการความรู้คู่้องน้อย ซึ่งเป็นค่ายที่พี่ๆมาช่วยสอนน้อง เราได้เห็นถึงความรัก ความผูกพันที่ค่อยๆเกิดขึ้น เราได้เห็นเด็กๆเขารู้จักร้องไห้เป็นอาการที่เด็กๆได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งหน่ออ่อนแห่งความรักนี้ก็จะเติบโตไปเรื่อยๆ ด้วยกระบวนการที่เด็กๆได้ร่วมทำงานกับเด็กด้วยกัน ร่วมกับบ้าน ร่วมกับชุมชน ซึ่งเด็กสามารถเป็นตัวแทนได้อย่างดี เพียงแต่ขอให้ครูมีเวลานั่งดู และเป็นที่ปรึกษาในบางเวลาเท่านั้น"

"เด็กๆเหมือนต้นไม้ ที่มีกระบวนการเติบโตที่ดีของตนเองอยู่แล้ว เพียงแต่ครูและพ่อแม่ไม่ต้องไปคอยบีบบังคับ และขัดขวางกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก เด็กจะเติบโตได้เป็นอย่างดีและมีความสุข"

ในการศึกษาของคณะทำงานดังกล่าว ได้มีข้อสรุปเบื้องต้นว่ากลุ่มประสบผลดี เนื่องจากการจัดการภายในที่ดี มีแรงบันดาลใจร่วมกัน นำไปสู่เป้าหมายได้ และมีเงื่อนไขที่สำคัญคือจิตใจที่รักและหวงแหนการศึกษา ตั้งใจจะทำอะไรดีๆ เพื่อเด็กๆอย่างแท้จริง(ความจริงของแผ่นดิน ลำดับที่ 2 ครูเก่งๆของเรามีอยู่เต็มแผ่นดิน ,สำนักพิมพ์ บริษัท เจ.พีลัม โปรเซส จำกัด โดยคณะศึกษาโครงการ "การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์" พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 30,000 เล่ม, หน้า99-105)

10.3 ได้มีความร่วมมือกับเครือข่ายการเรียนรู้ นำเสนอบทเรียน ผลักดันแนวทางการปฏิรูปการจัดการศึกษามาตามลำดับ เช่น

-การจัดประชุมเวทีการศึกษา ร่วมกับสมาคมครูแห่งประเทศไทย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ปี 2541) ผู้ร่วมเวทีในครั้งนั้น จำนวน ประมาณ 100 คน ประกอบด้วย กลุ่มพ่อค้า แม่ค้า เกษตรกร ผู้ประกอบการ ครู ข้าราชการ นักวิชาการ คนขับรถรับจ้าง ชาวชน ผู้ปกครอง นักเรียน นักพัฒนาเอกชน พระ ผู้นำศาสนา ศิลปินพื้นบ้าน ฯลฯ ได้นำเสนอข้อมูล ความเห็น หลายด้าน โดยเฉพาะการมีข้อสรุปร่วมกันว่ามีความทุกข์ชาวสุราษฎร์ด้านการศึกษา ที่สำคัญคือ ค่าใช้จ่ายของบุตรหลาน, สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน, บุตรหลานใช้เวลาในโรงเรียนมากเกินไป, เด็กด้อยโอกาสถูกทอดทิ้ง, เรียนจบแล้วไม่มีงานทำ, หลักสูตรการศึกษาไม่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาชีวิตและสังคม

-ร่วมเวทีเสวนาในงาน 30 ปี มูลนิธิการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม ณ หอประชุมเมืองไทย ประกันชีวิต กรุงเทพมหานคร (ปี 2543) ได้ร่วมเวทีอภิปราย การนำเสนอโดยนิทรรศการเกี่ยวกับ บทเรียนการจักรกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม โดยมีคำขวัญของการจัดงานในครั้งนั้นว่า "การศึกษา นำไปสู่การพัฒนาชุมชน"

-ปี2544 ร่วมกับเครือข่ายการศึกษาทางเลือก ในนาม "สภาการศึกษาภาคประชาชน" เข้าซื้อชิ้นหนังสือให้รัฐบาลทบทวนการปฏิรูปการศึกษา โดยยกเลิกการผูกขาดการจัดการศึกษา ให้ครอบครัว ชุมชน มีสิทธิ์ สร้างความสามารถในการจัดการศึกษาได้เอง ลดบทบาทของโรงเรียน การคุ้มครองการศึกษาที่กำลังถูกรุกรานอย่างหนักจากระบบธุรกิจ การทำกำไร

10.4 ปี 2545 เครือข่ายธุรกิจเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ประเทศไทย หรือSVN Asia (THAILAND) ได้เรียนเชิญอาจารย์ประเวศ วะสี และอาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์ มอบรางวัล SVN AWARD ประจำปี 2545 แก่กลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ ณ โรงแรมหาดแก้วรีสอร์ท จังหวัดสงขลา โดยได้ประกาศว่า "กลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ เป็นองค์กรที่มีผลงานเด่นชัดเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีระบบการจัดการที่ดีใช้วิถีแห่งคุณธรรมในการดำเนินงาน เป็นแบบอย่างอันดีงามสำหรับองค์กรอื่นๆ"

(กลุ่มองค์กรที่ร่วมรับรางวัลในครั้งนี้คือ กลุ่มมัคช้อมสิทธิธรรมชาติ บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อ.ลานสกา จ.นครศรีธรรมราช)

สิ่งที่ค้นพบ/เหตุปัจจัยที่ทำให้กลุ่มสามารถดำเนินการได้ดี

เหตุปัจจัยที่สำคัญที่กลุ่มได้ค้นพบในกระบวนการถอดบทเรียน คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่กลุ่มเยาวชนจัดการกันเอง โดยมีที่ปรึกษาที่มีความเข้าใจตัวเด็กและเข้าใจธรรมชาติของการเรียนรู้ได้ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมสรุปกันเล็กๆ ซึ่งมีกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งผลสูง ดังที่กล่าวมา โดยเฉพาะกลุ่มได้พิจารณาเห็นว่ากิจกรรมที่ส่งผลในการเรียนรู้สูงมากคือการเรียนรู้จากสภาพปัญหาของชุมชน ผ่านกระบวนการชิมชั้บ การ Dialogue และกระบวนการอื่นๆในลักษณะองค์รวมของการเรียนรู้พร้อมด้วยเหตุปัจจัยอื่นๆ ประกอบ ดังนี้

1. ครอบครัวให้การสนับสนุน พบว่าครอบครัวของสมาชิกส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานที่ดี ส่วนมากเป็นชาวนบพ มีความเอื้ออาทร ชอบช่วยเหลือผู้อื่น หลายครอบครัวเป็นที่พบปะของเพื่อนบ้าน เป็นผู้นำตามธรรมชาติในชุมชน มีความเรียบง่าย ครอบครัวของสมาชิก(และครูที่ปรึกษา)ส่วนใหญ่มีฐานะปานกลาง ไม่คิดยึดการบริโภค-การสร้างฐานะมาก

2. การทำงานอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวางแผน ปฏิบัติ และสรุปผลการเรียนรู้ มีการแบ่งหน้าที่ตามความถนัดและความสนใจ บางครั้งได้ทดลองเปลี่ยนงานที่ไม่ถนัดและไม่สนใจด้วย เพื่อผลทางการเรียนรู้ นอกจากนี้ กลุ่มได้ให้ความสำคัญในด้านการส่งผ่านข้อมูลภายในกลุ่ม การหนุนเนื่อง ช่วยงาน ตามความจำเป็น

3. สมาชิกมีความสนใจและความตั้งใจอยู่แล้วเป็นทุนเดิม เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมก็สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่และพร้อมจะพัฒนาต่อไป

4. บรรยากาศการเรียนรู้สนุก มีความสดชื่น แจ่มใสเมื่อเข้ามา ซึ่งเกิดขึ้นจากธรรมชาติของเด็กๆที่สดใสอยู่แล้ว ธรรมชาติของวิธีการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่ไม่น่าเบื่อ และธรรมชาติของที่ปรึกษาที่ไม่เข้มงวดกวดขัน

5. มีระบบสายสัมพันธ์และการช่วยเหลือด้วยความเป็นพี่น้องภายในกลุ่มสูง สมาชิกสนิทกันในกลุ่ม มีประวัติเกี่ยวกับการดูแล เอื้ออาทร กันทั้งส่วนตัว ครอบครัว และชุมชน ผ่านวิกฤติการณ์การต่อสู้ปัญหาวิกฤตสาธารณสุขมาด้วยกัน (เป็นพื้นที่บ้านของเพื่อนในกลุ่มคือภัสรา ฐพันธ์) สมาชิกบางคนศึกษาในต่างจังหวัด ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนช่วยเหลือแม่ในชนเจ็บป่วย ซึ่งอาจารย์สมเจตนา ได้ให้ข้อสรุปว่า "ช่วยกันมือเป็นเท้ากันเมื่อตก ให้กันเมื่อทุกข์"

6. มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังจะเห็นได้จากแผน / บันทึกการจัดกิจกรรมตามวาระ และ กิจกรรมประจำ ซึ่งเกิดขึ้นต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ตลอดระยะเวลา 8 ปี ที่ผ่านมา ซึ่งมีกิจกรรมหลักๆทุกเดือน พร้อมด้วยกิจกรรมประจำทุกสัปดาห์

7. ผลที่เกิดขึ้นในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ดี โดยการสะท้อนจากภายนอกทำให้สมาชิกเกิดความมั่นใจในการก้าวเดินในเส้นทางของการเรียนรู้ นี้ จึงมีการคิดพัฒนากิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับกลุ่มเยาวชนที่ต้องการ

8. สมาชิกรู้ถึงศักยภาพของตนเอง และทราบในสิ่งที่ตนเองชอบ จากกิจกรรมการทบทวนตนเอง จึงเกิดแรงผลักดันให้มีการคิดและดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

9. ทรัพยากรที่มีคุณค่าในท้องถิ่น เป็นเหตุให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะเห็นถึงคุณค่าของทรัพยากรจึงเกิดการคิดทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลานต่อไปในอนาคต

10. แกนนำกลุ่ม ได้มีการพบปะพูดคุย สรุปประมวลกิจกรรม และสถานการณ์ของกลุ่มเป็นระยะๆ และร่วมกันกำหนดทิศทางการทำงานร่วมกันกับอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่อง

สรุปสิ่งที่มีคุณค่าที่สมาชิกได้รับจากกลุ่ม

1.การพัฒนาศักยภาพในการทำงานมีเพิ่มขึ้น กล่าวคือ กล่าวทำ กล่าวยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น เนื่องจากกลุ่มได้เปิดโอกาสให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ทุกคนสามารถเรียนรู้งานใหม่ ๆ โดยการปฏิบัติจริง รู้จักการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพราะกลุ่มมีระบบการวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ ทำให้งานที่ผิดพลาดได้รับการทบทวนและช่วยมองจากเพื่อนหลายส่วนทำให้เกิดการพัฒนางานขึ้น

2.มีความสุขและสนุกในการเรียนรู้ เพราะการดำเนินกิจกรรมไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในห้องเรียนแต่มีการเปิดกว้างสู่ห้องเรียนธรรมชาติ มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ดี มีคุณค่าในด้านจิตใจเป็นประสบการณ์ตรงที่สามารถจดจำได้นาน

3.มีการยอมรับจากคนรอบข้าง ทั้งเพื่อน ครอบครัว ชุมชน

4.ตนเองมีการพัฒนาในระดับที่ลึกขึ้น คือ มีการพัฒนาในด้านจิตใจ เกิดการยอมรับในความหลากหลาย รู้จักการแบ่งปัน รวมถึงมีความรับผิดชอบมากขึ้น

5.กิจกรรมกลุ่มส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำมาใช้ในการทำงานจริง ๆ ได้ เพราะภายในกลุ่มการเรียนรู้ได้มีการจัดกระบวนการให้เรา รู้จักคิด วางแผน ทดลองทำ และสรุปเรื่องราวต่าง ๆ มีการมองเรื่องราวต่าง ๆ อย่างรอบด้านและพัฒนาความคิดได้อย่างอิสระ

6.มีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้กับสังคม และช่วงหนึ่งของชีวิตได้มีการใช้อย่างคุ้มค่า

7.มีกลยุธามิตรที่ดี พร้อมทั้งจะดูแลกันและกัน มีระบบการเชื่อมโยงกลุ่มเพื่อน พี่ น้อง จึงเกิดเพื่อนกลุ่มเล็ก ๆ ที่สามารถติดต่อประสานกันอย่างต่อเนื่อง

8.มีการพัฒนาความคิดที่รอบด้านและเป็นระบบ ไม่ได้มองเห็นเพียงสิ่งที่เกิดขึ้น ส่งเสริมให้มีการมองอย่างรอบด้านด้วยความเป็นจริง ซึ่งสามารถนำมาใช้กับการดำเนินชีวิตในสังคมนี้ได้

9.มีสติ ความนิ่งในการคิดและตัดสินใจต่าง ๆ ไม่ฟุ้งซ่านมากเกินไป เมื่อต้องพบกับความผิดหวังที่เกิดขึ้นกับตนเอง

จุดอ่อน/ข้อจำกัดของกลุ่ม

1. แม้ว่าการเคลื่อนไหวของกลุ่ม ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นนอกโครงสร้างระบบการศึกษา แต่เด็กและครูที่ร่วมกระบวนการส่วนใหญ่ อยู่ในระบบดังกล่าว จึงมีข้อจำกัด/อุปสรรคค่อนข้างมาก (โดยเฉพาะปัญหาด้านเวลาในการร่วมกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม) เนื่องจากกลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ และโรงเรียน มีหลักการ/วิธีการ การจัดการศึกษาแตกต่างกัน

2. พ่อแม่ สังคม มีความเชื่อมั่น การจัดการศึกษาแบบเก่า (เน้นแข่งขัน การเรียนเป็นรายวิชา) ซึ่งตรงข้ามกับความเชื่อของกลุ่ม ที่เชื่อมั่นว่ารูปแบบการจัดการศึกษา โดยกระบวนการมีส่วนร่วม การปฏิบัติ/สรุปการเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาระดับชุมชน คือแกนหลักของการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชน

3. กลุ่มเอง ไม่ได้สรุปรูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้ชัดเจน (ก่อนการศึกษาตามโครงการนี้) ทำให้ขาดพลังในการสร้างสรรค์เยาวชน

4. กลุ่มยังขาดพี่เลี้ยงที่มีความสามารถในการจัดกระบวนการ โดยเฉพาะความสามารถในเชิงองค์กรรวม (ไม่ใช่ความสามารถในเชิงเทคนิค กระบวนการ อย่างเดียว)

5. แม้ว่ากลุ่มจะมีทุนทางสังคมพอสมควร แต่มีทุนเงิน วัสดุ-อุปกรณ์ที่จำเป็นน้อย ไม่พอเพียงในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

อาจารย์สมเจตนา มุณีโมไนย

การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เราควรชื่นชมกับมัน บางครั้งเราต้องเรียนรู้ท่ามกลางความเครียด และความเบื่อบานทีได้ แต่ถ้าหากเรานำตัวเข้าไปสู่ความสนุกสนานเราต้องเรียนรู้กับมัน ไม่ใช่เป็นทาสมัน อย่าไปเครียด หดหู่ หรือท้อถอย ลองสังเกตดูว่า ในระยะแรกเรามาด้วยความสดใส สดขาน แต่เมื่อมีการฝึกมากขึ้น เมื่อผ่านการทำงาน หรือสังกัดกลุ่มองค์กรมากขึ้น จากคาใจๆ เริ่มขุ่น ขุ่นน้อยลง หากไปร่วมในเวทีสัมมนาเรามากจะหาที่นั่งใกล้คนที่เรารู้จักแล้วหาเรื่องมานินทากัน นั่นเป็นสิ่งที่ทำให้เราไปสัมผัสกับความเครียด เราควรซึมซับพลังแห่งความดีงาม มันคงในท่ามกลางสถานการณ์ที่เป็นจริง หากเราอยู่ที่ใดที่หนึ่งควรซึมซับเอาสิ่งที่มีคุณค่าในที่นั้น เรามักจะมีความประมาทจากสิ่งที่ไม่ดีเล็กๆ หากเราลองพิจารณาสิ่งนั้นจะเห็นถึงความสำคัญที่ซ่อนอยู่

มีงานชิ้นหนึ่งอยากให้พวกเราทำ หากมีเวลาอยากให้ลองไปเดินดูต้นไม้และให้จดชื่อไว้ บางคนอาจจะเขียนโดยมีการใส่อารมณ์และจินตนาการเข้าไปด้วย เช่นเห็นโคกในน้ำ

เห็นโคกใหญ่ใกล้น้ำ เหมือนโคกพิทักษ์ระกำเหลือ

เพราะรักเชื้อแรมสวาท

เราอาจจะเขียนเป็นบทกวี ภาพเขียน ปัจจุบันเราเรียนรู้แค่เพียงข้อเท็จจริงบางอย่าง คนทำงานทางสังคมมักกลับไปสิ่งเดิม เราไม่ได้สร้างจินตนาการใหม่ในการฟื้นฟูสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การได้แนวคิดใหม่ๆ ทฤษฎีจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามที่เรายกใช้ คนที่จะคิดเรื่องใหม่ได้ต้องมีจินตนาการ

อยากให้เราลองบอกถึงสิ่งแปลกใหม่ที่เราพบ ซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ทั้งความรู้สึก
ความคิด

น้องเจต (เจนภา นาคเขียว) เมื่อเข้ามาไปเดินป่ามาผมเห็นชะนี ซึ่งไม่เคยเห็นเลย
ผมรู้สึกตื่นเต้นมาก คิดว่ามันน่าจะอยู่ในป่าลึกไม่น่าจะมาให้เราเห็นได้

เก้ (เกียวเวลี มีสิทธิ์) สังเกตดูว่าที่นั่นจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเยอะ เพราะป่าต่าง ๆ
เป็นภาษาอังกฤษเยอะมากและมองว่าความเป็นป่าที่นี่มีความหลากหลายมาก น่าค้นหา

อาจารย์สมเจตนา มูนิโมไนย

“การพบเห็นความแปลกใหม่ของแต่ละวันมันเป็นสิ่งมหัศจรรย์มีพลังชีวิตที่มีค่า” หากเรา
ไม่คิดสิ่งใหม่ เราก็จะหยุดอยู่กับที่ พลังชีวิตก็จะหมดลง ดังนั้นเราจึงควรรหาสิ่งแปลกใหม่ให้ชีวิต
อยู่เสมอ ๆ

คุณทวีศักดิ์ สุพรรณ

ดีใจและขอชื่นชมกับผลงานของพวกเราที่ออกมาดี เราอาจจะยังสับสนความดีงามออกมา
ไม่หมด แต่ไม่เป็นไร “กรุงโรมไม่ได้สร้างเสร็จในวันเดียว” นี่เป็นเพียงช่วงเวลาหนึ่งที่เราจะได้มา
ดูกัน

สิ่งที่เราควรคำนึงถึงในการก้าวต่อไป

1.การค้นพบตัวเอง ความประทับใจ ความชื่นชมอย่างมีมูทิดาจิต เราต้องมีความเชื่อใน
ความจริงที่พิสูจน์ได้ว่า เรามีพลังและจิตก็สามารถเคลื่อนวัตถุได้ ทั้งเสียง สัมผัส สายน้ำ เช่น
น้ำซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตามเสียงดนตรี หรือจิตของเราสามารถกำหนดการเคลื่อนไปข้างหน้าได้
และมนุษย์มีพลังที่ยิ่งใหญ่ เราต้องค้นหาให้ได้

2.เราต้องฝันให้ไกลและไปให้ได้ ในเรื่องของความคิดและจินตนาการต้องประสานกัน

3.มาร่วมกันเป็นสถาปนิกทางสังคม ร่วมออกแบบและกำหนดอะไรสักอย่างเพื่อไปสู่ฝัน
ให้ได้

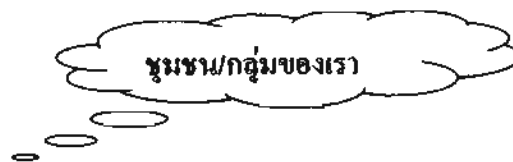
4.เราจำเป็นต้องหาจุดกันจคให้ได้ เพื่อเราสามารถวางแผนการทำฝันให้เป็นจริง

วันนี้เราจะมาลองวาดฝันกันต่อ แต่ก่อนอื่นเราต้องมาดูถึงการเปลี่ยนแปลงก่อน ทั้ง
ตนเอง ชุมชน รวมถึงโลก ซึ่งสิ่งเหล่านี้มันมีความเชื่อมโยงกันอยู่

(เพื่อนๆช่วยกันทบทวนอีกครั้งถึงผลที่เกิดขึ้นคือตนเองในวันนี้?)

- กล้าข้ามพ้นมายาภาพ
- ใช้ เรียนรู้ สร้างทฤษฎี
- รู้จักเพื่อนมากขึ้น
- ชีวิตสมณะ เรียบง่าย
- หันกลับมาทบทวนตนเอง
- ได้เรียนรู้บทเรียนต่าง ๆ
- คิดก่อนทำ
- มีจิตสาธารณะ คิดถึงคนอื่นมากขึ้น
- ศรัทธาเห็นคุณค่าของตนเอง
- มีความเชื่อมั่นในพลังเล็ก ๆ
- ดูแลรักษาสุขภาพตนเองเพื่อให้มีแรงในการดูแลคนอื่น
- กล้าแสดงออก มั่นใจ
- รู้จักตนเอง ไม่เห็นแก่ตัว ใช้เหตุผลมากขึ้น
- กล้าเผชิญ แกร่งขึ้นกว่าเก่า
- มั่นใจในเส้นทางที่ก้าวเดินมากขึ้น
- ลดความฟุ้งเฟื่องได้เยอะ
- ได้เรียนรู้สิ่งแปลก ๆ
- มองโลกในแง่ดี
- คุลย์พลังทางสังคม
- มีความรับผิดชอบมากขึ้น
- บทเรียนที่ได้รับจากผู้อื่นในสิ่งที่เราไม่รู้

- สุราษฎร์ธานีมีการก่อรูปกลุ่มภาคประชาชนดีกว่าทุกยุคที่ผ่านมา(กลุ่มเยาวชนมีบทบาทมาก)
- เห็นการพัฒนาการของชาวบ้านในตำบล
- มีความสามัคคี การทำงานร่วมเป็นทีม
- ผู้นำชุมชนกำลังสืบทอดเงินกองทุน
- คนเป็นห่วง ดันรู้ความสำคัญของทรัพยากรมากขึ้น
- ชุมชนกำลังจะพึ่งตนเองได้แล้ว (ดัมเหล้ากินเองได้แล้ว)
- พลังรักกำลังกระจายอำนาจ
- มีการฟื้นฟูสิ่งที่ดี ภูมิปัญญากลับมาแล้ว
- มีที่ว่างสำหรับให้แต่ละคนเติบโต
- หันต่อเหตุการณ์ เท่าทันสู่ความเปลี่ยนแปลง
- มีเครือข่ายกลุ่มเพื่อนสัมพันธ์กันมากขึ้น
- เห็นนวัตกรรมใหม่
- เข้าใจเพื่อนมากขึ้น
- ผูกพันสานสัมพันธ์
- รักการเรียนรู้มากขึ้น
- รักถิ่นฐานบ้านเกิด
- ชุมชนทำสิ่งดีมากขึ้น

- เครือข่ายประชาชนและเยาวชนมีมากขึ้น
- พูดถึงแนวทางกลับคืนสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น
- ให้โอกาสดึงเด็กมากขึ้น ขอมรับ เชื้อมัน
- เปิดโอกาสให้เด็กกล้าคิด
- มีการใช้ระบบพรรคพวก เห็นแก่ตัว
- เกิดกลุ่มภาคสังคมมากกว่าทุกยุค
- คุลย์พลังกระจัดกระจายขาดการจัดกระบวนระบบ สภาพทางสังคม
- การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนดีกว่าหลายประเทศในโลก
- กำลังจะมีกฎหมายแร่และอื่น ๆ ที่เอาทรัพยากรเราไป
- ชุมชนท้องถิ่นได้รับการยกย่อง เชิดชู
- มีกลุ่มคน องค์กรที่คิดถึงผู้อื่นผู้ด้อยโอกาสมากขึ้น
- มีกลุ่มคนหลาย ๆ กลุ่มที่มีความตั้งใจในการพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น
- เต็มไปด้วยความไม่เท่าเทียม
- มีสื่อสร้างสรรค์เกิดขึ้น
- ซึ่งดี ชิงเด่นในทางการเมืองมากขึ้น
- มีเหล้าภูมิปัญญากิน
- คนส่วนใหญ่สนใจในเรื่องสุขภาพ
- เทคโนโลยี สื่อ ครอบงำสังคมไทย

- กระแสทางเลือกอารยธรรมดั้งเดิมคุณค่าได้รับการศึกษาวิจัยและมีการเผยแพร่ปฏิบัติจริง
- ความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติของประเทศมหาอำนาจและประเทศกำลังพัฒนา
- สงครามที่เกิดขึ้น คือการแย่งชิงทรัพยากร ทั้งอาหารและพลังงาน
- จักรวรรดินิยมเข้มแข็งในการครอบครอง ควบคุม ทิศทางของโลก
- ประเทศมหาอำนาจต่อสู้กับพลังเล็ก ๆ
- เทคโนโลยีก้าวล้ำทุกขณะ
- คนจนทั่วโลกกำลังผลักดันกัน
- มีการคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรกันมากขึ้น
- มีการยอมรับในความคิดเด็กในระดับหนึ่ง
- มีประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วม
- สงครามที่เกิดขึ้นคือการแย่งชิงทรัพยากรทั้งอาหารและพลังงาน
- กลุ่มผู้นำประเทศ (การเมือง เศรษฐกิจ) ผนวกกำลังกันทั้ง USA , EU เป็นผู้นำครอบงำโลก
- แตกตาประชาโลก
- มีประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วม
- ต่อต้านเรื่องขาสพตติค
- มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตของโลก
- เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากจุดเล็ก ๆ ของมุมโลก
- ประชาชนทั่วโลกผลักดันในการรักษาท้องถิ่น

คุณทวีศักดิ์ สุพรรณ

จากสิ่งที่เราจะมีสิ่งที่ลึกกว่าปรากฏการณ์ มองให้เห็นถึงระบบโครงสร้าง การประสาน เชื่อมโยง เห็นถึงเรื่องราวและความเชื่อต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าหากชุมชนไหนขาดจินตนาการไปสู่อนาคตขาดการวางแผนก็จะไปไม่รอด หากเราไม่เรียนรู้อะไรก็ไม่รู้จักสิ่งนั้น

อาจารย์สมเจตนา มณีโมไนย

สำหรับประเด็นที่พวกเรานำเสนอมา อยากให้เราด้วยกันมองอีกครั้งว่าสิ่งที่พวกเราคิดกัน และนำเสนอออกมานั้น มีอะไรลึก ๆ อยู่หลายเรื่อง คือ

1.เรื่องเด็ก เราอยากเห็นเด็กที่ค่อยโอกาสได้มีโอกาสดูและได้รับความคุ้มครอง และเด็ก ๆ ควรได้รับความเป็นอิสระ ไม่จำกัดกรอบความคิด

2.เรื่องการศึกษา เราอยากเห็นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเอาเรื่องภูมิปัญญาและชุมชน มามีส่วนในการพัฒนาคน

3.เรื่องคนทำงานทางสังคม เราอยากเห็นอาสาสมัครในเชิงสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น มีความจริงใจ สุจริต มองโลกแล้วเปิดใจให้กว้าง พร้อมปฏิบัติจริงอย่างกล้าหาญ

4.เรื่องสิ่งแวดล้อม อยากให้มีการจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อมและดูแลรักษาด้วยกัน

5.เรื่องของข้าราชการ ผู้ที่เข้าสู่ระบบราชการเจอกับปัญหา การแบ่งชนชั้นระหว่างครูจริง และครูจ้าง เห็นกระบวนการคอร์รัปชัน เราจึงอยากเห็นการสร้างครูเหมือนกับครูของเราที่เข้าใจ เด็กและเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่ภายนอก ไม่มีการคอร์รัปชัน

ในการประชุมครั้งนี้ ที่ประชุมได้ร่วมกันสรุปว่า "กลุ่มชุมชนสร้างสรรค์" มีการเริ่มต้นมาจากกิจกรรมของกลุ่มเด็ก ๆ และผู้ใหญ่ ที่มีความตั้งใจร่วมกัน ได้ริเริ่มสร้างการเรียนรู้ คู่มือกันมา ตั้งแต่ต้น โดยมีความคิดหลัก ๆ ที่สำคัญ ที่มุ่งมั่นให้เด็กและเยาวชนคิดค้น จัดการศึกษาแบบบูรณาการได้ด้วยตนเองอย่างใกล้ชิดชุมชน จัดกระบวนการที่เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ เข้าใจกฎเกณฑ์ โครงสร้างปัญหาภายในครอบครัว/ชุมชน โดยกระบวนการสืบค้นความจริง ร่วมกัน พร้อมด้วยการลงมือปฏิบัติ แก้ไขปัญหานั้นๆ ซึ่งจะสร้างปัญญาและความสุขที่แท้ ในกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ ท่ามกลางสังคมและโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป

คำขวัญของกลุ่มที่ทดลองนำเสนอในการประชุมครั้งนี้ คือ

"ชุมชนสร้างสรรค์ : พัฒนาความสามารถของกลุ่มเยาวชน ร่วมกันสร้างการศึกษาแบบใหม่"

ข้อคดลงภายใต้แผนงานต่อไป

- 1.การประชุมคณะทำงานเพื่อสรุป/บันทึก
- 2.เขียนรายงานการประชุม/รายงานความก้าวหน้า

ปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรมพร้อมข้อเสนอแนะ

1. การสรุป ถอดบทเรียนตามกรอบที่กำหนดยังขาดความละเอียดในบางด้าน
ข้อเสนอแนะ ได้มีการแก้ไขแล้ว โดยใช้เอกสารประกอบการประชุม ให้สมาชิก ได้ตรวจสอบ ความถูกต้องร่วมกันในที่ประชุม
2. สถานที่ในการประชุม เป็นห้องโถง ริมลำธาร บางครั้งมีคนเดินผ่าน ทำให้ขาดสมาธิ
ข้อเสนอแนะ ได้แก้ไขในช่วงกลางของการประชุม โดยใช้สถานที่ห้องประชุมของทางอุทยานฯซึ่งมีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น
3. ด้านการสื่อสารในเวทีประชุม(การประชุมครั้งนี้ มีคำที่มีความจำเป็นต้องทำความเข้าใจร่วมกันมาก่อน เช่น การเรียนรู้ การศึกษา บูรณาการ เป็นต้น)
ข้อเสนอแนะ ควรใช้เวลาในการทำความเข้าใจคำหลักๆ ร่วมกันก่อนการประชุม

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรมถอดบทเรียนการเรียนรู้กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์

ความคาดหวังต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

เป็นไปตามความคาดหวัง คือได้มีการสรุปบทเรียนการทำงานของกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ที่ผ่านมาทั้ง ความเป็นมา (กว่าจะเป็นเยาวชนสร้างสรรค์) การก่อตั้ง กระบวนการการทำงาน กิจกรรมที่ทำมา ผลที่เกิดขึ้น ข้อจำกัดและเหตุปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม และที่สำคัญได้ร่วมค้นหารูปแบบการเรียนรู้ ที่ผ่านมามีกลุ่มซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มต่อไป

สถานที่ ช่วงเวลา งบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

สถานที่ มีความเหมาะสม คือ บรรยากาศธรรมชาติ ร่มรื่น มีลำธารใกล้ที่ประชุม

ช่วงเวลา มีความเหมาะสม คือ เป็นช่วงวันหยุด ใช้เวลาประชุม 3 วัน

งบประมาณ มีความเหมาะสม โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมสันทนาการและค่าเดินทางคัวย (มีผู้เข้าประชุม 4 ท่าน เดินทางโดยเครื่องบิน โดยเสียค่าใช้จ่ายเอง คือคุณหมอบัญชา พงษ์พานิช, คุณลาของ เดียสกุล, คุณรพีพรรณ คำหอม, คุณพรพรรณทิพย์เพชรมา)

กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม

เป็นไปตามความคาดหวัง คือ มีทีมงานวิจัย คณะที่ปรึกษา กลุ่มที่ๆ ลานสนสัมพันธ์ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ส่งเสริมกลุ่มเยาวชนมาตั้งแต่แรกเริ่ม และมีเพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ทั้งยุคเริ่มก่อตั้งและยุคปัจจุบัน

ขั้นตอนการดำเนินการ

มีความเหมาะสม คือ เริ่มจากจัดประชุมคณะทีมงานโดยตัวแทนของกลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ และที่ปรึกษาเพื่อร่วมกันกำหนดกรอบการดำเนินงานร่วมกันระหว่างตัวแทนและที่ปรึกษา มีการจัดเตรียมทำเอกสารเพื่อใช้ในการจัดประชุม และมีการประสานติดต่อสถานที่ อาหาร ที่พัก โดยตรวจสอบความเรียบร้อยและประชุมรายงานการดำเนินการเตรียมงานเป็นระยะๆ

วิธีการ / เครื่องมือในการดำเนินการประชุม

มีความเหมาะสม คือ มีการนำเอาเทคนิคการจัดการประชุมอย่างสร้างสรรค์มาใช้ ทั้งเทคนิคการนำเสนอแบบ Mind map , FSC และการพูดคุยซักถาม การอภิปราย แบ่งกลุ่มย่อย ระดมความคิด การ Dialogue ร่วมกัน โดยมีวิทยากรผู้มีความรู้ความสามารถจาก "สถาบันสถาปัตย์" มาร่วมจัดกระบวนการ 2 ท่าน คืออาจารย์สมเจตนา มุณีโมนัย และคุณทวีศักดิ์ สุขรัตน์

เนื้อหาที่มีการนำเสนอในเวที

มีความเหมาะสม คือ มีการทบทวนการทำงานของกลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ ทำอะไรมาบ้าง ทำอย่างไร ผลที่เกิดขึ้น สาเหตุ ได้ร่วมกันหารูปแบบ และแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อเตรียมนำเสนอในเวทีประชุมในระดับจังหวัดต่อไป

แผนงานต่อเนื่อง บทบาทหน้าที่ และข้อตกลงร่วม

เป็นไปตามที่คาดหวังคือจะมีการจัดการประชุม เพื่อสรุปเวทีร่วมกันอีกครั้งและเพื่อวางแผนการก้าวต่อไปของกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่อไป

ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น พร้อมข้อเสนอแนะจากการจัดกิจกรรม

ได้แก้ไขปัญหาในช่วงที่ดำเนินการ และนำไปใช้ในการปรับปรุงการทำงานโอกาสต่อไป

ความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

เป็นไปตามความคาดหวัง คือ ผู้เข้าร่วมทุกคนมีความสนใจและตื่นตัวในการจัดกิจกรรม ครั้งนี้มาก แม้ว่าแต่ละคนจะมีกิจต่าง ๆ ค่อนข้างมาก แต่ยินดีเต็มใจมาร่วมงาน และทุกคนได้ร่วมพูดคุย แสดงความคิดเห็น และหาแนวทางในการหนุนเสริมกิจกรรมการเรียนรู้สู่รุ่นน้อง ๆ ต่อไปอีกด้วย

การสะท้อนของผู้เข้าร่วมเวทีในครั้งนี้

นางสาวมาลี สุบันดี การร่วมกิจกรรมกับกลุ่มชุมชนที่ผ่านมาก็ได้หล่อหลอมตนเองในการไปทำงานในแวดวงใหม่ แม้ในแต่ละสถานที่ของการทำงานจะต่างกัน แต่กลุ่มนี้ยังมีอะไรให้เรามากมาย เหมือนเป็นการให้พลังบางอย่างกับเรา มีเพื่อน มีพี่ มีน้อง แม้จะอยู่ต่างที่ก็สร้างสรรค์สิ่งดีร่วมกันได้

นายเจษฎา นาคเขียว เกิดความรู้ที่ได้มาในครั้งนี้ ได้เจอเพื่อนใหม่ ได้พูดคุยกับพี่ ๆ มีสิ่งใหม่ ๆ กลับไปทำต่อที่กลุ่มของตนเอง

นางสาวคนางค์ลักษณ์ เอี่ยมสะอาด ได้เห็นพี่ ๆ อาจารย์ และน้อง ๆ ทำงานกันเยอะ ทำด้วยความตั้งใจมุ่งมั่น สำหรับตัวเองแล้วไม่มีชุมชน หากมีโอกาสจะช่วยงานอื่น ๆ ของกลุ่มต่อไป

นายโกสินทร์ แซ่ฉั่ว รู้สึกตัวเองสดใสและมีความกล้าขึ้น เมื่อก่อนนั้นไม่ค่อยกล้า รู้สึกประทับใจที่พี่ ๆ แม้อยู่ไกลก็มีการทำอะไรเพื่อสังคมอยู่ตลอด

นายจันทรัตน์ ฐพันธ์ การร่วมกิจกรรมครั้งนี้ได้มีการทบทวนตนเอง มีการเรียนรู้ต่างสถานที่ มีเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องกลับไปคิด ทบทวนตนเอง และหาแนวทางการดำเนินการต่อไป

นางสาววรรณิการ์ อนุสนธิ์อติชัย เหมือนเป็นการกลับมาในบรรยากาศเดิม ได้เจอที่เพื่อนที่อยู่ไกล ๆ เจอน้องใหม่ ๆ ได้ทบทวนประวัติศาสตร์ที่ได้ทำมาร่วมกัน รู้สึกดี และตั้งใจจะช่วยงานของกลุ่มต่อไป

นางสาวโชติมา แซ่เจ้า ครึ่งนี้ได้รู้ถึงความเป็นมาเรื่องราวของพี่ ๆ กลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ที่ได้ทำมาร่วมกันมา รู้สึกประทับใจที่กลุ่มเล็ก ๆ ก็สามารถทำอะไรได้มากมาย ประทับใจและจะพยายามกลับไปร่วมคิด วางแผนการทำงานของตนเองและกลุ่มเพื่อนต่อไป

นางสาวศรีสุภา ชิตกุล ดีใจที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ รู้สึกว่าตัวเองเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น จากที่เคยมองว่าตัวเองเป็นเด็ก ๆ ทำกิจกรรมเล็ก ๆ แต่ครั้งนี้ได้เห็นน้อง ๆ ที่อายุน้อยกว่าแต่ก็เข้ามาทำกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะนี้กันแล้ว รู้สึกหยุดนิ่งไม่ได้แล้วต้องพยายามพัฒนากิจกรรมของกลุ่มต่อไปอีก

นางสาววลัยพร ทองจันทร์ รู้สึกดีใจมากที่กลุ่มชุมชนยังคงความเป็นชุมชนอยู่ แม้ว่าเราจะจบกันมาหลายรุ่นแล้ว แต่เราก็ยังเชื่อมโยงกันอยู่อย่างต่อเนื่อง จากการเรียนรู้ที่ผ่านมาก็ได้เจอประสบการณ์ต่าง ๆ เยอะ ส่วนใหญ่แล้วเวลาไปทำงานก็ได้มีส่วนที่ได้จากกลุ่มไปใช้ (มากกว่าที่เรียนมาจากสถาบันเสียอีก) เวทีการเรียนรู้ของเราน่าจะได้สืบทอดไปสู่รุ่นน้องต่อไป เพราะไม่แน่ใจว่าเราจะทำได้แค่ไหน เหมือนเป็นวัฏจักร มีการเริ่มต้นก็มีการดับสลาย ไม่แน่ใจว่าตอนนี้เราก้าวเดินมาถึงช่วงไหนของความเป็นชุมชนกันแล้ว อย่างไรก็ตามจะยังคงเอาใจช่วยคนที่ดำเนินกิจกรรมอยู่ตรงนี้ตลอดและจะพยายามติดต่อกันมากขึ้น

อาจารย์นิวัตร ไช้เต็กมึน สรรพสิ่งเป็นอนิจจังจริงๆ เราคงจะค่อยๆ เติบโตไปอีกสัก
ระยะ แล้วคงจะค่อยๆ คับสูญไป ตามกาลเวลา หากจะดูการวิเคราะห์ของพี่คู่ (วราวุธ วุฒิ)
ซึ่งบอกว่า ขวชนกำลังลอกคราบ หากลอกไม่ออกก็จะตายก่อนวัย ตอนนี้เรากำลังดูว่าเราจะ
บินได้หรือไม่ คู่พลังของเราเท่าที่มี คือความเชื่อมโยง แรงหนุนเนื่อง หากย้อนกลับไป เรามีการ
ฝึกอบรมมามาก เช่น ที่พะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ตอนนั้นเราได้รับความกรุณาจากพี่ทวีศักดิ์ (ทวีศักดิ์
สุขรัตน์) แล้วกลับมาทำงาน หลายคนมีประวัติศาสตร์ร่วมกัน พี่ๆ หลายคนก็ติดตามเผ้าดูเรามา
โดยตลอด รวมทั้งพวกเราเองที่เป็นเด็ก ก็มีประวัติศาสตร์เรื่องราวต่างๆ มากมาย แต่เรา
ก็ไม่น่าจะเคร่งเครียดในสิ่งที่จะเกิดขึ้น เดินก้าวไปตามหน้าที่เรื่อย ๆ การจัดกิจกรรมครั้งนี้
เกิดอะไรขึ้นเยอะมาก เรามีพี่แป้ว (รศ.รพีพรรณ คำหอม) ที่ก่อตั้งโครงการมากับมือมาร่วมเวที
และอีกหลายคนที่มาด้วยกัน มาถึงวันนี้เราน่าจะมีความปลื้มใจร่วมกัน

อีกส่วนหนึ่ง เห็นถึงสิ่งใหม่ ๆ ที่นำมาใช้จัดกระบวนการในครั้งนี้ หลายคนคุ้นเคยอยู่
แล้วและอีกหลายคนก็เริ่มเรียนรู้ร่วมกัน ครั้งนี้เราเห็นช่องทางที่จะก้าวเดินต่อไป เห็นความ
ฝันร่วม เห็นวิถีทางที่ชัดเจน

การประชุมในครั้งนี้ยังไม่ดีนัก เช่น การใช้ที่ประชุม ซึ่งมองว่าในห้องประชุมแห่งนี้
น่าจะมีบรรยากาศแห่งการพูดคุย การคิด มากกว่าที่โล่งที่เราจัดกันมา มองว่าการตัดสินใจ
บางเรื่องยังไม่ดีพอ และการตกลงของเรายังมีข้อผิดพลาดได้ การสื่อสารในเรื่องของเวลา เช่น
การที่เราเดินป่าจนมีการหลงทาง อาจจะเนื่องจากเราขาดประสบการณ์หรือระบบการคำนวณของ
เราไม่มีการสื่อสารไม่ชัดเจนคนข้างหลังก็เป็นห่วง กังวล ระดมสมองไม่ได้เต็มที่ ครูได้ข้อคิด
จากพี่ทวีศักดิ์ สุขรัตน์ด้วยว่า อะไรที่พลาดไปเพียงนิดเดียว จะไปไกล ครูก็ได้เรียนรู้ครั้งนี้

สุดท้ายรู้สึกดีใจ ที่กลุ่มเพื่อน ผู้ใหญ่ ได้เอื้อให้การเรียนรู้ในทุกสิ่งทุกอย่างมีชีวิตชีวา มี
กลุ่มเยาวชนที่น่ารักเกิดขึ้นได้

อาจารย์ขจรศรี ไช้เต็กมึน เป็นเวลาเกือบ 20 ปี กับกลุ่มเพื่อน เกือบ 10 ปีกับกลุ่มเด็ก ๆ
รู้สึกละเลยเวลา พลังใจและกำลังใจไม่เคยหายไปไหน การจัดกิจกรรมในครั้งนี้เพียง 2-3 วัน
กำลังในมีความเปี่ยมล้นมากขึ้น เห็นเด็กรุ่นใหม่ ๆ กลุ่มเพื่อน บางครั้งเป็นการเรียนรู้ที่เราสัมผัสได้
ตรงๆ ขอบคุณเพื่อน ๆ ที่เคยร่วมงานมาที่ทำให้มีวันนี้ ขอบคุณธรรมชาติที่ช่วยเอื้ออำนวยให้เรา
ได้เรียนรู้และทำในสิ่งต่าง ๆ ที่อยากเรียนรู้ เวทีนี้ไม่ใช่เวทีเดียว ขอให้เรารัก และเรียนรู้สิ่งเหล่านี้

อาจารย์นิวัตร ไช้เต็กมึน (เพิ่มเติม) การเรียนรู้ที่ผ่านมาของเรา เรามีวิถีแห่งสายสัมพันธ์
จริงๆ อย่างเช่นลุงสมพร แซ่โฉ้ว เราก็จะร่วมสานงานกันต่อ พี่พงษ์ (วัชรพงษ์ กรูณหอม) พี่ซึ่ง
มีความฝันร่วมกับเรา แต่ต้องจากพวกเราไป เราก็มีกองทุนในการร่วมรำลึกและจะดำเนินการ
ต่อไป ในนามกองทุนวัชรพงษ์ กรูณหอม

คุณวราวุธ วุฒิ เมื่อคิดถึงคำของท่านอาจารย์พุทธทาส “ศีลธรรมของเยาวชน คือสันติภาพของโลก” ซึ่งเกิดขึ้นจากเรื่องง่าย ๆ อาจจะบอกน้อง ๆ ว่า มนุษย์จะสามารถเป็นมนุษย์ได้ก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาจิต ปัจจุบันมีคนมากมายแต่มนุษย์ลดลง ไม่ว่าใครที่อยู่ในส่วนต่าง ๆ ล้วนเป็นการสร้างพลังด้านบวกทั้งนั้น มีอยู่ครั้งหนึ่งเยาวชนสร้างสรรค์จัดทำค่ายนักสืบสายน้ำ สามารถเชื่อมออกสู่สาธารณะในมิติของสิ่งแวดล้อม ในเครือข่ายของสิ่งแวดล้อมกลายเป็นพลังหนึ่งที่สามารถพัฒนาการเชื่อมต่อไปได้ ผมเห็นคันเค้ฟที่ปลูกไว้ที่บ้าน แต่เมื่อมาเห็นคันเค้ฟที่เขาสกแห่งนี้ มันแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ฉะนั้นบรรยากาศในการเรียนรู้ของแต่ละที่จะส่งผลต่อการเกิดการเรียนรู้ที่สำคัญด้วย

ณ วันนี้ ผมรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของเยาวชนส่วนหนึ่งด้วย เหมือนเป็นการเติมพลังในด้านกำลังใจมากขึ้น ในสังคมนี้มีพื้นที่หลากหลายสีต้น ไม่อยากให้เราเอาสีขาวไปวัดสีอื่น แต่จะทำอย่างไรให้เราขยายพื้นที่สีขาวให้กว้างขึ้น ในบางพื้นที่เราก็ต้องเงื้อมเงื้อมให้เป็นสีเทา เราควรเรียนรู้ความผิดและบาป เพื่อไม่ทำในสิ่งเหล่านั้นอีก

ในวัฏจักรชีวิต ผมชื่นชมเยาวชนฯ เพราะมีการเรียนรู้ที่กระตือรือร้นและจิตวิญญาณกระบวนการเหล่านี้ได้ช่วยสังคม คนในปัจจุบันพยายามสร้างความยอมรับ เป็นพลังดูแลในการสร้างสังคมให้ดีขึ้น อยากให้น้อง ๆ มีการพัฒนาและยกระดับความคิดต่อไปเรื่อย ๆ

นายอนุช เพชรรัตน์ กิจกรรมในครั้งนี้ ได้เจอพี่ ๆ ที่ห่างหายไป เพราะต้องไปทำงานในต่างพื้นที่ คือใจรัก เมื่อก่อนตัวเองยังทำกิจกรรมตรงนี้ไม่เต็มที่ ต่อไปจะพยายามทำอย่างเต็มที่ เหมือนกับที่พี่ ๆ เคยทำมาเป็นตัวอย่างให้กับพวกเราได้เห็น

นางสาวรัตนา ชูแสง รู้สึกดีที่กิจกรรมครั้งนี้ทำให้เราทุกคนได้มาเจอกันอีกครั้ง แม้ว่าบางคนจะอยู่ไกล มีภาระงานมากขึ้น แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในครั้งนี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการก้าวต่อของกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ เชื่อมมั่นว่าเราทุกคนจะยังคงร่วมกันสร้างสรรค์สิ่งดีมีคุณค่าให้สังคมนี้กันต่อไป

นางสาววนิดา แก้วหมื่น รู้สึกว่ากิจกรรมในครั้งนี้ทำให้ตัวเองมีอุดมการณ์ที่แรงกล้าขึ้น พร้อมที่จะก้าวเดินในเส้นทางสายนี้ต่อไป

นางสาววราณา พิภพทอง กิจกรรมในครั้งนี้ ได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองมากขึ้น จะนำเอาความรู้ พลังใจ กิจกรรมที่สร้างสรรค์ ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด

นางสาวจันทร์ธา รุ่งแก้ว กิจกรรมครั้งนี้ทำให้รู้สึกว่าตัวเองได้รับบทเรียนที่มีค่ามากขึ้น จะพยายามนำสิ่งที่ได้ไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

นางสาวพวงเพ็ญ อักษรณะ กิจกรรมครั้งนี้ทำให้ได้เรียนรู้มากขึ้น เห็นพี่ ๆ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความรักก็รู้สึกประทับใจ จะพยายามไปปรับปรุงกิจกรรมในกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ ต่อไป

นายธรรมบุญ แก้วใหญ่ แทบไม่น่าเชื่อว่ากลุ่มเล็ก ๆ ที่ทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามประสาเด็ก ๆ อย่างกลุ่มของพวกเราจะเดินมาถึงตรงนี้ได้ เป็นความภาคภูมิใจร่วมกัน แม้ว่าพี่จะไม่สามารถมาร่วมกิจกรรมได้อย่างเต็มที่เหมือนเมื่อก่อน แต่ยังคงรักในความเป็นชุมชนสร้างสรรค์ และจะจดจำประวัติศาสตร์ร่วมของพวกเราทุกคนไว้เสมอ

เด็กหญิงศุมาธิ ชูแสง การร่วมกิจกรรมในครั้งนี้รู้สึกมีความสุข ได้รู้ถึงเรื่องราวของพี่ ๆ กว่าที่จะมาเป็นชุมชน และไม่สงสัยในสิ่งที่พี่อืด (รัตน ชูแสง) ทำอยู่ เพราะได้เห็น ได้ฟังจากการเล่าโดยพี่ ๆ หลายคน และที่สำคัญรู้สึกชอบการเรียนรู้แบบนี้มากขึ้น จะกลับไปคิดและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนในกลุ่มต่อไป

นางสาวกัญญา นิลสิทธิ์ การเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ เหมือนกับการได้กลับบ้าน บ้านหลังนี้ยังคงมีกำลังใจ ความรัก ความอบอุ่น แม้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นแต่เรายังมีเพื่อนที่อยู่ที่นี่ มีพลังใจให้กัน รู้สึกดีใจที่ได้เห็นน้อง ๆ เข้ามาร่วมกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ขอบคุณน้อง ๆ ครู อาจารย์ เพื่อน ที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน ขอบคุณสังคมที่เลวร้ายทำให้เราได้เข้มแข็ง ขอบคุณธรรมชาติที่ให้เราได้เรียนรู้ เพิ่มพลังอันสดใสให้ชีวิตอยู่ทุก ๆ วัน

นายเอกราช ชัยดำรงฤทธิ์ จากการร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากมาย ปกติแล้วตัวเองเป็นคนสนุกสนานไม่ค่อยจะมีสาระมากนักแต่กิจกรรมในครั้งนี้รู้สึกว่าเป็นวิชาการแต่ให้ความสนุกในการร่วมทุกขั้นตอน จะนำวิธีการถอดบทเรียนการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มของตนเองบ้าง

นางสาวภัศรา วัชรินทร์ รู้สึกประทับใจในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ปกติเป็นคนชอบทำอะไรเล็ก ๆ และมีความเชื่อว่าพลังเล็ก ๆ จะก่อเกิดสิ่งที่ยิ่งใหญ่ขึ้น รู้สึกขมขื่นใจกับสิ่งที่ได้พบเจอ จะพยายาม

คุณทวีศักดิ์ สุขรัตน์ มีคนเพียง 2.5% เท่านั้นที่จะเปลี่ยนแปลงโลกได้ เราอาจจะเป็นผู้หนึ่งในจำนวนนี้ ขอให้เรามุ่งมั่นและทำต่อไป ผมรู้สึกมีความสุข ที่ได้เห็นพลังของเยาวชนเห็นความเป็นพี่ น้อง เชื่อว่าสิ่งดีเหล่านี้จะอยู่กับพวกเราต่อไป อยากจะฝากไว้ว่า ถ้าเราไม่รู้จักอะไร เราก็จะเป็นเหยื่อของสิ่งนั้น ดังนั้นจึงอยากให้เราทุกคนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างเท่าทัน และเรียนรู้กับสิ่งนั้น เรียนรู้กับโลกนี้ด้วยความสุข

อาจารย์สมเจตนา มณีโมไนย

การค้นพบคุณค่าประทับใจ (Appreciative Discovery)

มีรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับโลก ชีวิตและธรรมชาติเสนอสิ่งแปลกจนถึงมหัศจรรย์อันเป็นความจริงที่ดำรงอยู่ในโลก ชื่อรายการ DISCOVERY เป็นรายการสาระบันเทิง สนองความกระหายใฝ่รู้ของมนุษย์

มนุษย์ เป็นชีวิตที่แสวงหาตลอดเวลา เมื่อค้นพบสิ่งที่แสวงหาแล้วสิ่งหนึ่ง ก็ออก
แสวงหาสิ่งอื่นต่อไปไม่สิ้นสุด ถ้ามนุษย์ไม่รู้จักรวาลสิ่งที่ควรแสวงหาในฐานะมนุษย์และ / หรือ
รู้จักแล้วแต่ไม่รู้วิธีแสวงหา การค้นพบสิ่งต่าง ๆ และวิธีการแสวงหาจึงเป็นแค่มาฆภาพ

อะไรคือสิ่งที่มนุษย์ควรแสวงหา ?

พระพุทธเจ้าตรัสกับมานพที่ค้นหาผู้หญิงงามเมือง ในวนอุทยาน เมื่อกลุ่มมานพทูลถาม
ว่าพระองค์ทรงเห็นผู้หญิงของพวกเขาไหม ว่า...ควรแสวงหาผู้หญิงงามเมืองหรือควรแสวงหา
ตัวเองดีกว่ากัน มานพกลุ่มนั้นครุ่นพิงใจแล้ว เห็นว่า ตัวเองสำคัญกว่าผู้หญิงงามเมือง การ
แสวงหาเพื่อค้นพบตัวเองจึงเป็นเรื่องสำคัญและเร่งด่วน ที่ต้องจัดเป็น First agenda ให้แก่ชีวิต

การค้นให้พบตัวเอง จึงเป็นกิจของมนุษย์ซึ่งมีความหมายดังบทธรรมกวีรจนาที่พระ
อาจารย์พุทธทาสรจนาไว้

จงรู้จักตัวเองคำนี้หมาย
ว่าค้นพบแล้วได้ในตัวท่าน
หามอกตัวทำไมไม่ได้การ
ดอกบัวบานอยู่ในเราย่านเวลาไป
ในดอกบัวมีมณีที่เอกอุคม
ล้วนมนุษย์ค้นหามาให้ได้
การตรัสรู้หรือรู้สิ่งใด ไค
ล้วนมาจากความรู้ตัวตัวเอง ฯ

มนุษย์ต้องหาดอกบัวบานในตัวเองให้พบเสียก่อน แล้วจะพบแก้วมณีบริสุทธิ์ใน
ดอกบัวบานนั้น ฝ่ายมหาชน มีบทภาวนาว่า

“ โอม มณี ปัทเม หุ.”

ก็มีนัยเดียวกัน

ดอกบัวบาน คือคุณค่าประทับใจ ปิติอิ่มเอิบ ที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ โดยธรรมชาติเกิดกับ
มนุษย์เป็นครั้งคราว แต่ถ้ามนุษย์ให้ความสำคัญตระหนักในคุณค่านั้นก็จะมีขึ้น อย่างไรก็ตาม
คุณค่าประทับใจเป็นเพียงดอกบัวบาน ช่อน “สนามพลึงถาวร” คือดวงมณีไวภายใน

การค้นให้พบดอกบัวบานก็เพื่อเข้าถึงความดีแห่งชีวิต

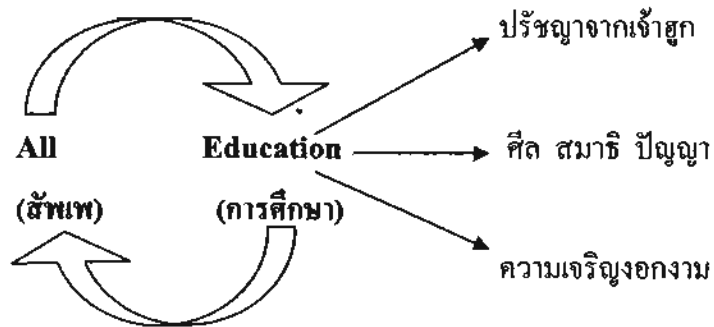
APPRECIATIVE คือดอกบัวบาน

???????? - คือความดี

นี่คือปริศนา ที่ต้องพินิจใคร่ครวญอย่างลึกซึ้งเป็น “วิมังสา” ชีวิตมนุษย์ต้องใช้มันเพื่อค้นให้พบ

INQUIRY ที่แท้ก็คือกระบวนการอิทธิบาท เข้าถึงความสำเร็จเป็น “อิทธิ” เป็น
ฤทธาานุภาพมหาศาล ที่ผู้บำเพ็ญภาวนาบรรลุถึงแล้วจะอธิฐานจิตให้เป็นอย่างไรก็ได้

เส้นทางไปสู่ดอกบัวบานและความดีแห่งชีวิต ต้องพินิจปฏิบัติทาและจรจาวัตถของ
บรรดามหาบุรุษ โดยตระหนักรู้ว่า

ต้องหมั่นถามตัวเองตลอดช่วงเวลาเป็นระยะ ๆ ว่า

เราได้เรียนรู้อะไร อะไรงอกงามขึ้นในตัวเรา

ภายใต้กรอบระบบคิด ระเบียบชีวิต ความตั้งใจ

ความมั่นใจ นิ่งสงบ สบายความวุ่นวาย และได้ดวงปัญญาไฉนบ้าง

POSITIVE THINKING

ตัวอย่าง

พระพุทธเจ้าทรงเห็นทุกข์ของมหาโจรองคุลิมานด้วยกรุณาธิคุณนำพาให้พ้นทุกข์ ทรงเล็ง
พระญาณหยั่งเห็น “ความดีในดอกบัว” ในตัวของคุลิมาน ทรงชี้ให้เห็นด้วยพุทธคำรัสสรรค
ทองคำว่า... “เราหยุดแล้ว ท่านยังไม่หยุด”

กระตุกจิตสำนึกมหาโจร กลับสู่สามัญชน ทั้งคาบ เป็นพระ แล้วบำเพ็ญภาวนาจนบรรลุ
ธรรมวิเศษเป็นพระอรหันต์ที่มีการอ้างอิงถึงมากที่สุดในกลุ่มผู้คิดกลับคน เปลี่ยนแปลงตนเอง
การมองเห็นปัญหา หรือความทุกข์ ด้วยจิตสำนึกห่วงใย (Concern) ตั้งใจหมายเปลี่ยนแปลง
ด้วยคุณค่า (Value) อันเป็นฐานกำลัง นี้แล คือ POSITIVE THINKING

การรำลึกถึง “ธรรม” เครื่องมืออันพึงรำลึกถึง กระทำ /ประพจน์ให้เต็มชีวิตสาราณียธรรม

ด้วยความรักและปรารถนาดีที่สำแดงออกทางอากัปกริยา ทำที ทำทาง อิริยาบถ

การเคลื่อนไหว สีน้า แวดตา เมตตากายกรรม

ด้วยความรักและปรารถนาดีที่สำแดงออกทางการพูด เมตตาวจีกรรม

ด้วยความรักและปรารถนาดีที่สำแดงออกทางจิตใจ เมตตามโนกรรม
มีระเบียบวินัย กฎกติกา วัตรปฏิบัติเดียวกัน คือสามัญตา
เชื่อในหลักการ ทฤษฎีเดียวกัน ทิฐิสามัญตา
บริโศกร่วมกันอย่างเท่าเทียม ธารารณโศคิ

“เขาสกจะยิ่งใหญ่ออยู่ในเธอ”

ซึมซับความสดใสเขียวใบไม้

อาบแสงแดดได้อุ่นไอร้อน

น้ำไหลโอบเลียวกอดเกี่ยวพัน

แนบอุ่นเนื้อหนังนั้นวอชีวิน

สายหน่อยเสียงแซ่หรั่งแห้วร้อง

เสียงแก้วปาก้องกล่อมไพรสิน

ซัดลื้อลื้อประสานเสียงธารริน

จับใจให้จินตนาการ

เพิงผาเงื้อมแผ่ชะเง้อหิน

หนักแน่นนานนินวิเวกวาน

บอกเล่าชีวิตสนิทนาน

สงบนิ่งดังคานให้คัมคำ

ดอกบุกถูกยืนข้างเนินลาด

เขียวเข้มแค้นปาก...สดฉ่ำ

ยอดย้อมแดงเพลิงเริงระบำ

เหลืองทองคำเหลืองพรายระบายกลาง

บ้ายคล้อยฝอยฝนหล่นโปรยสาย

แดดใสดาบฉายไม่เหินห่าง

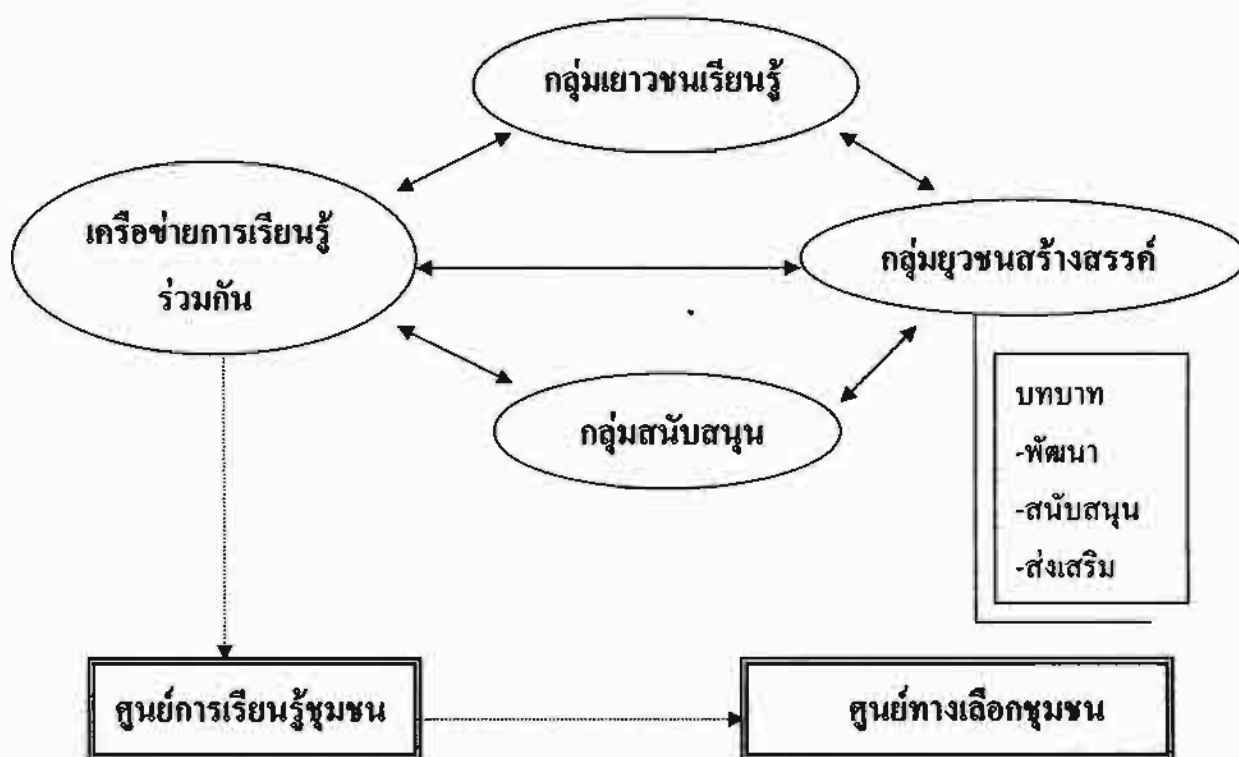
ฝนตกแดดออกบอกเส้นทาง

ความเหมือนความต่าง แท้อย่างเดียว

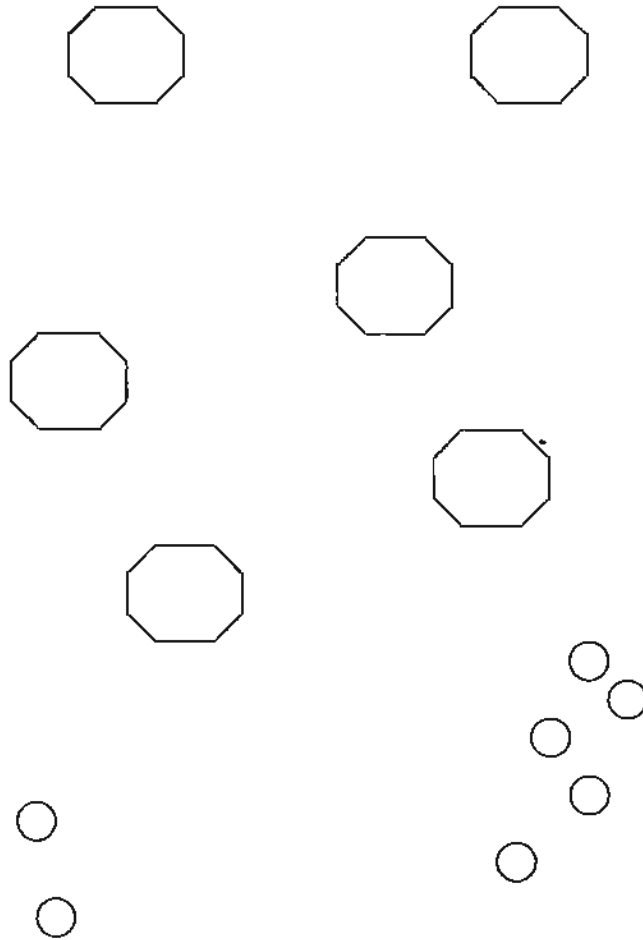
อาจารย์สมเจตนา มุณีโมไนย

เขียนให้บุชนสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะจาก รศ.รพีพรรณ คำหอม

บรรยากาศและการออกแบบการสนทนา

- ⇒ ในศาลาไร้ฝ้ากัน
- ⇒ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน
- ⇒ ดอกบูกศรไสบานเรียงรายอยู่ชายควน
- ⇒ เสียงน้ำไหลเป็นจังหวะ
- ⇒ หิ้งแหรับบรรเลงกล่อมตลอดเวลาหลาย ๆ สำเนียงและลีลา
- ⇒ มีสีเขียวสดไสของป่าดิบชื้น
- ⇒ แวดล้อมโอบอุ้มไว้รอบทิศทาง
- ⇒ โจอ้ยมีเนื้อหา พรรณนากว้างเปิดใจคน
- ⇒ รุ่นพี่ที่ทำงานแล้ว กระจ่ายสลับไปอยู่กลุ่มรุ่นน้องต่างวัยต่างประสบการณ์
- ⇒ การเขียนความคิดมีรุ่นพี่ช่วยเป็นที่เลี้ยงให้รุ่นน้องได้แสดงและตลอดทั้งการนำเสนอ
- ⇒ มีครูใจดี อยู่ร่วมเป็นกำลังใจตลอดการทำกิจกรรม

- กลุ่มเด็ก ๆ
- กลุ่มครู

เคยยืนต้นอวบอ้อมริมธารน้อย
เต่าร้างคอยรวมเรื่องอยู่เคียงข้าง
สับปรุเปลือกลอกออกบางบาง
ทวยหาวงเส็บสาขไว้สัมผัส
นั่งพื้นรื่นรมย์พรมใบหญ้า
เท้าเหยียบอย่างมาก็รับขวัญ
หญ้าช่อแดงแกว่งไกวทักทายกับ
รำพึงฝันฝากไปกับสายลม

เช้า 26 ต.ค. 45

อาจารย์สมเจตนา มุขีโมโนย...เขียนให้ยุวชนา
ริมคลองบางแสน เขาสด

กิจกรรมที่ 5 การสรุปบทเรียนของกลุ่มการเรียนรู้ในพื้นที่

สรุปบทเรียนการเรียนรู้โรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง

วันที่ 6 ธันวาคม 2545 เวลา 10.00-15.30 น.

ณ โรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง ต.คลองน้อย อ.เมือง จ. สุราษฎร์ธานี

ความคาดหวังในการจัดประชุม

1. เพื่อสรุปบทเรียนที่ผ่านมาของกลุ่มการเรียนรู้
2. เพื่อร่วมค้นหาแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น
3. เพื่อค้นหารูปแบบการจัดการศึกษาของท้องถิ่นและแนวทางการทำงาน

งบประมาณในการจัดประชุม

- ค่าอาหาร	3,879	บาท
- ค่าอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม	841	บาท
- ค่าเอกสาร	100	บาท
- ค่าฟิล์มถ่ายภาพ	180	บาท
รวมงบประมาณในการจัดกิจกรรมทั้งสิ้น 5,000 บาท		

ผู้เข้าร่วม จำนวน 62 คน คือ

กลุ่มการเรียนรู้ในโรงเรียน

1. เด็กหญิงภัทริยา	บุญช้าง	กลุ่มกระดาศา
2. เด็กหญิงทิพย์วัลย์	ตรีมาลา	กลุ่มกระดาศา
3. เด็กหญิงลัดดาพรรณ	ไพโรเทพย์ม	กลุ่มเสียงตามสาย
4. เด็กหญิงจุฬามาศ	พร้อมประเสริฐ	กลุ่มเสียงตามสาย
5. เด็กหญิงกรรณิกา	ศรีเมือง	กลุ่มเสียงตามสาย
6. เด็กชายศิวะพันธ์	แก้วสืบ	กลุ่มนักสำรวจ
7. เด็กชายจักรวาลย์	ภักดี	กลุ่มนักสำรวจ
8. นายเจษฎา	นาคเขียว	กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น
9. เด็กหญิงเกศณี	ภักดี	กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น
10. เด็กหญิงสุวิวรรณ	ไธยลักษณ์	กลุ่มเกษตรปลอดสารพิษ
11. เด็กหญิงศิริภา	แก้วสืบ	กลุ่มเกษตรปลอดสารพิษ

กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน/กลุ่มแม่บ้าน/ผู้นำชุมชน

1.นายสุรศักดิ์	อักษรศรี
2.นายสุทนต์	นีกได้
3.นางวงศ์จันทร์	เนือยชนะ
4.นางผ่องศรี	พรมพงศ์
5.นายธนชัย	นาคเชื้อว
6.นายชาติรี	เข็มทอง
7.นายไพศาล	เข็มทอง
8.นายบุญเลิศ	นวลนุ่น
9. นายสันติ	ตั้งเจริญลาภ
10.นายประสาท	จันทร์ชานา
11.นายแดง	จันทร์ชานา
12.นายประกาศ	ไทรเทพอัม
13.นางวรรณา	ป้อมน้อย
14.นางโสภิต	ตั้งเจริญ
15.นางวิไลย	เชื้อจักร
16.นายสุมาต	อินทรมณี
17.นางรัชนี	ขุนปักยี
18.นางศุภลักษณ์	ทะระนุท
19.นายศักดิ์	ตั้งเจริญ
20.นายนพดล	บุญช้าง
21.นางอำพร	จำนงค์พันธุ์
22.นางวรรณิ	พร้อมประเสริฐ
23.นายขจร	ทะระนุท
24.นายธรรมบุญ	จันทร์สุวรรณ
25.นายไพรัตน์	วงศ์จินดา
26.นางวรรณ	ภักดี
27.นายนิราศศักดิ์	ขนุนนิล
28.นางพรพิมล	ศรีเมือง
29.นางวรรณา	แสงรักษาวงศ์
30.นายกรุ่น	สามศรีเผือก
31.นายธีระวัฒน์	จอมแก้ว

32.นางสุภารัตน์	แก้วหล้า
33.นายพล	ชื่นกลิ่น
34.นางอรพิน	ทับทิม
35.นางทองคำ	รัตนศิลป์
36.นายสมศักดิ์	จันทร์ชานา

กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย

1.นายประชา	นิลเอก	ประธานบริหารส่วนตำบลคลองน้อย
2.นายนิวัฒน์	แก้วประเสริฐ	ปลัด อบต. ต.คลองน้อย
3.นายพิทักษ์	สุเพ็ง	อบต. ต.คลองน้อย
4.นายเดโช	จันทร์สุวรรณ	อบต. ต.คลองน้อย
5.นายสุวัฒน์	บุญช้าง	อบต. ต.คลองน้อย
6.นายฉัตรชัย	อินทร์เมือง	อบต. ต.คลองน้อย
7.นางชูลี	เทียมประทีป	อบต. ต.คลองน้อย
8.นายวินัย	แก้วนิคม	อบต. ต.คลองน้อย
9.นายสุชิน	ศรีมาลา	อบต. ต.คลองน้อย

กลุ่มครูในโรงเรียน

1.นางมาลินี	เจตจิตศิลป์	ครูโรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง
2.นางกลอยใจ	อักษรชู	ครูโรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง
3.นางภานี	เกษเกษร	ครูโรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง
4.นางศุภลยา	วิจิต	ครูโรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง
5.นางวงศ์จันทร์	แก้วศรีนวล	ครูโรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง
6.นายวิทิพย์	จำนงค์พันธุ์	ครูโรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง
7.นางสาวนภาพร	ชูทอง	ครูโรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง

ทีมงานวิจัย

1.นางสาวรัตนา	ชูแสง	หัวหน้าโครงการวิจัย
2.นายพนิต	แสงแก้ว	ทีมงานวิจัย (อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง)
3.นางศรีธยา	ถาวรระ	ทีมงานวิจัย (ครูโรงเรียนพุนพินพิทยาคม)
4.นายนิวัตร	ไธ่เต็กัม	ทีมงานวิจัย (ครูโรงเรียนพุนพินพิทยาคม)
5.นายเอกราช	ชัยคำรงฤทธิ์	กลุ่มเยาวชนอนุรักษ์อ่าวท่าชนะ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- คณะทำงานในพื้นที่ประชุมระดมความคิดแนวทางการจัดกิจกรรม
- วางแผนการดำเนินงาน
- ประสานผู้เข้าร่วม
- จัดกิจกรรมตามแผนงาน
- สรุปการดำเนินงาน

เครื่องมือ / วิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

- แบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็นกลุ่มย่อย
- พหุคุยแลกเปลี่ยนร่วมกัน
- นำเสนอโดยการให้แผนที่ชุมชนประกอบ

เนื้อหาในการจัดประชุม

- 1.สรุปบทเรียนที่ผ่านมาของกลุ่มการเรียนรู้ในโรงเรียน ครู ผู้นำท้องถิ่น
2. ค้นหาแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น
- 3.หารูปแบบการจัดการศึกษาของท้องถิ่นและแนวทางการสนับสนุน

เริ่มกิจกรรม

10.00 น. กล่าวรายงานและชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมโดย

อาจารย์พนิต แสงแก้ว อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง

การจัดกิจกรรมสรุปบทเรียนการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้องในครั้งนี้เป็นการเริ่มต้นสำหรับการจัดการศึกษาโดยมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเราได้จัดทำบ้างแล้วในตอนที่ผ่านมา แต่ยังไม่ดีเท่าที่ควร ครั้นนี้เราจะมีวางแผนที่จะชัดเจนขึ้น โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมทั้งผู้ปกครอง ครู นักเรียน ครูภูมิปัญญาผู้ที่มีความรู้ความสามารถในชุมชน เพื่อร่วมกันหารูปแบบและพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาของเยาวชนในท้องถิ่น ให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่นที่กำลังเกิดขึ้น มีการสอนที่ส่งเสริมให้เยาวชนเห็นถึงประโยชน์ และคุณค่าของสิ่งดีที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อร่วมกันดูแลรักษาสืบทอดสู่รุ่นต่อไป

ขณะนี้ทางโรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง ร่วมกับกลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และเปิดเวทีเพื่อร่วมกันหารูปแบบและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในท้องถิ่น ภายใต้ชื่อโครงการวิจัยศึกษารูปแบบและแนวทางการจัดการเรียนรู้ของเครือข่ายเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งรายละเอียดของโครงการเราจะขอให้น้องรัตน ชูแสง ช่วยเล่ารายละเอียดให้ทุกคนได้รับทราบ

10.30 น. **ชี้แจงโครงการวิจัยศึกษารูปแบบและแนวทางการจัดการเรียนรู้ของเครือข่าย**

เขาวชนสุราษฎร์ธานี โดยนางสาวรัตนา ชูแสง หัวหน้าโครงการวิจัย

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในตำบลคลองน้อยขณะนี้ โดยเฉพาะในส่วนของการพัฒนาท้องถิ่นที่มีการสร้างถนน สร้างสะพานและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ซึ่งแน่นอนว่าสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความสะดวกสบายและเป็นสิ่งที่จำเป็นมากขึ้นในชีวิต จากชุมชนชาวสวน ที่เราเคยใช้เรือในการเดินทางไปมาหาสู่กัน ใช้เรือในการบรรทุกผัก ผลไม้ ออกสู่ตลาดต่อไปเราจะใช้รถ วิถีของเราก็มีการเปลี่ยนแปลงไป และสิ่งหนึ่งก็ตามมากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นคือ เขาวชนในท้องถิ่นของเราจะเข้าสู่ระบบทุนนิยมมากขึ้น ขณะนี้บางบ้านลูกเริ่มเรียกร้องขอให้ซื้อมอเตอร์ไซด์ บางบ้านลูกออกไปเที่ยวในเมืองตอนกลางคืนกว่าจะกลับมาก็เกือบสว่าง สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นการเปลี่ยนแปลงที่หลายคนอาจจะมองว่าธรรมดา แต่มีอะไรซ่อนอยู่มากมาย โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นตามมา เราจะทำอย่างไรให้เขาวชนในชุมชนของเราสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่กำลังเข้ามาอย่างรู้เท่าทัน ไม่เป็นทาสของสิ่งเหล่านั้น เราจะทำอย่างไรให้เขาวชนได้เห็นถึงวิถีเดิมของชุมชน เห็นแปลงผัก เห็นลิงขึ้นมะพร้าว เห็นคนหาปลาในคลอง

กระบวนการเรียนการสอนในระบบของโรงเรียนเพียงอย่างเดียวคงจะไม่เพียงพอกับการพัฒนากระแสของสังคมที่เข้ามาสู่ชุมชนอย่างรวดเร็ว ดังนั้นเราทุกคนสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยกันเลือกและสร้างแนวทางเรียนรู้ให้กับลูกหลานได้ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและส่งเสริมให้เขาได้รู้เท่าทันสังคม ไม่ตกเป็นเหยื่อของความชั่วร้าย โดยร่วมกันค้นหารูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาของเขาวชนในท้องถิ่น ค้นหาสิ่งดี ที่มีค่าในท้องถิ่นของเราเพื่อจัดให้เด็ก ๆ สามารถมาเรียนได้

โครงการวิจัยศึกษารูปแบบและแนวทางการจัดการเรียนรู้ของเครือข่ายเขาวชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานสนับสนุนการวิจัย เป็นช่องทางหนึ่งให้เราได้ร่วมกันค้นหาแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับชุมชนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาของบุตรหลานด้วยตนเอง งานวิจัยชิ้นนี้จะมีพื้นที่ในการวิจัย 5 พื้นที่ คือ โรงเรียนพุนพิณพิทยาคม ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิณ , โรงเรียนบ้านนาใหญ่ ตำบลกรูด อำเภอพุนพิณ , กลุ่มเครือข่ายเขาวชนอำเภอคีรีรัฐนิคม , กลุ่มชุมชนสร้างสรรค์สุราษฎร์ธานี และโรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

งานวิจัยชิ้นนี้ จะเป็นส่วนช่วยให้เราเห็นการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมสนองตอบความต้องการของชุมชน และเชื่อว่าผู้เรียนเองก็มีความสุขกับกระบวนการเรียนการสอนที่จะเกิดขึ้น

10.45 น. กล่าวเปิดงานโดยนายประภา นิลเอก ประธาน อบต.ตำบลคลองน้อย

ปัจจุบันชุมชนบ้านคลองน้อยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ที่เห็นได้ชัดคือการพัฒนา ด้านถนน สะพาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสามารถอำนวยความสะดวกให้พี่น้องได้ โดยทาง อบต. พยายามเร่งดำเนินการต่าง ๆ อย่างเต็มที่เพื่อให้พี่น้องทุกคนอยู่ดีมีความสุขตามแผนที่ได้วางไว้ ร่วมกับชุมชน สิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนานอกจากการพัฒนาทางด้านวัตถุแล้ว เราชาวคลอง น้อยควรร่วมกันพัฒนาด้านอื่นประกอบไปด้วย ทั้งการพัฒนาด้านจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ และที่ สำคัญเราควรจะร่วมกันปรับปรุงพัฒนาระบบการศึกษาของลูกหลานชาวคลองน้อย ให้มีรูปแบบที่ ดีขึ้น เพราะที่ผ่านมาผู้ปกครองยังเห็นความสำคัญในเรื่องการศึกษาของลูกหลานน้อย อาจจะ เนื่องจากความไม่เข้าใจ ความไม่รู้หรือการปลูกฝังค่านิยมที่ผิดพลาดโดยมักจะสอนลูกหลานว่า ต้องเรียนให้สูงๆ จะได้ทำงานดี ได้อยู่ห้องแอร์ ไม่ต้องทำงานในสวนในไร่ เหมือนพ่อแม่ เมื่อ สอนอย่างนี้ ลูกหลานที่เรียนจบมาสูงก็ไม่ได้กลับมาพัฒนาบ้านเกิด มีแต่ไปทำงานให้กับนายทุน ลูกหลานบางคนต้องทรมานอยู่กับการเข็นรถทำงานหนักอยู่ในห้างสรรพสินค้า ไม่กล้ากลับมาปลูก ผักเหมือนพ่อแม่ เพราะกลัวโดนมองว่า ไร้ค่า ไร้เกียรติ ไม่สมกับที่ร่ำเรียนมา

เราควรช่วยกันปลูกฝังระบบคิด ลูกหลานให้รู้คุณค่าท้องถิ่น รู้จักรัก และหวงแหนบ้านเกิด ส่วนลูกหลานที่เรียนจบก็ช่วยกันชี้ทางให้เขากลับบ้าน กลับมาช่วยพัฒนาท้องถิ่นของเราให้น่าอยู่ ต่อไป เพราะอนาคตเขาเหล่านั้นจะต้องอยู่ที่นี้ต่อจากเรา

11.00 น. แบ่งกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น

สิ่งที่ได้ทำและเกี่ยวข้องกับการศึกษาของลูกหลาน ร่วมสรุปบทเรียนที่ผ่านมาของกลุ่มการ เรียนรู้ในโรงเรียน ครู ผู้นำท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนและชุมชน

12.30 น. พักรับประทานอาหาร

ช่วงบ่าย

13.20 น. นำเสนอ

(วิธีการ : แต่ละกลุ่มสรุปประเด็นสำคัญ เขียนลงกระดาษปอนด์แล้วนำเสนอ พร้อมทั้งการ ชักถามเพิ่มเติม แสดงความเห็นจากผู้เข้าร่วมในเวที)

กลุ่มการเรียนรู้ในโรงเรียน

1. กลุ่มกระดาษสา มีการคิดร่วมกันในเรื่องการลดปริมาณกระดาษที่ใช้แล้ว ภายใน โรงเรียน มาทำให้เกิดประโยชน์โดยการทำกระดาษสา ในช่วงแรกมีการวางแผนการ ทำงาน จัดทำกล่องรับบริจาคกระดาษที่ใช้แล้วตามอาคารเรียนเมื่อได้ตามที่ต้องการ แล้วก็นำมาฝีกการทำตะแกรงตาก หลังจากนั้นก็เริ่มทำกระดาษสา เมื่อทำไปแล้วระยะ หนึ่งก็ประสบกับปัญหาข้อจำกัดเรื่องเวลา จึงมีการรวมกลุ่มเพื่อนมาทำร่วมกันที่บ้าน ของสมาชิก ในการจัดกิจกรรมสมาชิกจะร่วมพูดคุยและสรุปปัญหาร่วมกันเป็นระยะ

2. กลุ่มเสียงตามสาย จัดกิจกรรมเสียงตามสายในช่วงพักกลางวัน เพื่อนำเสนอข่าวสาร เรื่องราวที่น่าสนใจและเปิดเพลงเพื่อให้ความบันเทิง ในกระบวนการทำงานของกลุ่ม ได้เห็นถึงความตั้งใจของเพื่อนสมาชิก
3. กลุ่มเกษตรปลอดสารพิษ ฝึกทำปุ๋ยชีวภาพในโรงเรียน และนำความรู้ไปปฏิบัติจริง (ทำปุ๋ยที่บ้านและทดลองใช้ในสวน) ภายในกลุ่มมีการร่วมจัดเตรียมวางแผนการทำงาน และฝึกทดลองใช้ปุ๋ยที่บ้านของตนเอง
4. กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น ฝึกทำหม่า (ภาชนะสำหรับดักน้ำทำด้วยใบจากและกาบหมาก) เดียวหม้อ ตักตักจากวัสดุท้องถิ่น ฝึกทำไม้กวาดก้านมะพร้าวไว้ใช้ในโรงเรียนและ สัมภาษณ์ครูภูมิปัญญา โดยมีการเดินสำรวจชุมชนร่วมด้วยในการลงไปสัมภาษณ์ครู ภูมิปัญญาแต่ละครั้ง
5. กลุ่มนักสำรวจ สำรวจบริเวณโรงเรียนในตอนเช้าก่อนเข้าห้องเรียนและประกวดความ สะอาดของอาคารเรียน มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแลความสะอาดประจำอาคาร เรียนและมีการพูดคุยกันในทุกเช้า

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- มีปฏิบัติการจริงในการทำงานต่าง ๆ
- มีการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์
- ฝึกตนเอง ทั้งกล้าแสดงออก รู้จักค้นหาข้อมูลเพื่อการนำเสนอ มีการอ่านเพิ่มขึ้น มีความรับผิดชอบ มีความริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักประยุกต์
- นำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ต่อ เช่น นำวิธีการทำปุ๋ยไปทำใช้ที่บ้าน
- เกิดความภาคภูมิใจในผลงานและความพยายามในการสร้างสรรค์งานให้ดีขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม

- ขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมของแต่ละกลุ่ม มีผลให้กลุ่มพัฒนาช้า
- สภาพแวดล้อมไม่อำนวย (โรงเรียนตั้งอยู่ในที่ลุ่ม ริมฝั่งแม่น้ำ มีน้ำท่วมพื้นที่บ่อย)
- อาจารย์ที่ปรึกษาต้องรับผิดชอบในหลายด้าน ไม่มีเวลาพอในการติดตามกลุ่ม
- อุปกรณ์ในการทำกิจกรรมไม่พร้อม
- ความตั้งใจในการทำกิจกรรมของเพื่อนนักเรียนบางคนยังมีน้อย
- เวลาของเพื่อนนักเรียนแต่ละกลุ่มไม่ตรงกันจึงทำให้กิจกรรมมีความล่าช้า
- การพัฒนาชิ้นงานของแต่ละกลุ่มยังมีน้อย

แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

- จัดเตรียมอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรมให้พร้อมและเหมาะสม
- ค้นหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมของกลุ่ม
- จัดให้มีการศึกษาดูงานในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อการพัฒนางานต่อไป

- มีการพัฒนาตนเองมากขึ้นทั้งการอ่าน และความตั้งใจในการทำกิจกรรม
- จัดให้มีแหล่งศึกษาเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในชุมชน

แนวทางที่อยากให้มีการหนุนเสริม

- ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติและมีแหล่งฝึกจริงในชุมชน
- จัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง / กลุ่มการเรียนรู้
- มีการสนับสนุนอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรม เช่น ม้วนเทปเพื่อจัดเสียงตามสาย อุปกรณ์การทำปุ๋ย ถากน้ำคาล ถังน้ำ เป็นต้น

กลุ่มผู้นำท้องถิ่น / องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

กิจกรรมที่ดำเนินการอยู่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนในท้องถิ่นคือ

1. จัดโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต. หมู่ที่ 6 แต่โครงการมีการยกเลิกไปหลังจากที่ทำได้เพียง 2 ปี เพราะเด็กในชุมชนมีน้อยไม่สามารถเปิดต่อไปได้ (ถ้ามีเด็กเพิ่มก็สามารถเปิดได้อีก)
2. สนับสนุนงบประมาณให้โรงเรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนคือ สนับสนุนงบประมาณด้านอาหารกลางวัน เพื่อให้นักเรียนได้มีอาหารครบตามหลักโภชนาการเสริมสร้างพัฒนาร่างกาย ส่งเสริมโครงการธนาคารขยะ เพื่อให้มีการจัดการขยะภายในโรงเรียน โรงเรียนมีความสะอาดและเป็นระเบียบมากขึ้น สนับสนุนเครื่องคอมพิวเตอร์ และการปรับปรุงสนามของโรงเรียน
3. สนับสนุนโครงการดนตรีด้านยาเสพติด โดยการฝึกอาชีพ ส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์
4. จัดแข่งขันกีฬาด้านยาเสพติดทุกปี มีการสนับสนุนอุปกรณ์กีฬาให้กับทุกหมู่บ้าน ทำให้เด็ก ๆ ใช้เวลาว่างในการเล่นกีฬามากขึ้นห่างไกลจากยาเสพติด ปริมาณของเยาวชนที่ติดยาลดลงกว่าปีก่อน
5. จัดงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมค่ายการเรียนรู้ของเยาวชนในชุมชน ซึ่งดำเนินการโดยกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ในพื้นที่ตำบลคลองน้อยอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2541

ปัญหาในการดำเนินกิจกรรม

- งบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนมีความล่าช้า บางโครงการต้องมีการตรวจสอบเพื่อคู่ควรกับประโยชน์กับเด็กและเยาวชนมากนักน้อยเพียงใด
- งบประมาณในการสนับสนุนมีจำกัด ต้องมีการพิจารณาจากกรรมการหลายฝ่ายทำให้ไม่ทันกับสถานการณ์ บางกิจกรรมไม่สามารถซื้ออุปกรณ์ได้ครบตามจำนวนที่วางไว้
- การเดินทางในชุมชนยังมีความยากลำบาก เพราะถนนยังไม่เสร็จเรียบร้อยต้องใช้เวลาในการเดินทางเมื่อน้ำแห้งก็ไม่สามารถเดินทางมาร่วมกิจกรรมได้

- การประสานงานระหว่าง อบต. และ โรงเรียนยังไม่ดีเท่าที่ควรทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมบางอย่างได้ทันท่วงที
- บางหมู่บ้านมีเยาวชนน้อย ทำให้ขาดนักกีฬาในการแข่งขัน

แนวทางการหนุนเสริม

- จะมีการตั้งงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมของทางโรงเรียนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมที่มีประโยชน์ของบุตรหลานในชุมชน
- จะเชื่อมกับทางโรงเรียนเพื่อประชุมหารือร่วมกันในเรื่องแนวทางการหนุนเสริมเยาวชนทั้งในโรงเรียนและผู้ที่จบการศึกษาไปแล้ว

กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน / กลุ่มแม่บ้าน / ครูท้องถิ่น

กิจกรรมที่ดำเนินการอยู่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนในท้องถิ่นคือ

1. เข้าร่วมร่วมสอนในโรงเรียนในเรื่องการทำปุ๋ยชีวภาพ การคิดดาตาบั้ง การปลูกและการรักษากล้วยไม้ สอนการทำน้ำยาล้างจาน ทำให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้การทำและมีความสนใจในการเรียน บางคนมีการฝึกทำปุ๋ยไว้ใช้เองที่บ้าน การเข้ามาสอนทำให้เด็ก ๆ มีความใกล้ชิดชุมชนและครอบครัวมากขึ้น
2. ร่วมประชุมกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ในแต่ละปีการศึกษา
3. ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนทำให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องราวในชุมชนประหยัดค่าใช้จ่ายและการเรียนการสอนก็อยู่ในเกณฑ์ดี เด็ก ๆ ได้ใกล้ชิดกับชุมชนพ่อแม่และชุมชนสามารถช่วยเหลือเด็ก ๆ ได้

ปัญหาในการดำเนินกิจกรรม

- โรงเรียนยังขาดสื่อการสอนที่ดี ขาดอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน
- สิ่งแวดล้อมของชุมชน เช่น เกิดน้ำท่วมในฤดูน้ำหลากทำให้ไม่สามารถทำปุ๋ย หรือปลูกผักได้
- ชุมชนและโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อสอนและแนะนำนักเรียนตามกลุ่มสนใจ เช่น คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ
- ผู้ปกครองบางคนยังไม่สนับสนุนให้เยาวชนทำกิจกรรมเพราะขาดความเข้าใจว่ากิจกรรมการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาของบุตรหลาน
- เด็กบางคนที่ออกไปเรียนข้างนอกเมื่อจบแล้วไม่กลับมาดูแลชุมชน
- การพัฒนาในชุมชน เช่น การสร้างถนนทำให้เด็ก เทียวมากขึ้น บางคนเรียกร้องให้ผู้ปกครองซื้อรถมอเตอร์ไซด์ให้

แนวทางในการหนุนเสริมเยาวชน

- ส่งเสริมให้เด็กในโรงเรียนร่วมเรียนรู้เรื่องราวของชุมชน และเรียนรู้กับครูในชุมชน ในบางรายวิชาเช่น อาชีพการเลี้ยงกล้วยไม้ ฝึกทำผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ฝึกทำน้ายาล้างจาน
- มีการเรียนการสอนที่สนุกขึ้น โดยให้เด็กคิดแผนการเรียนได้เอง เช่น เรียนเรื่องเกษตร เด็กสามารถวางแผนร่วมกับครูว่าอาทิตย์ไหนจะทำอะไร ทั้งวิธีการปลูกผัก การทำปุ๋ย แปลงผัก ศึกษาเรื่องผักในชุมชน ฯลฯ

กลุ่มครูในโรงเรียน

กิจกรรมที่ดำเนินการอยู่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนในท้องถิ่นคือ

1. จัดกิจกรรมส่งเสริมการสอน เช่น โครงการอาหารกลางวันทำให้เด็กได้รับประทานอาหารที่มีคุณภาพทุกคน โครงการสหกรณ์ในโรงเรียน เด็ก ๆ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
2. ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลุ่มสนใจ เช่น กลุ่มเลี้ยงตามสาข กลุ่มทำกระดาษสา กลุ่มภูมิปัญญา กลุ่มนักสำรวจ กลุ่มเกษตรปลอดสารพิษ เด็ก ๆ มีการจัดทำกิจกรรมตามความสนใจของกลุ่มตนเองอย่างมีความสุข พัฒนาตนเองในบางระดับ และเห็นช่องทางในการพัฒนากลุ่มเยาวชน
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนตามแผนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กตามหลักสูตรของโรงเรียน

ปัญหา/อุปสรรค

- ขาดครูผู้มีความชำนาญเฉพาะด้านในการพัฒนาการเรียนการสอน เช่น คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
- ผู้ปกครองบางคน ไม่สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มเยาวชน เพราะไม่เข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
- ครูมีภารกิจหลายด้าน ไม่สามารถติดตามส่งเสริม กลุ่มการเรียนรู้ได้ต่อเนื่อง
- ขาดเทคนิคในการดำเนินกิจกรรมตามความสนใจของเด็ก (บางกิจกรรมครูเองก็ขาดความถนัด)
- ความสนใจของเด็กต่างกัน ครูไม่สามารถจัดให้ครบทุกอย่างได้

แนวทางการหนุนเสริมเยาวชน

- ร่วมกับชุมชนและ อบต. จัดทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก
- ร่วมกับครูภูมิปัญญาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น
- จัดหานักดลที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมาให้ความรู้กับกลุ่มนักเรียน
- เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

13.50 น. **ร่วมระดมความคิดเห็น “สิ่งดี ๆ ที่เด็ก ควรเรียนรู้ในชุมชน”**

(วิธีการ : นั่งล้อมวงพูดคุยกัน โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอแหล่งการเรียนรู้
ที่น่าสนใจของชุมชน)

1. การทำเกษตรปลอดสารพิษ แปลงผัก ปุ๋ยชีวภาพ การทำดาซ่ายผักจากเชื้อรา ผู้ที่สามารถ
ให้ความรู้ในเรื่องนี้ได้ คือ

หมู่ที่ 6 ⇨ คุณจันตรี , คุณบุปผา พร้อมประเสริฐ , คุณสุริมาศ

หมู่ที่ 3 ⇨ อาจารย์วิทิพย์ จำนงค์พันธ์ (โรงเรียนบ้านทอนหนองป่าปล้อง)

หมู่ที่ 7 ⇨ คุณรัชณี ทิพย์บรรพต

2. การทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ผู้ที่สามารถให้ความรู้ในเรื่องนี้ได้ คือ

หมู่ที่ 5 ⇨ คุณรุจิราภา คงคำช่วย และกลุ่มแม่บ้านหมู่ที่ 5

หมู่ที่ 7 ⇨ คุณจันทร์ทอง คำเจริญ

3. องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น นายนิวัฒน์ แก้วประเสริฐ ปลัด อบต. ต.คลองน้อย
เสนอว่ายินดีจะเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ศึกษาเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถร่วมจัดทำข้อมูล
จัดเวทีการเรียนรู้ รวมถึงการจัดทำโครงการ อบต.น้อย สำหรับเด็ก ๆ ที่มีความสนใจ ผู้ที่สามารถ
ให้ความรู้ในเรื่องนี้ได้ คือ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลคลองน้อย

4. การเรียนและการฝึกปฏิบัติจริงด้านเครื่องยนต์ (โรงเรียนมีอุปกรณ์พร้อม) ผู้ที่สามารถ
ให้ความรู้ในเรื่องนี้ได้ คือ

หมู่ที่ 6 ⇨ คุณฉรินทร์ ภักดี

5. การทำผลิตภัณฑ์พื้นบ้านจากใบจาก ทางมะพร้าว ถาบหมาก การเย็บจากมุงหลังคา
หมาดักน้ำ การสานเดือวหม้อ ผู้ที่สามารถให้ความรู้ในเรื่องนี้ได้ คือ

หมู่ที่ 3 ⇨ ป้าแปลก ศิวาพรพราหมณ์

หมู่ที่ 5 ⇨ ป้าเลื้อบ ณ เชื้อว

หมู่ที่ 9 ⇨ ยายเอี่ยม

6. การทำเครื่องมือประมงพื้นบ้าน เช่น เบ็ดตกกุ้ง ถังจากไม้ไผ่ ผู้ที่สามารถให้ความรู้
ในเรื่องนี้ได้ คือ

หมู่ที่ 6 ⇨ นายสุทิน ภักดี

7. การแพทย์แผนไทย หมอพื้นบ้าน ผู้ที่สามารถให้ความรู้ในเรื่องนี้ได้ คือ

หมอคำแซ แม่ทาน หมู่ที่ 3 ⇨ นางจันทร์ รัตนศิลป์

หมู่ที่ 5 ⇨ ป้าก๊ว ทองมาลา

นวดแผนไทย หมู่ที่ 3 ⇨ ป้ากัลยา พุ่มรักษา

พ่นริ้ว รักษาโรคตาแดง หมู่ที่ 3 ⇨ อบต.สุจิน ขุนปิกนิ

8.การศึกษาประวัติชุมชน ความเป็นมาความเปลี่ยนแปลงของชุมชน ผู้ที่สามารถให้ความรู้ในเรื่องนี้ได้ คือ

หมู่ที่ 6 ⇨ นายประชา รักดี

หมู่ที่ 7 ⇨ นายเลียบ แก้วนิคม, นายประมุต หนูไกร, นายอ้น ทิพย์บรรพต

9.ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ความเชื่อของชุมชน ประเพณีการสวดพราหมณ์ สวดบาง เพื่อปิดไล่ความไม่ดีออกไปจากพื้นที่ ผู้ที่สามารถให้ความรู้ในเรื่องนี้ได้ คือ

หมู่ที่ 3 ⇨ ผู้ใหญ่มนต์ พรหมโม, นางแจ่ม บัวเจริญ

กลองยาว

หมู่ที่ 3 ⇨ ผู้ใหญ่มนต์ พรหมโม, นายผาด แสงบัวเพื่อน

ทำศาลพระภูมิ

หมู่ที่ 5 ⇨ นายไพรัช นาคเขียว

10.การทำของเล่นจากวัสดุธรรมชาติ เช่น การทำตุ๊กตาจากไม้ไผ่ การทำนกหวีดจากดินเหนียว ผู้ที่สามารถให้ความรู้ในเรื่องนี้ได้ คือ

หมู่ที่ 7 ⇨ คุณลุงอ้น ทิพย์บรรพต

11.การทำขนมพื้นบ้านและขนมอื่น ๆ ผู้ที่สามารถให้ความรู้ในเรื่องนี้ได้ คือ

ขนมเคียนสิบ ประเภท ลา รังนก ขนมสอดไส้ ขนมกรุป

หมู่ที่ 7 ⇨ ป้าฉลวย ศรีสุวรรณ

ขนมทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง ผู้ที่สามารถให้ความรู้ในเรื่องนี้ได้ คือ

หมู่ที่ 7 ⇨ ป้าสังเวียน คชศิลา

สรุปภาพรวมของพื้นที่

1. การทำงานร่วมกันที่ผ่านมา ในช่วง 5 ปีแรก เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้เป็นครั้งคราว (เช่นค่ายประจำปี, มีการติดตามผล การจัดการกิจกรรมขาดความต่อเนื่อง) ทำให้ไม่สามารถพัฒนาระดับกลุ่มเยาวชนได้ ต่อมาในช่วงปี 2544-2545 ได้มีการจัดการกิจกรรมในเชิงลึก มีความต่อเนื่องมากขึ้น ซึ่งเริ่มส่งผลในด้านการพัฒนากลุ่มเยาวชนได้ในระดับหนึ่ง

2. อย่างไรก็ตาม กระบวนการดังกล่าว ยังมีจุดอ่อนในด้านขาดความต่อเนื่อง ความใกล้ชิดระหว่างพี่เลี้ยงและเด็กๆ ครูและผู้ปกครองยังไม่เข้าใจด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ดีพอ (ยังเน้นในเชิงเทคนิคอยู่มาก) จึงไม่สามารถสร้างการเรียนรู้จากกระบวนการที่เหมาะสมได้ เช่น การ Dialogue กระบวนการซึมซับ และอื่นๆ ซึ่งสามารถยกระดับไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เปลี่ยนวิถีคิด/เจตคติ รวมทั้งเชิงโครงสร้าง(หมายถึงการที่เด็กๆ มีความมั่นใจในการรวมกลุ่ม เพื่อจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น)

3. การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ หรือรายวิชาท้องถิ่น ร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีโอกาสสูง เนื่องจากทางกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ ชุมชน และโรงเรียน ได้ร่วมงานกันมานาน ทุกฝ่ายมีความตั้งใจในการทำงาน

4. โอกาสการเรียนรู้จากกรณีปัญหาในห้องเรียนหลายด้าน เป็นไปได้มากเช่นกัน โดยการ
จัดต่อเนื่องจากกลุ่มการเรียนรู้เดิมในโรงเรียน พร้อมด้วยการศึกษาข้อมูลชุมชนเพิ่มเติม

5. โอกาสด้านการเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์ของชุมชน มีความน่าสนใจ เนื่องจากชุมชน
คลองน้อย มีลักษณะพิเศษหลายด้าน มีผลกระทบด้านการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างสูง

6. มีโอกาสในการเรียนรู้เรื่องอาชีพที่น่าสนใจในชุมชน เช่น การทำขนม การเย็บจาก
การเกษตร งานช่าง

ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

- ผู้เรียน ครู ครูภูมิปัญญา อบต.และทีมวิจัย จะจัดประชุมร่วมกันอีกครั้งเพื่อกำหนด
หลักสูตร และกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

ปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรมพร้อมข้อเสนอแนะ

1. **สถานที่ในการจัดประชุม** เป็นที่โล่งมีเสียงรบกวน ทำให้การระดมความคิดเห็นของ
ผู้เข้าร่วมขาดสมาธิ

ข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดเตรียมสถานที่ประชุมที่เหมาะสม เป็นสัดส่วน ไม่มีเสียงรบกวน

2. **กระบวนการในการจัดประชุม** ลำดับขั้นตอนการประชุมยังขาดความชัดเจน

ข้อเสนอแนะ ควรมีการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ ซึ่งจะทำให้การประชุมมี
ประสิทธิภาพ

3. **กระบวนการระดมความคิดเห็นในกลุ่มย่อย** ขาดวิทยากรประจำกลุ่ม จึงไม่สามารถระดม
ความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ทำให้ต้องทำความเข้าใจในที่ประชุมหลายรอบ การนำเสนอของแต่ละ
กลุ่มยังขาดรายละเอียด และขาดการซักถามเพื่อความชัดเจน

ข้อเสนอแนะ หากมีการแบ่งกลุ่มย่อยควรให้สมาชิกแต่ละกลุ่มบริหารจัดการภายในกลุ่ม
แบ่งหน้าที่ มีผู้ควบคุมเวลา จับประเด็นและกระตุ้นการพูดคุย ในกลุ่ม เพื่อให้การระดมความคิด
เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

4. **การตั้งโจทย์กว้างเกินไป** เมื่อใช้ในการระดมความคิดเห็น สรุปบทเรียน จึงไม่สามารถ
สรุปบทเรียนในระดับที่ลึกได้

ข้อเสนอแนะ ต้องกำหนดโจทย์ให้ชัด ในการดำเนินการประชุม ครั้งต่อไป

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรมการถอดบทเรียนของโรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง

ความคาดหวังต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม

เป็นไปตามความคาดหวัง คือ สามารถสรุปสภาพปัจจุบันของกลุ่มการเรียนรู้ ผลที่เกิดขึ้น ปัญหา อุปสรรค และโอกาสในการพัฒนาได้ รวมถึงการร่วมกันหาแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น และเริ่มจะเห็นรูปแบบการจัดการศึกษาและแนวทางการสนับสนุนระหว่างชุมชน โรงเรียน ผู้บริหาร ผู้นำชุมชนได้

ในส่วนที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวัง คือยังไม่เห็นความเปลี่ยนแปลง ว่า “ผล” เกิดขึ้นมาอย่างไร? สาเหตุอะไรบ้าง? ยังไม่ได้มองอนาคตร่วมกัน จึงยังขาดความมั่นใจในการกำหนดรูปแบบ/แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้

สถานที่ ช่วงเวลา งบประมาณในการจัดประชุม

สถานที่ในการจัดประชุม มีข้อควรปรับปรุงคือเป็นที่โล่ง ทำให้ผู้เข้าร่วมขาดสมาธิ

ช่วงเวลา มีความเหมาะสมคือ เป็นช่วงที่ชาวบ้านว่างเว้นจากภารกิจและใช้เวลาอย่างคุ้มค่า มีการแจ้งกำหนดการให้สมาชิกผู้เข้าร่วมทราบก่อนล่วงหน้า จึงมีการทำความเข้าใจมาแล้วบางส่วน
งบประมาณ มีความเหมาะสม มีการใช้อย่างประหยัด โดยชุมชนร่วมสมทบ

กลุ่มผู้เข้าร่วม กิจกรรม

เป็นไปตามความคาดหวังคือ ประกอบด้วยตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มการเรียนรู้ คือ กลุ่มกระดาศสา กลุ่มเสียงตามสาย กลุ่มเกษตรปลอดสารพิษ กลุ่มนักสำรวจ กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นตัวแทนจากชุมชน คือกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มครูในโรงเรียน ซึ่งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มเด็ก รวมถึงกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย ผู้นำชุมชน และทีมวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงาน

มีความเหมาะสม คือ คณะทำงานในพื้นที่ประชุมระดมความคิดแนวทางการจัดกิจกรรมหลายครั้งเพื่อวางแผนการดำเนินกิจกรรมและประสานผู้เข้าร่วมเพื่อจัดกิจกรรมตามแผนงาน โดยมีทีมวิจัยคอยให้คำปรึกษา

เครื่องมือ / วิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

มีความเหมาะสม คือ มีการแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็นกลุ่มย่อยเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนและร่วมกัน มีการนำเสนอโดยการให้แผนที่ชุมชนประกอบจึงทำให้ผู้เข้าร่วมสามารถเห็นภาพรวมของพื้นที่ได้มากขึ้น (แต่กระบวนการในการจัดการประชุมยังขาดความต่อเนื่อง)

เนื้อหาที่มีการนำเสนอในเวทีการจัดประชุม

มีความเหมาะสม คือ ผู้เข้าร่วมประชุม สามารถร่วมระดมความคิดเห็น นำเสนอเนื้อหาตรงตามความคาดหวังในการดำเนินกิจกรรม

ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

มีความเหมาะสม คือ ชุมชน โรงเรียน นักเรียน ได้มีการตกลงร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่อไปหลังจากนี้ คือ

1. ให้นักเรียนกลุ่มสนใจไปเรียนรู้กับครูในชุมชนในแหล่งต่าง ๆ
2. ผู้เรียน ครู ครูภูมิปัญญาในชุมชนจะร่วมประชุมเพื่อกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนของท้องถิ่นเพื่อความชัดเจนอีกครั้ง

ความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

เป็นไปด้วยดี ผู้เข้าร่วมมีความสนใจในเรื่องการศึกษาเรียนรู้ของบุคลากรและสถานการณ์การศึกษาในปัจจุบัน จึงมีการช่วยกันระดมความคิดเห็นและหาแนวทางการสนับสนุนกันอย่างเต็มที่ และพร้อมจะเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ลงไปศึกษาเรียนรู้ในชุมชน

การสะท้อนของผู้เข้าร่วมเวทีในครั้งนี้

เป็นโอกาสดีที่ โรงเรียน ชุมชน ชาวบ้าน ผู้ปกครอง องค์กรบริหารส่วนตำบลและเด็ก ๆ ได้ร่วมพูดคุยถึงสถานการณ์การศึกษาร่วมกัน ทำให้รู้แนวทางการประสานงานเพื่อการสนับสนุนเยาวชนต่อไปในอนาคตและสามารถฟังความต้องการของเด็ก ๆ ได้อย่างเต็มที่ จึงจะมีการร่วมมือเพื่อการส่งเสริมเยาวชนต่อไป และที่น่าสนใจคือเด็ก ๆ ในท้องถิ่น จะสามารถเรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นได้โดยไม่ต้องเรียนอยู่แต่ในตำราของส่วนกลางที่วางไว้ เห็นว่าเป็นการเริ่มต้นที่ดี จะดำเนินการกันต่อไป ตามที่แต่ละส่วนจะสามารถช่วยได้

กลุ่มการเรียนรู้ของเด็กๆที่โรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง

เป็นเวลากว่า 6 ปี ที่กลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ร่วมกับชุมชนคลองน้อย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้เด็กๆ ดูแลรักษาทรัพยากรในท้องถิ่น ศึกษาภูมิปัญญาของหมู่บ้านตนเองโดยระยะแรก ในปี 2540 มีผู้ริเริ่มโครงการ คือนางสาวรัตนา ชูแสง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพุนพิทยาคม (นางสาวรัตนา มีภูมิลำเนาอยู่ที่ตำบลคลองน้อย) ได้ชักชวนเพื่อนๆ ไปจัดกิจกรรมค่ายการเรียนรู้ในหมู่บ้าน บริเวณริมฝั่งแม่น้ำตาปี ตำบลคลองน้อย

ในช่วงเริ่มต้นนี้ มีบุคคลสำคัญที่ริเริ่มงานร่วมกัน คือ นายประชา นิลเอก (ปัจจุบันมีตำแหน่งเป็นประธานบริหาร อบต.คลองน้อย) นายนิวัฒน์ แก้วประเสริฐ ปลัด อบต. คลองน้อย คุณลาของ เดชสกุล ผู้ช่วยผู้จัดการมูลนิธิการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม คุณพงษ์ศักดิ์ พุ่มสุวรรณ อบต.คลองน้อย คุณจันทอง คำเจริญ อบต.คลองน้อย ผู้ใหญ่เชาว์สน์ ปานบำรุง กลุ่มแม่บ้านหมู่ 7 ต.คลองน้อย พร้อมด้วยครอบครัวของรัตนา ชูแสง

กระบวนการทำงาน ได้จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม การประกอบอาชีพ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในรูปแบบของการจัดค่ายการเรียนรู้ การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ในช่วงวันหยุด และพัฒนาสู่การสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มการเรียนรู้ กลุ่มสนใจในโรงเรียน และชุมชน

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้รับความร่วมมืออย่างดีจากชุมชน ซึ่งให้การสนับสนุนทั้งด้านอาหาร สถานที่ และการถ่ายทอดภูมิปัญญาต่างๆ เช่น สอนเด็กๆทำผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ทำของเล่นจากวัสดุธรรมชาติ ถ่ายทอดเรื่องราวของชุมชน

ในการจัดกิจกรรม กลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ได้พบว่า ผู้บริหารและครูจากโรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง ต.คลองน้อย มีความสนใจ และให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของเด็ก ๆ มากเป็นพิเศษ จึงได้กำหนดพื้นที่โรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้องจัดค่ายการเรียนรู้ ต่อเนื่องมาแล้ว 2 ครั้ง และได้ร่วมกับโรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้อีกหลายด้านโดยได้รับงบประมาณการจัดค่ายประจำปี และการสนับสนุนอื่นๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย มาอย่างต่อเนื่องด้วย

ในการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมาจะเห็นถึงการพัฒนาในการดำเนินกิจกรรมแต่ละช่วง คือ

ปี 2540 จัดกิจกรรมค่ายเด็กกรัษบ้านเป็นเวลา 2 คืน 3 วัน ณ ศาลาหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 ต.คลองน้อย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี เน้นในเรื่องการศึกษาชุมชน และการรักษาสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวที่เด็กๆสามารถทำได้ มีเยาวชนในหมู่บ้านให้ความสนใจร่วมกิจกรรมครั้งนี้กว่า 40 คน โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ใหญ่เชาว์สน์ ปานบำรุง ผู้ใหญ่ประชา นิลเอก กลุ่มแม่บ้านและชาวบ้านในชุมชน ช่วยกันบริจาคงบประมาณ และอาหารสำหรับเด็กๆ

ปี 2541 จัดกิจกรรมค่ายสานฝันเด็กกรัษบ้านเป็นเวลา 2 คืน 3 วัน ณ ศาลาหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 ต.คลองน้อย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี กิจกรรมครั้งนี้เน้นในเรื่องการดูแลสุขภาพทรัพยากรที่มีคุณค่ามีประโยชน์ในท้องถิ่นและการนำทรัพยากรต่างๆ มาประกอบการจัดกิจกรรมโดยมีกิจกรรม

ฝึกทำผ้ามัดย้อมซึ่งได้จากสีของเปลือกไม้ในท้องถิ่น กิจกรรมการสำรวจและเก็บผักในชุมชนมา ทำอาหาร (ในหมู่บ้านมีผักถูกเป็นจำนวนมาก)

ปี 2542 จัดกิจกรรมค่ายเด็กมัธยมต้นเป็นเวลา 2 คืน 3 วัน ณ โรงเรียนบ้านคลองน้อย หมู่ที่ 3 ต.คลองน้อย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี กิจกรรมครั้งนี้เน้นในเรื่องสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยมีใช้สื่อด้านศิลปะทั้งการวาดภาพ การปั้น การแสดงละครเพื่อสะท้อนความคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและร่วมดูแลรักษาตามที่เด็ก ๆ สามารถทำได้

ปี 2543 จัดกิจกรรมค่ายสานฝันเด็กมัธยมต้น เป็นเวลา 2 คืน 3 วัน ณ หมู่ 2 ต.คลองน้อย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี (โรงเรียนวัดบุญบันเทิง) กิจกรรมครั้งนี้เน้นในเรื่องการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างรู้คุณค่า มีการทำขนมจาก ซึ่งในชุมชนมีวัตถุดิบพร้อมและเด็ก ๆ สามารถเรียนรู้กระบวนการทำขนมกับครูในชุมชนตั้งแต่ขั้นตอนการตัดใบจาก การผสมแป้ง การปอกมะพร้าว การห่อขนมและการย่างขนม นอกจากนี้ยังได้มีการฝึกทำทรายหอมกันขงจากสมุนไพรต่าง ๆ

ปี 2544 จัดกิจกรรมค่ายเด็กมัธยมต้น (ตอนละบางดูโคลน) เป็นเวลา 2 คืน 3 วัน ณ โรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง หมู่ที่ 6 ต.คลองน้อย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี กิจกรรมครั้งนี้เน้นในเรื่องการศึกษาประวัติของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต การศึกษาของเยาวชนในชุมชนและการสร้างความร่วมมือในระดับที่สูงขึ้นระหว่างชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล เยาวชน และกลุ่มผู้สนับสนุนภายในจังหวัด

ปี 2545 จัดกิจกรรมค่ายเด็กมัธยมต้น (ตอนละบางกลางป่าจาก) เป็นเวลา 2 คืน 3 วัน ณ โรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง หมู่ที่ 6 ต.คลองน้อย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี กิจกรรมครั้งนี้เน้นในเรื่องการปฏิบัติการทางสายน้ำ มีการสำรวจแหล่งน้ำ สภาพทั่วไปบริเวณแหล่งน้ำ ค้นหาสัตว์เล็กน้ำจืดเพื่อวัดคุณภาพความสะอาดของแม่น้ำตาปี ซึ่งชุมชนต้องใช้ในการอุปโภคบริโภค และมีการร่วมกันค้นหาวิธีการดูแลรักษาแหล่งน้ำโดยกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมในชุมชน

กิจกรรมที่ผ่านมา มีเยาวชน ประชาชน ร่วมงานครั้งละประมาณ 100 คน ซึ่งได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลคลองน้อย กลุ่มแม่บ้าน ผู้นำชุมชน ครูในโรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง ผู้ปกครองนักเรียน และเยาวชนในชุมชน จึงมีการพัฒนาสู่การส่งเสริมกลุ่มการเรียนรู้ของเยาวชนมาอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ร่วมกับคณะกรรมการที่สนใจ ร่วมกันส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลุ่มสนใจของเด็ก ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มกระดานสา กลุ่มเสียงตามสาย กลุ่มเกษตรปลอดสารพิษ กลุ่มนักสำรวจ กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งแต่ละกลุ่มได้มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง

สรุปบทเรียนกลุ่มการเรียนรู้โรงเรียนทุนพิณพิทยาคม

วันที่ 12 ธันวาคม 2545 เวลา 09.00-15.30 น.

ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนทุนพิณพิทยาคม ต.ท่าข้าม อ.ทุนพิณ จ.สุราษฎร์ธานี

ความคาดหวังในการจัดประชุม

- 1.เพื่อสรุปบทเรียนการทำงานของกลุ่มการเรียนรู้โรงเรียนทุนพิณพิทยาคม
- 2.เพื่อร่วมระดมความคิดเห็น/ความห่วงใยต่อปัญหาสำคัญของเยาวชน
- 3.เพื่อค้นหาศักยภาพของท้องถิ่นที่สามารถหนุนเสริมได้

งบประมาณในการจัดประชุม

- ค่าอาหารกลางวัน	1,750	บาท
- ค่าอาหารว่าง	1,500	บาท
- ค่าบันทึกภาพการจัดกิจกรรม	1,215	บาท
รวมงบประมาณในการจัดกิจกรรมทั้งสิ้น	4,815	บาท

ผู้เข้าร่วม จำนวน 51 คน คือ

กลุ่มการเรียนรู้ในโรงเรียน

กลุ่มกระดานสา

- 1.นางสาวจุฑามาศ จินาสุ่น
- 2.นางสาวสุภาภรณ์ นวลอินทร์
- 3.นางสาวรัฐวดี เกตุกีนทะ

กลุ่มสื่อเสียงตามสาย

- 1.นางสาววิลาลักษณ์ คาลตะกู
- 2.นางสาวสุวารี มีรอด
- 3.นางสาวพรพิมล ลาทัพ

กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาชีพ

- 1.นางสาวอุมาพร ชูแสง
- 2.นางสาวแววตา ฐัพันธ์

กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ

1.นายอนุช	เพชรรัตน์
2.นางสาวสุนิสา	ลิ้มสุนาวี
3.นางสาวเหมือนขวัญ	เมืองปลอบ

กลุ่มก้าวหน้าด้านโลกการศึกษา

1.นางสาวเบญจมาศ	น่านสะอาด
2.นางสาวองค์ชนิตา	สวัสดิ์
3.นางสาววิดาพรรณ	มากวุฒิ
4.นางสาวจาริยา	อินทร์เทพ

กลุ่มแนะนำแนวสัจธรรม

1.นางสาวเสาวลักษณ์	ประทุมรัตน์
2.นางสาวเบญจวรรณ	พลภักดิ์
3.นางสาวนุศยา	ศรีเทพ
4.นางสาวสุกัญญา	ลักษณะชู
5.นางสาวสุภาภรณ์	รุ่งจิตร
6.นางสาวมัลลิกา	เนาวกุล

กลุ่มเล่านิทาน

1.นางสาวสุนิสา	ไทยฤทธิ์
2.นางสาวศรีสุดา	ชิดกุล
3.นางสาวอรุณศรี	เกื้อหนุน

กลุ่มการเรียนรู้ฝึกประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง

1.นางสาวกฤษมา	โกศล
2.นายธิภพ	เสือคำณ

ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.นายธีรยุทธ	เอี่ยมตระกูล	นายอำเภอพุนพิน
2.นายทศพล	งานไพโรจน์	เทศมนตรีฝ่ายการศึกษาเทศบาลเมืองท่าข้าม

กลุ่มครูภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.นายจวง	จันทร์ประเสริฐ	ประธานสมาคมแพทย์แผนไทยจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2.นายประสิทธิ์	ภาคภัยสิทธิ์	ศิลปินพื้นบ้านด้านการเล่นหนังตะลุง

กลุ่มผู้นำชุมชน

1.นายเชื่อน	เจริญเวช	ประธานเครดิตชุมชน ด.เขาหัวควาย อ.พุนพิน
2.นายประนอม	ฤทธิ์	ประธานกลุ่ม 4 เครือข่ายองค์กรชุมชน จ.สุราษฎร์ธานี

กลุ่มผู้นำชุมชน(ต่อ)

3.นายฐานะกุล	พัฒนสิงห์	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ต.เขาหัวควาย อ.พุนพิน ผู้นำด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
4.นายสิงห์	บานเย็น	ผู้นำชุมชนใต้โค้ง อ.พุนพิน/แพทย์ประจำตำบล
5.นางละม้าย	เกตุสุวรรณ	กลุ่มทำวันมะพร้าว หมู่ที่ 5 ต.มะลวน อ.พุนพิน รองประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอพุนพิน
6.นางสมบุรณ์	ภิญญาคง	กลุ่มทำวันมะพร้าว หมู่ที่ 5 ต.มะลวน อ.พุนพิน
7.นายสวัสดิ์	ชูรัตน์	กลุ่มผู้เลี้ยงกบตำบลหัวเตย/กรรมการหมู่บ้านศิเค่น

กลุ่มครูในโรงเรียน / กรรมการสถานศึกษา

1.นายไสว	แก้วมณี	ประธานกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนพุนพินพิทยาคม
2. อาจารย์สกุณ	จันทสุวรรณโณ	หัวหน้างานวิจัยโรงเรียนพุนพินพิทยาคม
3.อาจารย์จุฑาภรณ์	ผดุงขอบ	หัวหน้างานโรงเรียนชุมชน
4.อาจารย์เจริญ	ขุนปักษ์	หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
5.อาจารย์วิเศษ	วรรณศรี	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ
6.อาจารย์วิจารณ์	พรหมแก้ว	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

ศิษย์เก่า

1.นางสาวภาพิตร	เพชรรัตน์	ผู้สื่อข่าว INN สุราษฎร์ธานี
2.นายสุริยา	นาคใหญ่	บริหารการครู โรงเรียนกาญจนาภิเษก อ.ไชยา

คณะกรรมการวิจัย

1.นางสาวรัตนา	ชูแสง	หัวหน้าโครงการ
2.นางสาวภัสรา	รู้พันธ์	คณะกรรมการ
3.นางขจรศรี	ไธ้เด็กัม	ที่ปรึกษาชุมชนต้นกล้านาใหญ่
4.อาจารย์ศรัณยา	ถาวรระ	ที่ปรึกษากลุ่มการเรียนรู้ชุมชนเพื่อนแนะแนว
5.อาจารย์นิวัตร	ไธ้เด็กัม	ที่ปรึกษากลุ่มการเรียนรู้ชุมชนเพื่อนเรียนรู้

ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 สุราษฎร์ธานี บันทึกเทปออกรายการข่าวท้องถิ่น
ขั้นตอนการดำเนินงาน

- คณะทำงานในพื้นที่ประชุมระดมความคิดแนวทางการจัดกิจกรรม
- วางแผนการดำเนินงานกิจกรรม ร่วมกำหนดประเด็นการพูดคุย ผู้เข้าร่วม
- ประสานผู้เข้าร่วมในการจัดกิจกรรม
- ประสานความร่วมมือฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน
- จัดกิจกรรมตามแผนงาน
- สรุปการดำเนินงานกิจกรรม

เครื่องมือ / วิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

- การพูดคุยแลกเปลี่ยน
- แบ่งกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น
- นำเสนอบทเรียนของกลุ่มการเรียนรู้

เนื้อหาในการจัดประชุม

1. นำเสนอบทเรียนของกลุ่มการเรียนรู้ในโรงเรียน 7 กลุ่ม ในประเด็น ความเป็นมา (เอกสาร) สิ่งที่ได้ทำอยู่/สภาพปัจจุบันของกลุ่ม สิ่งที่ได้เรียนรู้ ผลที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง โรงเรียน และชุมชน ผลในด้านความเป็นกลุ่ม ปัญหาอุปสรรค จุดอ่อน ปัจจัยเงื่อนไข (ด้านบวก) ที่ส่งผล ทำให้กลุ่มมีพัฒนาการมาเช่นนี้
2. ระดมความคิดเห็น/ความห่วงใยต่อปัญหาสำคัญของเยาวชน
3. ศักยภาพของท้องถิ่น และแนวทางการสนับสนุนการเรียนรู้
4. รูปแบบ/แนวทางเบื้องต้นในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

เริ่มกิจกรรม

09.30 น. อาจารย์ศรีธัญญา ฉวระ คณะทำงานวิจัย เกริ่นนำก่อนการประชุม

การจัดกิจกรรมในครั้งนี้ เป็นการสร้างโอกาสในการเรียนรู้สำหรับเยาวชน โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานและชุมชนเป็นอย่างดี เป็นการรวมพลังเพื่อร่วมกันสร้างรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้และร่วมกันกำหนดแนวทางการทำงานต่อไป

การสรุปบทเรียนมีความสำคัญในการพัฒนางานด้านต่างๆเช่นการบริหารจัดการ การพัฒนาบุคลากร การพัฒนากิจกรรม และเครือข่ายเยาวชน

10.00 น. ชี้แจงโครงการ ศึกษารูปแบบและแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุม โดยอาจารย์วิจารณ์ พรหมแก้ว ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

10.05 น. กล่าวเปิดงานโดยนายอำเภอพุนพิน นายธีรยุทธ เอี่ยมตระกูล

ขอแสดงความชื่นชมในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ อำเภอพุนพิน ยินดีสนับสนุนแนวทางการพัฒนาสังคมโดยเริ่มต้นจากเยาวชน การศึกษาสมัยก่อนนักเรียนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้ เด็กๆต้องอยู่ในระเบียบวินัย ตั้งใจเรียนหนังสือ ซึ่งเน้นด้านเนื้อหาหนัก แต่การศึกษาในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว โดยให้ความสำคัญด้านกระบวนการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม และกำหนดรายวิชาที่สอดคล้องกับเด็กๆและท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานสร้างสรรค์ การเปลี่ยนแปลงต้องใช้เวลา มีการสร้างความเข้าใจร่วมกัน ของผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน

ขอให้ช่วยกันสร้างบรรยากาศแบบสบายๆ ในการประชุม เพื่อความเป็นกันเอง ร่วมกันแสดงความคิดเห็น วันนี้นายอำเภอตั้งใจแต่งตัวแบบสบายๆมาร่วมงานด้วย (นายอำเภอใส่เสื้อยืด คุณทองแดงมาร่วมประชุม) ขอให้ยืนหยัด ทำงานโดยศึกษารูปแบบของบริษัทเอกชนบ้าง คือทำงานอย่างมีขั้นตอน มีกระบวนการคิด การผลิต การกำหนดนโยบาย

10.30 น. อาจารย์วิจารณ์ พรหมแก้ว ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ กล่าวถึงสาเหตุที่โรงเรียนต้องมีบทบาทในการปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาถูกกำหนดโดยครูและผู้บริหาร
2. การศึกษามีการแข่งขันสูง ทำให้มีโรงเรียนกวดวิชาเกิดขึ้นมาก
3. การเรียนในระดับอุดมศึกษาไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดและปฏิบัติจริง
4. มีคำตอบอยู่แล้ว ในการเรียน ผู้เรียนไม่ได้มีกระบวนการคิดและค้นหาคำตอบเอง

หากระบบโรงเรียนยังเป็นเช่นนี้ จะทำลายระบบคิดของเด็กอย่างมาก เราควรร่วมกันคิด เพื่อวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีการศึกษา ซึ่งตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องมีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด มีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ และเรียนรู้เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัย ดังคำกล่าวที่ว่า การศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเก่ง ดี มีสุข

การจัดกระบวนการเรียนรู้ได้สำเร็จจะต้องประกอบด้วย ครู สถานศึกษา ชุมชน และฝ่ายต่าง ๆ ร่วมด้วยช่วยกัน ความรู้ที่มีอยู่ไม่ใช่สูตรสำเร็จ แต่หัวใจสำคัญคือ การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เขาเป็นในสิ่งที่ต้องการจะเป็น เราควรปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลด้วย

11.00 น. นำเสนอกิจกรรมกลุ่มการเรียนรู้ โดยตัวแทนเยาวชน

(วิธีการ : ตัวแทนกลุ่มนำข้อสรุปของกลุ่มการเรียนรู้เขียนลงกระดาษบัตรแล้วนำเสนอ พร้อมทั้งตอบข้อซักถามเพิ่มเติม จากผู้เข้าร่วมในเวที)

กลุ่มการเรียนรู้ในโรงเรียน

1. กลุ่มกระดาษสา รวมกลุ่มเพื่อนำกระดาษที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ โดยการนำมาทำกระดาษสา มีการพัฒนารูปแบบโดยใช้ใบไม้ ดอกไม้ มาตกแต่งให้เกิดลวดลายสวยงาม ทำกระดาษสาสมุนไพร นำขมิ้นมาทำสีธรรมชาติ ผสมใบเตย (กลิ่นหอม) เด็กๆกลุ่มนี้ได้พบปะ ประชุมกัน อย่างสม่ำเสมอ ร่วมกันคิด วางแผนกิจกรรม ได้เริ่มต้นเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม มีความสัมพันธ์ภายในกลุ่มดี และได้ร่วมงานกับเพื่อนต่างกลุ่ม สรุปการเรียนรู้ มีบทเรียนในการพัฒนากลุ่มได้ต่อไป

2. กลุ่มการเรียนรู้ด้านสื่อ สนใจศึกษา ทดลองฝึกจัดรายการวิทยุร่วมกับพี่ๆกลุ่มเยาวชน สร้างสรรค์ (รายการวิทยุชุมชน) และรายการเพื่อนเด็ก (จัดโดยคุณสุรีย์ เป็นสวน) ฝึกจัดทำวารสารจดหมายข่าว จัดกิจกรรมเสียดวงสายในโรงเรียน สมาชิกกลุ่มนี้ได้พบกลุ่ม ประชุม และร่วมกิจกรรมกลุ่มค่อนข้างมาก สมาชิกบางคน มีบทบาทสำคัญในการจัดงานสมัชชาเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาชีพ เป็นกลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องอาชีพของชุมชน เช่น การเย็บจาก สานเตี๋ยหม้อ ฝึกทำของเล่นจากวัสดุธรรมชาติ เรียนรู้คุณค่าภูมิปัญญา มีกลุ่มเพื่อนต่างกลุ่มที่สนใจ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันบ้าง สิ่งที่กลุ่มจะทำต่อไป คือการศึกษา ทดลองทำสบู่ ยาสมุนไพรใช้เอง เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว

4. กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ มีการจัดกิจกรรมศึกษาข้อมูลด้านสมุนไพร สัมภาษณ์ครูภูมิปัญญาในชุมชน ที่ผ่านมามีได้สัมภาษณ์หมอยาง จันทร์ประเสริฐ แพทย์แผนไทย อ.พูนพิน จ.สุราษฎร์ธานี สิ่งที่กลุ่มคิดทำต่อไปคือ จัดทำข้อมูลด้านสุขภาพเผยแพร่เป็นเอกสาร และการเผยแพร่โดยใช้ละครเป็นสื่อ สมาชิกกลุ่ม ได้พบปะ ประชุมกันสม่ำเสมอ เห็นภาพการรวมกลุ่มสูง ได้ร่วมกิจกรรมเครือข่ายเยาวชนในระดับจังหวัด เช่นเดียวกับกลุ่มอื่นๆ

5. กลุ่มเล่นิทาน เป็นกลุ่มอาสาสมัคร ช่วยงานกิจกรรมเล่นิทานซึ่งจัดโดยเทศบาลเมืองท่าข้าม มีกลุ่มน้องๆเยาวชนระดับอนุบาลและประถมศึกษา สนใจร่วมกิจกรรม บริเวณสวนสาธารณะ ทุกวันพุธ และพฤหัสบดี (เวลา 16.30-18.00 น.) กลุ่มมีระบบความสัมพันธ์ดี ได้ช่วยเหลือ แนะนำด้านการทำงาน พบปะ ประชุม สม่ำเสมอ เช่นกัน

6. กลุ่มก้าวหน้าโลกการศึกษาและอาชีพ เป็นการรวมกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อ และอาชีพที่น่าสนใจ ที่ผ่านมามีได้เชิญผู้ประกอบอาชีพด้านต่างๆ มาให้ข้อมูลและพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การจัดการเรียน การดำเนินงาน โดยกลุ่มนักเรียน ทั้งด้านการประสานวิทยากร ประเด็นการพูดคุย และการสรุป มีบทเรียนที่น่าสนใจ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนต่างกลุ่มได้

7. กลุ่มแนะแนวสู่อาชีพ นำเสนอข้อมูลด้านการศึกษาและอาชีพ โดยการจัดนิทรรศการในโรงเรียน ร่วมกิจกรรมต่างๆตามโอกาส มีความสนใจเรียนรู้ พัฒนาดตนเองจากการพบปะ พูดคุย การศึกษาดูงาน มีแผนงานของกลุ่มในระยะต่างๆซึ่งเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก

8. กลุ่มฝึกประสบการณ์ภาษาอังกฤษจากสถานการณ์จริง กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สนใจฝึกภาษาอังกฤษจากประสบการณ์จริง โดยได้ใช้เวลาหลังเลิกเรียนประมาณ 1-2 ชั่วโมง ฝึกงานที่สถานีรถไฟ และสถานประกอบการในอำเภอพุนพิน ได้เรียนรู้ ฝึกด้านการใช้ภาษา การประชาสัมพันธ์ ฝึกความรับผิดชอบ มีเจตคติที่ดีในการทำงาน มีเพื่อนเพิ่มมากขึ้น สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านตนเอง

- พูดยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกันได้ชัดเจนขึ้น
- รู้จักแบ่งเวลาในการเรียนและการทำกิจกรรม
- เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ และมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น
- ฝึกการสร้างจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์
- ได้พัฒนาตนเองด้านการแสดงออก การยอมรับความคิดเห็น
- ทราบข้อมูลทางการศึกษาและอาชีพเพิ่มขึ้น
- รู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า
- เข้าใจตนเอง ตัดสินใจเลือกแนวทางการทำงาน/การเรียนรู้ได้ดีขึ้น

ด้านกลุ่ม/เครือข่าย

- กลุ่มเข้มแข็งขึ้น (ระบบความสัมพันธ์ดีขึ้น สร้างการเรียนรู้ได้ มีระบบ)
- มีเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับโรงเรียนและจังหวัด ชัดขึ้น
- เห็นพัฒนาการในขั้นตอนการเริ่มต้นกลุ่ม/เครือข่าย

ด้านชุมชน/โรงเรียน

- ได้รับการยอมรับจากเทศบาลตำบลท่าข้ามและโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ในการร่วมช่วยเหลือกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์
- ช่วยลดปริมาณขยะในโรงเรียนและชุมชน
- มีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรของสังคมอย่างรู้คุณค่า
- โรงเรียนเปิดโอกาสในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

จุดอ่อน/ปัญหา

- เวลาในการประชุม น้อย กลุ่ม การทำกิจกรรมน้อย (มีรายงาน การบ้านมาก นักเรียนต้องเรียนในชั้นเรียนตามระบบตารางสอนที่ไม่ยืดหยุ่น)
- ในระยะหลังๆ อาจารย์ที่ปรึกษาต้องรับผิดชอบมากขึ้น จึงไม่มีเวลาน้อยลงในการติดตาม สนับสนุนการเรียนรู้
- ขาดข้อมูลแหล่งการเรียนรู้นอกโรงเรียน
- เยาวชน พ่อแม่ ครู ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบใหม่
- ขาดอุปกรณ์ในการดำเนินการ / สถานที่พบปะ ประชุม
- ขาดแรงจูงใจในการทำงาน
- ขาดวิทยากรที่มีความรู้ที่สามารถถ่ายทอดเรื่องต่างๆ ได้เช่น การทำสวน กระจกสาธิตสมุนไพร การทำสื่อ เป็นต้น

เงื่อนไข/ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มมีพัฒนาการมาได้

- ความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเพื่อน ครูที่ปรึกษา ช่วยให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดี
- กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง สอดคล้องกับความสนใจ ปัญหา ประเด็นของพื้นที่
- การเรียนรู้แบบบูรณาการ แต่ละกิจกรรมเชื่อมโยงทักษะหลากหลาย
- การมีส่วนร่วมในการวางแผน การทำงาน การสรุปองค์ความรู้
- มีพี่เลี้ยงกลุ่ม ทำหน้าที่ส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม
- โรงเรียน ชุมชน สนับสนุนการดำเนินงาน

แนวทางการทำงานของกลุ่ม

- จัดระบบเรื่องเวลาให้เหมาะสม นัดหมายทำกิจกรรมในคาบว่าง และวันเสาร์- อาทิตย์
- จัดศึกษาดูงานและฝึกอบรมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การทำสบู่ ยาสมุนไพร การทำสื่อโดยเยาวชน การเล่นนิทาน เป็นต้น
- มีการพัฒนาตนเองมากขึ้นโดยการเรียนรู้ ค้นคว้าข้อมูล การพูดคุยกับผู้รู้
- เปิดเวทีพูดคุยแลกเปลี่ยน ขระดับความคิดของสมาชิกกลุ่ม
- กำหนดแผนกิจกรรมโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิก
- รักษาความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิก

แนวทางที่ต้องการให้มีการหนุนเสริม

- ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในชุมชนตามสภาพปัญหาและศักยภาพที่มีอยู่
- การสนับสนุนทรัพยากรด้านการเรียนรู้ เช่นทุนทรัพย์ วิทยากรท้องถิ่น อุปกรณ์สถานที่แหล่งเรียนรู้ ข้อมูล
- โรงเรียนมีรายวิชาท้องถิ่น สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน /ให้ผู้เรียนร่วมกำหนดรายวิชาแต่ละภาคเรียน
- ต้องการให้มีสื่าสื่อการเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อเป็นสถานที่พบปะแลกเปลี่ยนและทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างเพื่อนในโรงเรียน
- มีการเรียนรู้สัญจร เสริมให้มีการแลกเปลี่ยน ศึกษาดูงานร่วมกับเครือข่ายเพื่อนเยาวชนในจังหวัด/ต่างจังหวัด
- มีพี่เลี้ยงกลุ่มช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้

12.00 น. รับประทานอาหาร

ภาคบ่าย

13.00 น. ร่วมกันหารูปแบบและแนวทางการจัดการเรียนรู้

(วิธีการ : ให้ทุกคนร่วมพูดคุยแสดงความคิดเห็น ต่อเนื่องจากการนำเสนอของกลุ่มเยาวชน)

คุณป้าสมบุญ ภิญญาคง

การเรียนรู้จากท้องถิ่น เรียนรู้ได้ไม่จบสิ้น แต่จะอย่างไรให้สามารถเรียนและดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากตนเอง ให้เป็นที่ยอมรับ ศรัทธา จากผู้อื่น

คุณไฉว แก้วมณี ประธานกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนพุนพิทยาคม

การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของเด็กเราจำเป็นต้องมองอย่างรอบด้าน และจัดให้สมดุล เปรียบเสมือนเหรียญซึ่งต้องมีทั้ง 2 ด้าน ต้องพยายามเปิดห้องเรียนให้กว้างขึ้น และเปิดรับเอาสิ่งต่าง ๆ ภายนอกมาร่วมสอนทั้งทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรทางธรรมชาติ ควรหันมาร่วมมือกันทำงาน ทำให้เรื่องการเรียนรู้เป็นเรื่องของทุกคน โดยเฉพาะควรส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้จากอาชีพของผู้ปกครองและท้องถิ่นของตนเองก่อนเพื่อสัมผัสกับความเป็นจริงของชีวิต และที่สำคัญต้องร่วมสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลา ตลอดชีวิตของเรา

คุณประสิทธิ์ ภาคายสิทธิ์ ศิลปินพื้นบ้านด้านการแสดงหนังตะลุง

การเรียนรู้ของลูกหลานควรเรียนเรื่องภูมิปัญญาในท้องถิ่นด้วย จะได้ไม่ลืมรากเหง้าของความเป็นตัวเอง ยินดีที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อสืบสานความเป็นท้องถิ่นและวัฒนธรรมที่มีคุณค่าไว้

คุณประนอม อูทธี ศิลปอาจารย์ภาคใต้

การเรียนรู้ของลูกหลาน เราทุกคนต้องมีส่วนร่วม ช่วยกันส่งเสริมขณะนี้อะยากเห็นการเรียนรู้ที่นำเอาภูมิปัญญามาสอนในโรงเรียนหรือไปเรียนที่แหล่งภูมิปัญญาเอง โดยครูทั้งในระบบและในชุมชน ชาวบ้าน ผู้รู้ ต้องร่วมกันสร้างโรงเรียนภูมิปัญญาให้เกิดขึ้นในชุมชน โรงเรียนที่ว่านี้จะตั้งอยู่ตรงไหนก็ได้ ทั้งวัด โรงเรียนร้าง ริมคลอง ใต้ต้นไม้ โดยผู้รู้ทุกคนสามารถหมุนเวียนกันมาสอนในเรื่องที่ตนเองถนัดและสามารถถ่ายทอดให้ลูกหลานได้ นอกจากนั้นต้องสร้างจิตสำนึกให้ลูกหลานรักในถิ่นฐานบ้านเกิดและร่วมกันดูแลทรัพยากรที่มีคุณค่าของท้องถิ่นไว้ในชุมชนของเรายังมีสิ่งดีให้ลูกหลานได้เรียนรู้อีกมากมาย ขอเพียงให้ลูกหลานเปิดใจในการเรียนรู้ ผู้ใหญ่อีกหลายคนก็พร้อมที่จะถ่ายทอดให้ทุกอย่าง

คุณทศพล งานไพโรจน์ เทศมนตรีฝ่ายการศึกษาเทศบาลเมืองท่าข้าม

เทศบาลเมืองท่าข้ามได้เห็นความสำคัญในเรื่องการศึกษา คุณภาพชีวิต ความคิดของคน และมีความเชื่อว่าการเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ เพราะในปัจจุบันโรงเรียนแต่ละแห่งมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาและภาระงานต่าง ๆ มากมาย จึงอยากเสนอแนวทางการเรียนรู้ ให้เด็ก ๆ ได้ฝึกประสบการณ์จากภายนอกโรงเรียนมากขึ้น เช่น การฝึกภาษาอังกฤษจากเจ้าของภาษาเอง โดยใช้สถานีรถไฟ ร้านอาหาร เป็นแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งทางเทศบาลได้สนับสนุนการดำเนินงานมาแล้วในภาคเรียนที่ผ่านมา

ทางเทศบาลจะพยายามส่งเสริมให้มีการเปิดสวนสาธารณะให้เป็นเวทีการเรียนรู้ของเด็กๆ และประชาชนในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการพูดคุยเสวนา การออกกำลังกาย การแสดง ศิลปวัฒนธรรม คนตรี เพลงบอก ศิลปะต่าง ๆ ขณะนี้มีการสนับสนุนให้ชุมชนบ้านบนควนัคเคียบ ศึกษาค้นคว้ามานำมอบให้กับโรงเรียนเพื่อใช้ในการกิจกรรมต่างๆต่อไป

นายธีรยุทธ เอี่ยมตระกูล นายอำเภอขุนยวม

การทำงานสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ต้องใช้เวลา ขณะนี้เชื่อว่า สิ่งที่เรา กำลังทำอยู่เป็นการเริ่มต้น ที่ถูกต้อง เราควรพยายามทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องต่อไป โดยดูว่า เราทำอะไร และที่สำคัญ ทำให้เกิดผลขึ้นมาอย่างเป็นรูปธรรม และพัฒนาต่อไป โดยความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของ อำเภอขุนยวม ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาเด็ก เยาวชน และการศึกษามาก ในปัจจุบันประมาณนี้ ได้ ตั้งงบประมาณจัดสร้างห้องสมุดขนาดใหญ่ บริการการศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชน

นายเชื่อน เจริญเวช ประธานเครือข่ายเยียนรนกิจ หมู่ 4 ตำบลเขาหัวควาย

กลุ่มในช่วงแรกเริ่มจากลุงและเพื่อนที่สนใจรวมตัวกัน 15 คน จัดตั้งเป็นกลุ่มออมทรัพย์ เล็ก ๆ จากเงินออมเพียง 4,000 บาท เมื่อปี 2538 ขณะนี้มีการขยายกลุ่มสมาชิกกว่า 200 คน และมีเงินออมหลายล้านบาท เป็นการจัดตั้งและบริหารโดยชาวบ้านเอง เราเป็นชาวบ้านธรรมดา ต้องรู้จักสร้างทุนด้วยตัวเอง ไม่ใช่ทำเงินเพื่อเป็นทุนทางวัตถุเพียงอย่างเดียว ต้องมีทุนทางใจและ มองถึงธรรมชาติของเราด้วย ขณะนี้ทางกลุ่มได้มีการมองไปถึงความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อมแล้ว จึงได้จัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมขึ้นในชุมชน ซึ่งนำดอกผลจากเงินออมทรัพย์ส่วนหนึ่ง นอกจาก ส่วนแบ่งด้านสวัสดิการต่าง ๆ มาจัดตั้งเป็นกองทุนด้านสิ่งแวดล้อม โดยให้คณะกรรมการและ สมาชิกที่สนใจปลูกต้นไม้ไว้ที่บ้านของตนเองคนละ 5 ต้น ขอให้เป็นไม้ในท้องถิ่นใช้เวลาดูแล 5 ปี ในระยะนี้จะมีเงินจากกองทุนสนับสนุนเพื่อเป็นค่าดูแลรักษาต้นไม้ ถูๆ หลานๆ ลองคิดว่าต้นไม้ เมื่ออายุ 5 ปี กำลังสวย กำลังให้ร่มเงากับเรา เราคงไม่อยากตัดมันทิ้งแล้วละ ลองอยากฝากให้ ลูกหลานรู้จักออม สร้างการเรียนรู้ด้วยความรักและเข้าใจในธรรมชาติ ร่วมดูแลธรรมชาติเพราะ ต่อไปธรรมชาติจะดูแลลูกหลานทุกคนและหากสนใจในเรื่องกลุ่มออมทรัพย์ก็สามารถร่วมเรียนรู้ได้

อาจารย์สฤต จันทสุวรรณ โณ อาจารย์โรงเรียนขุนยวมวิทยาคม

ความจริงแล้วเด็กมีความต้องการเป็นผู้นำและมีส่วนร่วมในการทำ คิด และมีข้อเสนอในการดำเนินกิจกรรมอย่างหลากหลาย เราจะทำอย่างไรไม่ให้ความคิดของผู้ใหญ่ครอบงำเด็ก และ สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใหญ่ว่า เด็กทำได้ เรามีศักยภาพ ขอเพียงผู้ใหญ่ให้โอกาสและสนับสนุน

คุณหมอจวง จันทรประเสริฐ ประธานสมาคมแพทย์แผนไทย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คุณหมอจวง ได้เล่าถึงประวัติของท่านว่า ตอนเป็นเด็กป่วยบ่อยมาก จึงได้มาอยู่วัดเพื่อรักษาตัว ต่อมาได้บวชเป็นนาคหลวงของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีแรงจูงใจศึกษาวิชาแพทย์แผนไทยอย่างจริงจัง เมื่อมีความรู้ความสามารถก็ได้รับการถ่ายทอดจากผู้ป่วยมากมาย ด้วยความตั้งใจและอยากตอบแทนคุณแผ่นดิน ขณะนี้ได้เปิดสอนวิชาการแพทย์แผนไทยที่บ้านเลขที่ 34/7 ค.ท่าข้าม อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาสู่รุ่นลูกหลาน และยินดีเปิดบ้านต้อนรับนักเรียนที่สนใจจะไปศึกษาเรียนรู้

คุณหมอจวงมองเยาวชนในปัจจุบันว่า ส่วนใหญ่ไม่ค่อยใส่ใจในเรื่องสุขภาพ บริโภคเกินความจำเป็น นิยมบริโภคขนมถุง อาหารจานด่วน ที่ไม่ให้ประโยชน์ เด็กส่วนใหญ่ไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นในระยะยาวกับสุขภาพตนเอง และที่สำคัญเด็กไทยหลายคนในเรื่องสมุนไพร อาจจะเป็นเพราะสังคมได้เปลี่ยนไปมากแล้ว ทำให้เด็กส่วนใหญ่เห็นคุณค่าของสิ่งเหล่านี้น้อยลง

อยากเห็นการศึกษาของลูกหลานในอนาคต มีการนำเอาสิ่งดีที่มีมาแต่โบราณไปเรียนรู้ด้วย โดยโรงเรียนควรจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาที่ส่งเสริมภูมิปัญญาของท้องถิ่น อย่าให้สิ่งที่สืบทอดกันมาต้องสูญหายไป เพราะเรายังมีสิ่งต่าง ๆ มากมายที่ยังไม่รู้และควรค่าแก่การค้นหา และศึกษากันต่อไป

14.00 น. ระดมความคิดเห็น “สิ่งดี ที่เด็กๆ เรียนรู้ได้ในชุมชน”

(วิธีการ : นั่งล้อมวงพูดคุยกัน โดยทุกคนร่วมนำเสนอแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน)

1.สถานที่/ประวัติศาสตร์

1. กรุพระท่าข้าม
2. วัดเขาศรีวิชัย ศึกษาประวัติศาสตร์สมัยศรีวิชัย
3. วัดเขาพระอันนท ,วัดน้ำรอบ,วัดพุนพินใต้ ,วัดท่าสะท้อน
4. สะพานโค้งสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ค.ท่าข้าม
5. น้ำตกเขมจารี ค.เขาหัวควาย ,ป่าพรุ แหล่งกระชูด ค.ท่าสะท้อน
6. ฐานพลับพลาที่ประทับรัชกาลที่ 6 บริเวณบนควนท่าข้ามใกล้โรงพยาบาลสวนสราญรมย์
7. จุดบรรจบแม่น้ำตาปีกับลุ่มน้ำพุมดวง

2.ด้านอาชีพ

1. กลุ่มสตรีมะลวน มีการทำวันมะพร้าว ทำดอกไม้จัน ทำชิงคอง เสริมรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน สถานที่ติดต่อ กลุ่มสตรีมะลวน 263 หมู่ 5 ค.มะลวน อ.พุนพิน
2. หัตถกรรมพื้นบ้าน มีการทำเสื่อกระชูด ผลิตภัณฑ์จากกระชูด สถานที่ติดต่อ กลุ่ม 4 เครือข่ายองค์กรชุมชน 53 ม.3 ค.ท่าสะท้อน อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี
3. กลุ่มส่งเสริมการเลี้ยงกบ โดยคุณสวัสดิ์ ชูรัตน์ ค.หัวเตย อ.พุนพิน

3.ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการแพทย์แผนไทย ศึกษาเรื่องตัวยาสมุนไพรในการรักษาโรคต่างๆ โดยคุณหมอมจวง จันทร์ประเสริฐ ต.ท่าข้าม อ.พุนพิน
2. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปการแสดงหนังตะลุง เพลงบอก มโนราห์ โดยคุณลุงประสิทธิ์ ภาคกายสิทธิ์

4.ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

1. ศึกษาป่าเสม็ด แหล่งนกเป็ดน้ำ สามารถศึกษาเรียนรู้ได้ที่ ต.เขาหัวควาย อ.พุนพิน โดยลุงเชื้อน เจริญเวช, ผู้ใหญ่ฐานะกุล พัฒนะสิงห์
2. ศึกษาเรื่องทุ่งกระดาด แหล่งทรัพยากรที่ชาวบ้านนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เสื้อ ตะกร้า เข็มงาน กระเป๋า และอีกมากมาย สามารถศึกษาได้จากคุณลุงประนอม ฤทธิ และ ผู้ใหญ่ฐานะกุล พัฒนะสิงห์ ณ ต.ท่าสะท้อน อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

หลังจากการอภิปราย ได้ข้อสรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ทุกฝ่ายให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การเรียนรู้จากประเด็นท้องถิ่น (ท้องถิ่นมีศักยภาพด้านการแพทย์แผนไทย, ภูมิปัญญา, ประวัติศาสตร์, ธรรมชาติ, อาชีพ, การเมืองท้องถิ่น)
2. การประสานระหว่างหน่วยงานเพื่อการศึกษามีความสำคัญและมีความเป็นไปได้
3. ผู้เรียนควรมีโอกาสในการกำหนดแผนการศึกษาของตนเอง (เนื้อหาและกระบวนการ) เด็กๆมีโอกาสนเรียนรู้จากกิจกรรมชุมนุม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และรายวิชาท้องถิ่น ได้มากขึ้น (นอกจากกิจกรรมที่กลุ่มจัดขึ้นเอง)
4. การพัฒนากลุ่มเยาวชน มีความสำคัญด้านการเรียนรู้ต่อเนื่อง จึงควรพัฒนากลุ่มในด้าน บุคลากร, กิจกรรม, เครือข่าย, ระบบการจัดการ
5. การสร้างฐานข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ ช่วยส่งเสริมกระบวนการได้ดี
6. การเรียนรู้จากภูมิปัญญา มุ่งสู่จิตวิญญาณ โดยมีสวน โมกข์เป็นทุนทางสังคม
7. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นสื่อในการพัฒนาเด็กและเยาวชน
8. สถานที่พบปะ ประชุม จัดกิจกรรม มีความสำคัญ (เด็กๆเสนอให้มีศาลาเรียนรู้)

ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

1. โรงเรียนจัดรายวิชาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความสนใจของเยาวชน/ศักยภาพ/ปัญหาของพื้นที่ โดยความร่วมมือของทีมงานวิจัย และชุมชน
2. การจัดทำโครงการบ้านเรียนรู้ ในประเด็นที่มีความเป็นไปได้ เช่น แพทย์แผนไทย ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม

3. องค์การบริการส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอพนมพิน ยินดีให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณและการให้คำปรึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. กลุ่มเยาวชนจัดการสรุปรงานให้ชัดเจนอีกเพื่อวางแผนพัฒนากลุ่มต่อไป
5. กลุ่มสนับสนุน ซึ่งประกอบด้วยครู ทีมวิจัย ชุมชน นักหมายประชุมอีกครั้ง หลังจากเสร็จสิ้นการประชุมในครั้งนี้

ปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรมพร้อมข้อเสนอแนะ

1. สถานที่ในการประชุม ใช้ห้องโสตทัศนศึกษาของโรงเรียน บรรยายภาศในการพูดคุย เป็นทางการ ทำให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกไม่เป็นธรรมชาติ ไม่กล้านำเสนอความคิดเห็นอย่างเต็มที่ในภาคเช้า
ข้อเสนอแนะ ควรจัดเตรียมสถานที่การพูดคุยให้เป็นธรรมชาติ มีความเป็นกันเอง

2. การดำเนินการจัดประชุม มีปัญหาด้านสื่อสารอยู่บ้าง เนื่องจากผู้เข้าร่วมมีหลายระดับ (เด็ก ผู้นำ ชาวบ้าน ครู)

ข้อเสนอแนะ อาจจะทดลองแก้ปัญหาโดยการจัดกลุ่มย่อย เพื่อการระดมความคิดเห็นโดยมีพี่เลี้ยงประจำกลุ่ม

3. ผู้เข้าร่วม การเตรียมความพร้อม การเสนอความคิดเห็นยังมีน้อย

ข้อเสนอแนะ ควรมีการศึกษาข้อมูลก่อนเข้าร่วมเวที ส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นมากขึ้น สำหรับผู้ที่ใช้เวลาในการอภิปรายมาก ควรมีการกำหนดเวลาอภิปรายก่อนการประชุม

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรมการถอดบทเรียนของโรงเรียนพุนพินพิทยาคม

ความคาดหวังต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม

เป็นไปตามความคาดหวัง คือ กลุ่มการเรียนรู้ในโรงเรียน ได้สรุปบทเรียนที่ผ่านมามาค้นพบ จุดอ่อน จุดแข็งของกลุ่ม เห็นแนวทางในการพัฒนา และสามารรถค้นหาศักยภาพของท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพนมพิน ครูภูมิปัญญา ผู้นำชุมชน ที่สามารถจะให้การสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มเยาวชนได้ นอกจากนี้โรงเรียนยังส่งเสริมโดยการเตรียมจะเปิดรายวิชาท้องถิ่นในภาคเรียนต่อไป ด้วย

สถานที่ ช่วงเวลา งบประมาณในการจัดประชุม

สถานที่ในการจัดประชุม ควรปรับปรุง คือ ควรจัดบรรยากาศการประชุมให้มีความเป็นกันเอง ไม่เป็นทางการเกินไป เพื่อให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

ช่วงเวลา ควรปรับปรุง คือ ควรจัดในวันหยุดเพื่อความสะดวกของผู้เข้าร่วม โดยเฉพาะนักเรียนไม่ต้องกังวลในเรื่องการเรียน จะได้มีสมาธิในการคิดวางแผนได้อย่างเต็มที่

งบประมาณ มีความเหมาะสม คือ มีการใช้อย่างประหยัดและโรงเรียนร่วมสมทบ
งบประมาณในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ด้วย

กลุ่มผู้เข้าร่วม กิจกรรม

เป็นไปตามความคาดหวังคือ ประกอบด้วยตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มการเรียนรู้ 8 กลุ่ม
ตัวแทนจากชุมชน ตัวแทนภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน / กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มครู
ในโรงเรียน ซึ่งมีบทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ของเยาวชนในกลุ่ม

ขั้นตอนการดำเนินงาน

มีข้อควรปรับปรุง คือ ควรมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องความถี่ความเข้าใจโครงการ
ของผู้เข้าร่วมแต่ละกลุ่มก่อนการประชุม เพื่อการทำความเข้าใจร่วมกันเป็นไปได้อย่างขึ้น นอกจากนี้
ควรดำเนินการประชุมสรุปงาน โดยทีมวิจัย หลังจากเสร็จสิ้นการประชุม

เครื่องมือ / วิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

มีความเหมาะสม คือ ผู้ดำเนินการประชุมมีการสรุปความคิดเห็นเป็นระยะ ๆ มีการระดม
ความคิดเห็นในวงเสวนาวางใหญ่เพื่อความชัดเจนและประหยัดเวลา โดยได้ทำความเข้าใจร่วมกันไป
พร้อมกันสำหรับการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทำให้เห็นแนวทางและข้อสรุปร่วมกันมากขึ้น
ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

เนื้อหาที่มีการนำเสนอในเวทีการจัดประชุม

มีความเหมาะสม เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็น
ได้ตรงตามประเด็นที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมประชุม ได้มีส่วนช่วยผลักดันกระบวนการ
ประชุมให้เป็นไปได้ด้วยดี

ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

มีความเหมาะสม คือ ชุมชน โรงเรียน นักเรียน ผู้นำท้องถิ่น ได้มีการตกลงร่วมกันในการ
ดำเนินกิจกรรมต่อไป โดยจะมีการประชุมร่วมเพื่อวางแผนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้และรายวิชาท้องถิ่น สำหรับเยาวชนในกลุ่ม และนักเรียนกลุ่มสนใจ

ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะ

ได้สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ จำนวน 3 ประเด็น คือสถานที่ การสื่อสาร และผู้เข้าร่วมเวทีประชุม ซึ่งสามารถนำเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการทำงานครั้งต่อไปได้ สำหรับปัญหาด้านสถานที่เกิดขึ้นจากข้อจำกัดของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีโอกาสในการปรับปรุงในครั้งต่อไปตามศักยภาพ

การสะท้อนของผู้เข้าร่วมเวทีในครั้งนี้

ผู้เข้าร่วมมีความคิดเห็นว่าการจัดเวทีในครั้งนี้ ได้เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องของสถานการณ์การศึกษาในยุคปัจจุบัน การจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียน นักเรียน ชุมชน การสรุปบทเรียนของกลุ่มเยาวชน ได้เห็นถึงศักยภาพของเยาวชน โรงเรียน และชุมชน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ความเป็นมาของกลุ่มการเรียนรู้โรงเรียนพุนพิทยาคม

โรงเรียนพุนพิทยาคม เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีนักเรียนประมาณ 2,500 คน เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1- 6 ในปีการศึกษา 2546 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,2,4,5 ใช้หลักสูตรการศึกษาใหม่ (ปี 2545) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3และ 6 ใช้หลักสูตรการศึกษาปี2521 (ปรับปรุงปี 2533)

หลักสูตรการศึกษาดังกล่าว มีข้อแตกต่างกัน โดยหลักสูตรใหม่ มีรายวิชาที่โรงเรียนและท้องถิ่นกำหนดได้มากขึ้น คือสาระวิชาเพิ่มเติม ร้อยละ 50 พร้อมด้วยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน

เช่นเดียวกับสถานศึกษาโดยทั่วไป โรงเรียนพุนพิทยาคม ประสบปัญหาด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนค่อนข้างมาก จากข้อมูลของฝ่ายสารสนเทศ ปีการศึกษา 2542 มีจำนวนครั้งการลงโทษของฝ่ายปกครองสูงถึง 1,137 ครั้ง แยกเป็นการลงโทษในระดับชั้น ม.1 จำนวน 522 ครั้ง ระดับชั้น ม.2 จำนวน 280 ครั้ง ระดับชั้น ม.3 จำนวน 70 ครั้ง ระดับชั้น ม.4 จำนวน 70 ครั้ง ระดับชั้น ม.5 จำนวน 110 ครั้ง และระดับชั้น ม. 6 จำนวน 85 ครั้ง

ปัญหาสำคัญของนักเรียนคือยาเสพติด ผู้สาว การทำร้ายร่างกาย ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจของศาลคดีเด็กและครอบครัวจังหวัดสุราษฎร์ธานีในปีเดียวกันว่าเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีรายการกระทำความผิดมากที่สุด 4 อันดับ คือ ยาเสพติด ลักทรัพย์ บุคคลต่างด้าว และการทำร้ายร่างกาย โดยมีสาเหตุมาจากการคบเพื่อน การถูกชักจูง สภาพเศรษฐกิจบีบคั้น และการรู้เท่าไม่ถึงการณ์

ในการนี้ กลุ่มน้ำใจครู และกลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ ร่วมกับงานแนะแนวโรงเรียนพุนพิทยาคม ได้จัดการแก้ไขปัญหานี้เฉพาะหน้าของนักเรียน โดยการมอบทุนการศึกษาช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ (มีทุนของทางโรงเรียนและทุนของกลุ่มน้ำใจครู รายละเอียดในเอกสารสรุปบทเรียนกลุ่มชุมชนสร้างสรรค์) ในการมอบทุนการศึกษา ได้พบว่าในปีเดียวกันนี้มี

นักเรียนโรงเรียนทุนพิทยาคมที่มีความจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเร่งด่วน จำนวนถึง 726 คน จากจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2542 จำนวน 2,602 คน คิดเป็นร้อยละ 27.90 นักเรียนกลุ่มนี้ ได้รับการช่วยเหลือจากทางโรงเรียนในด้านทุนการศึกษาและเงินกู้เพื่อการศึกษาประมาณปีละ 200 คน คิดเป็นร้อยละ 27.54

กระบวนการต่อมาคือการป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา และแก้ไขปัญหา ทางกลุ่มฯร่วมกับงานแนะแนว ได้ดำเนินการผ่านกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มเยาวชน โดยมีนักเรียนโรงเรียนทุนพิทยาคมเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี 2540 เป็นต้นมา (รายละเอียดในภาคผนวก) ต่อมากลุ่มนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้ทดลองจัดกิจกรรมด้วยตนเองมากขึ้นเช่นกิจกรรม ค่ายเยาวชน กิจกรรมตามความสนใจ การพบปะพูดคุย ประชุมกลุ่ม

ในระยะต่อมา กลุ่มนักเรียน เริ่มกำหนดความสนใจได้ชัดเจนขึ้น โดยการพบปะ ประชุม ร่วมกิจกรรมในโรงเรียนและร่วมงานกับพี่ๆกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ ปัจจุบันได้ร่วมกิจกรรมในนาม ชุมนุมเพื่อนแนะแนวและเพื่อนเรียนรู้ โดยมีกลุ่มสนใจ 7 กลุ่ม คือ กลุ่มการเรียนรู้เรื่องสื่อ กลุ่มการเรียนรู้ภูมิปัญญาด้านอาชีพ กลุ่มการเรียนรู้ภูมิปัญญาด้านสุขภาพ กลุ่มแนะแนวสู่ธุรกิจ กลุ่มก้าวหน้าโลกการศึกษา กลุ่มกระดาศา กลุ่มเล่านิทาน

สมาชิกกลุ่มการเรียนรู้ ได้มีการพูดคุย วางแผน ปฏิบัติและสรุปการเรียนรู้ร่วมกันมาต่อเนื่อง และมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงกิจกรรมตามความเหมาะสม เห็นการรวมกลุ่มชัดเจนขึ้น พร้อมด้วยการร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายการเรียนรู้ในจังหวัด ล่าสุดได้ร่วมนำเสนอผลงาน กระบวนการเรียนรู้ในเวทีสมัชชาเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนต่างกลุ่ม กำหนดแผนการทำงานของเครือข่ายที่น่าสนใจ เช่นการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน การผลักดันหลักสูตรท้องถิ่น ในสถานศึกษาต่างๆ การประสานความร่วมมือในการทำงานซึ่งสอดคล้องกับการระดมความคิดเห็น ในเวทีสรุปบทเรียนการเรียนรู้ ครั้งนี้ด้วย

สรุปบทเรียนการเรียนรู้โรงเรียนบ้านนาใหญ่

วันที่ 20 ธันวาคม 2545 เวลา 10.00 - 15.30 น.

ณ ห้องประชุมโรงพยาบาลท่าโรงช้าง อ.ทუნพิน จ.สุราษฎร์ธานี

ความคาดหวังในการจัดประชุม

- 1.เพื่อสรุปบทเรียนของกลุ่มการเรียนรู้ในโรงเรียน
- 2.เพื่อร่วมกันหาแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น
- 3.เพื่อค้นหารูปแบบและแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม

งบประมาณในการจัดประชุม

- ค่าอาหารกลางวัน	1,400 บาท
- ค่าอาหารว่าง	1,000 บาท
- ค่าเอกสาร	53 บาท
- ค่าบันทึกภาพ	390 บาท
- ค่าเขียนป้ายผ้า, อุปกรณ์	143 บาท
รวมงบประมาณในการจัดกิจกรรมทั้งสิ้น	3,536 บาท

ผู้เข้าร่วม จำนวน 38 คน คือ

กลุ่มการเรียนรู้ในโรงเรียน

1.เด็กหญิงปาริตา	นุ้ยมั่ง	กลุ่มเสียงตามสาย
2.เด็กหญิงธิดารัตน์	เผือกภูมิ	„
3.เด็กหญิงศิริรัตน์	คล้ายศรี	„
4.เด็กหญิงจารุวรรณ	บุหสันศรีชาติ	กลุ่มฝึกปลดอดสารพิษเพื่อโลกสีเขียว
5.เด็กหญิงพัชรินทร์	ชำนาญราช	„
6.นางสาววาสนา	พิกุลทอง	กลุ่มสโมสรน้องน้อย
7.นางสาวจันทรา	รุ่งแก้ว	„
8.นางสาวนารีรัตน์	ใจชื่น	„
9.นางสาวพวงเพ็ญ	ลักษณะชู	„
10.เด็กชายเสรี	นาคสัมพันธ์	„
11.เด็กชายอดิษฐ์	เจริญภักดิ์	„
12.เด็กชายสุพรชัย	ไทยภักดิ์	„

13.เด็กหญิงวารุณี	บุตรวร	กลุ่มเสียงตามสาย...เรียนรู้สู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น
14.เด็กหญิงทิพวรรณ	เกตุกัทธะ	”
15.เด็กหญิงเบญจมาศ	แซ่ตัน	”
16.เด็กหญิงจันทร์จิรา	ณ จินดา	”

กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบล/ ผู้นำชุมชน

1.นายอำนาจ	แต้นคุ้ม	เลขานุการองค์การบริหารส่วนตำบลกรูด ม.2 อ.พุนพิน
2.นางทองเพียร	รู้พันธ์	รองประธาน อสม. ม.2 อ.พุนพิน
3.นายประเสริฐ	เกรือหงส์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4 ต.ท่าโรงช้าง

เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลท่าโรงช้าง

1.นางชวิษฐา	เขี่ยมมณี	
2.นายศุภชัย	นวลสุทธิ์	

กลุ่มครูในโรงเรียน

1. อาจารย์สุปราณี	ไกรสิทธิ์
2. อาจารย์มยุรี	จุลจันทร์
3. อาจารย์จุไรรัตน์	รอดภัย
4. อาจารย์อ่อนศรี	รัตนพันธ์
5. อาจารย์วันทนีย์	เหมทานนท์
6. อาจารย์อุทัยวรรณ	อินทร์จันทร์
7. อาจารย์พุลศรี	เสงี่ยมงาม

กลุ่มศิษย์เก่า

1.นายสมชาติ	บุญมี
2.นางสาวทัศนีย์	ทองประดิษฐ์
3.นางสาวจันทร์ทิมา	ภิรมย์

ทีมวิจัย

1.นางสาวรัตนา	ชูแสง	หัวหน้าโครงการ
2.นางสาวภัศรา	รู้พันธ์	ทีมงานวิจัยกลุ่มชุมชนสร้างสรรค์
3.นางสาวพรพิมล	ลาทัพ	ทีมงานวิจัยโรงเรียนพุนพินพิทยาคม
4.นายธนชัย	ชัยวิชิต	เครือข่ายเยาวชนศิริรัฐนิคม
5.นายนิวัตร	ไธ้เด็กัม	ทีมงานวิจัย อาจารย์โรงเรียนพุนพินพิทยาคม
6. นางขจรศรี	ไธ้เด็กัม	ทีมงานวิจัย อาจารย์โรงเรียนบ้านนาใหญ่

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- คณะทำงานในพื้นที่ประชุมระดมความคิดแนวทางการจัดกิจกรรม
- วางแผนการดำเนินกิจกรรม -
- ประสานผู้เข้าร่วม
- จัดกิจกรรมตามแผนงาน
- สรุปการดำเนินกิจกรรม

เครื่องมือ / วิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

- แบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็นกลุ่มย่อย
- พูดคุยแลกเปลี่ยนร่วมกัน
- มีการสรุปการเรียนรู้ของเด็กก่อนการนำเสนอในเวที

เนื้อหาในการจัดประชุม

- 1.สรุปบทเรียนของกลุ่มการเรียนรู้
2. ค้นหาแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น
- 3.หารูปแบบและแนวทางการจัดการเรียนรู้

เริ่มกิจกรรม

10.00 น. กล่าวรายงานและชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมโดย
อาจารย์ชอศรี ไช้เต็กมึ อาจารย์โรงเรียนบ้านนาใหญ่

การจัดเวทีในวันนี้ เพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สมดังที่เราได้วางไว้ว่า “การศึกษาอย่างไรที่ตนเองหัวใจเด็กและชุมชน” ขณะนี้โรงเรียนบ้านนาใหญ่ได้มีการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กๆกลุ่มสนใจทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนซึ่งที่ผ่านมาได้ร่วมงานกับหลายๆฝ่าย โดยเฉพาะ โรงพยาบาลท่าโรงช้างได้สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กๆมาก

10.20 น. กล่าวต้อนรับโดย **คุณยวิษฐา แฉ่มมณี** เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลท่าโรงช้าง
มีความยินดีที่ทางโรงพยาบาลได้รับใช้ประชาชน และได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องกระบวนการศึกษาและพัฒนาคน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากคนมีศักยภาพและเป็นคนดีก็จะสามารถพัฒนาประเทศได้ดี เชื่อมั่นว่า “ทุกสิ่งสามารถสำเร็จได้หากมีความมุ่งมั่น”

10.30 น. **ชี้แจงโครงการวิจัยศึกษารูปแบบและแนวทางการจัดการเรียนรู้ของเครือข่าย**

เขาวชนสุราษฎร์ธานี โดย นางสาวรัตนา ขูแสง หัวหน้าโครงการวิจัย

ปัจจุบันกระบวนการเรียนการสอนที่มีอยู่เพียงในห้องเรียน ไม่สามารถตอบสนองความต้องการและพัฒนาคนให้สมบูรณ์ได้ เรามีความจำเป็นต้องร่วมกันสร้างกระบวนการเรียนรู้ของเขาวชน ร่วมกับหาวิธีการว่า ควรจัดการศึกษาอย่างไร ให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และตัวเด็ก

โครงการวิจัย ศึกษาแบบและแนวทางการจัดการเรียนรู้ของเครือข่ายเขาวชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นโครงการที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานสนับสนุนการวิจัย โดยในโครงการนี้มีพื้นที่ร่วมวิจัย 5 พื้นที่ คือ อำเภอคีรีรัฐนิคม , โรงเรียนพุนพินพิทยาคม อ.พุนพิน โรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง ต.คลองน้อย อ.เมืองฯ,โรงเรียนบ้านนาใหญ่ ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน และกลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ จ.สุราษฎร์ธานี

ในแต่ละพื้นที่/กลุ่ม จะจัดเวที 2 ครั้ง ครั้งแรกเพื่อสรุปบทเรียน การเรียนรู้ของตนเองว่า แต่ละกลุ่มทำอะไรกันมาบ้าง ใครเกี่ยวข้องคอนไหน อย่างไร มีบทบาทการเรียนรู้อะไรที่น่าสนใจ มีข้อดี ข้อควรปรับปรุงอย่างไร ปัจจัย/เงื่อนไขสำคัญที่ช่วยหนุนให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมค้นหา รูปแบบและแนวทางการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแต่ละกลุ่ม พร้อมด้วยการค้นหา ศักยภาพภายใน ชุมชนและนอกชุมชน เป็นส่วนสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสำหรับเวทีที่สองจะร่วมกัน วางรูปแบบ /แนวทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ชัดเจนขึ้น

10.45 น. **อภิปรายเรื่อง บทเรียนจากการเรียนรู้**

โดยอาจารย์นิวัตร ใต้เต็กมึ อาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มการเรียนรู้โรงเรียนพุนพินฯ

นางสาวกัศรา ฐัณฑ์ กลุ่มชุมชนสร้างสรรค์ พี่เลี้ยงกลุ่มการเรียนรู้

นางสาวพรพิมล ลาทัต กลุ่มการเรียนรู้โรงเรียนพุนพินพิทยาคม

สังคมปัจจุบัน มีวิกฤติด้านต่างๆมาก เช่นปัญหาสิ่งแวดล้อม การเมือง เศรษฐกิจ แต่วิกฤติเหล่านี้ ทำให้เกิดผลในทางบวกด้วย เช่น มีคนกลุ่มเล็กๆ ร่วมกันแก้ไขปัญหาของตนเอง มีบทเรียน น่าสนใจ มีการเรียนรู้ต่อเนื่อง กลุ่มชุมชนสร้างสรรค์เกิดขึ้นมาในลักษณะนี้ มีบทเรียนของกลุ่ม อยู่บางระดับ ซึ่งกัศรา ฐัณฑ์ และพรพิมล ลาทัต ได้ทดลองสรุปบทเรียนของตนเอง โดยกัศรา เป็นสมาชิกที่ร่วมงานในกลุ่มมานาน ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และวิถีคิดได้จริง การมีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่างๆได้โดยการปฏิบัติและสรุปร่วมกับเพื่อนๆ สำหรับพรพิมล เป็นสมาชิก ใหม่ ได้แลกเปลี่ยนบทเรียนการจัดกิจกรรมในช่วงเริ่มต้นกลุ่มการเรียนรู้ที่โรงเรียนพุนพินพิทยาคม

อย่างไรก็ตามบทเรียนที่สำคัญคือ บทเรียนของกลุ่มพื้นที่เองโดยกลุ่มเขาวชน โรงเรียนบ้านนาใหญ่ มีพัฒนาการ กระบวนการเรียนรู้ จุดอ่อน จุดแข็ง อย่างไรก็ตามจะเสริมต่ออย่างไร ? ให้เหมาะสม

11.10 น. **กลุ่มเยาวชนนำเสนอบทเรียนของกลุ่มการเรียนรู้**

(วิธีการ : ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ และให้เวทีให้ข้อเสนอแนะ)

นางสาววาสนา พิฤตทอง กล่าวถึงกลุ่มการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านนาใหญ่ ว่ามีพัฒนาการมาจากการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มชุมชนสร้างสรรค์มาระยะหนึ่ง ต่อมาได้รวมกลุ่มกันเอง ในรูปแบบชุมชนของโรงเรียนชื่อ “ชุมชนต้นกล้านาใหญ่” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนได้มีโอกาสจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน รู้จักคิด วางแผน และปฏิบัติด้วยตนเอง ที่ผ่านมาได้เปิดโอกาสให้สมาชิกร่วมกิจกรรมเดียวกันทั้งหมด ซึ่งพบจุดอ่อนว่าจำนวนสมาชิกมากเกินไป กิจกรรมการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับความสนใจของเพื่อนๆ

ผลสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้จัดกลุ่มใหม่ตามความความสนใจ มีสมาชิกกลุ่มละประมาณ 7-10 คน กลุ่มต่างๆ ประกอบด้วย กลุ่มเสียงตามสาย กลุ่มสโมสรน้องน้อย กลุ่มฝึกปลอดสารพิษเพื่อโลกสีเขียว กลุ่มเสียงตามสาย กลุ่มการเรียนรู้สู่ปัญญา

กลุ่มเสียงตามสาย

มีการฝึกจัดรายการวิทยุชุมชน ที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุราษฎร์ธานี คลื่น 89.75 MHz ในวันอาทิตย์ เดือนละ 2 ครั้ง เพื่อฝึกประสบการณ์และนำการเรียนรู้ที่ได้มาปรับใช้กับกลุ่มของตนเองที่ผ่านมามีการค้นคว้าข้อมูลที่น่าสนใจและสถานการณ์ต่าง ๆ จากหนังสือและวารสารต่าง ๆ โดยนำเสนอข้อมูลทั้งในเรื่องการเรียนยาเสพติด วัยรุ่นและสถานการณ์สังคม

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านตนเอง

1. รู้จักรับผิดชอบและมีการวางแผนในการทำงานมากขึ้น
2. รู้จักยอมรับความผิดพลาดของตนเองและพร้อมจะพัฒนาต่อไป
3. สมาชิกได้เรียนรู้จากประเด็นที่นำมาเผยแพร่ด้วย

ผลที่เกิดขึ้นในลักษณะของกลุ่ม

1. มีความสามัคคีกันมากขึ้น
2. เห็นแนวทางการพัฒนากลุ่ม

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม

1. อุปกรณ์ไม่ดี เช่น ไมค์ไม่ดีพอ /เสียงขาดหายบางช่วงทำให้ฟังไม่รู้เรื่อง
2. ขาดการค้นหาข้อมูลที่หลากหลายและทันสมัย

แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

- จัดประชุมทีมงานและทำแผนงานที่ชัดเจน เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้เป็นที่น่าสนใจ และมีการนำเอาเทคนิคต่าง ๆ มาใช้อย่างเหมาะสม

แนวทางที่อยากให้มีการหนุนเสริม

1. การจัดหาอุปกรณ์ใหม่ หรือมีการซ่อมแซมอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดีใช้งานได้
2. มีการจัดค่ายเพื่อฝึกอบรมในเรื่องเทคนิคการนำเสนอ การอ่าน และการออกเสียงที่ถูกต้องเหมาะสม การเว้นวรรคตอน การเปิด ปิดเครื่องเสียง และเทคนิคอื่น ๆ

ข้อแลกเปลี่ยนเพิ่มเติมจากการนำเสนอ

⇒ อาจารย์นิวัตร์ ใต้ด้กิม อยากให้เด็ก ๆ ช่วยขยายความเรื่องความสามัคคีที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม อะไรเป็นตัวบอกว่าเรามีความสามัคคี ควรนำเสนอให้เห็นภาพ ไม่เช่นนั้นเราจะติดกับการใช้คำใหญ่ ๆ แต่ไม่สามารถให้ความหมายที่แท้จริงได้

ตัวแทนกลุ่ม ตอบ การที่เราได้ทำกิจกรรมร่วมกันบางครั้งทำให้เกิดความขัดแย้ง รู้สึกไม่พอใจเพื่อน แต่เมื่อเราได้มาพูดคุยและร่วมสรุปปัญหาอุปสรรคจากการทำงานของกลุ่ม เราก็ได้สรุปว่าส่วนหนึ่งเราขาดความสามัคคีกัน ขาดความไว้วางใจเพื่อน ดังนั้นทำให้เรามีการปรับปรุงการจัดกิจกรรมและร่วมมือกันมากขึ้นเพราะเราเชื่อว่าหากเราแสดงความสามัคคีเราก็ไม่สามารทำงานได้

⇒ คุณศุภชัย นวลสุทธิ ปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่ที่กลุ่มเสนอมักเป็นเรื่องอุปกรณ์ พวกเราได้มองถึงสมาชิกกลุ่มที่ทำกิจกรรมด้วยหรือไม่ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นหรือเปล่า จะได้พัฒนาปรับปรุงต่อไป อยากให้น้อง ๆ มองให้รอบด้านขึ้น ไม่อยากให้มองเพียงด้านวัตถุหรืออุปกรณ์เท่านั้น

ตัวแทนกลุ่ม ตอบ ปัญหาด้านตัวผู้จัดกิจกรรมเองก็มีด้วยกันหลายประการ เช่น การเตรียมตัวก่อนจัดรายการมีน้อย ขาดการพูดคุยประสานงานที่ดีภายในกลุ่ม แต่เรื่องเหล่านี้เรายังมีการพูดคุยกันน้อย ขอบเขตที่พี่ช่วยแนะนำ เราจะนำกลับไปพูดคุยและปรับปรุงต่อไป

⇒ คุณขวัญฐา แฉ่มมณี จากปัญหาที่สรุปกันมา น้อง ๆ อยากให้ทางผู้ใหญ่สนับสนุนในเรื่องใดบ้าง เช่น กิจกรรมฝึกเทคนิคการจัดเสียงตามสายในโรงเรียน หรือการสนับสนุนในด้านอื่น ๆ ตามที่น้อง ๆ ต้องการขอความช่วยเหลือ

ตัวแทนกลุ่มตอบ ขณะนี้ทางกลุ่มเพิ่งเริ่มดำเนินงาน เรายังมีข้อสรุปและประสบการณ์ในการทำงานน้อยมาก แต่ในอนาคตเราคงจะต้องขอความช่วยเหลือจากทางโรงเรียนและพี่ ๆ ในการพัฒนากิจกรรมต่อไป

กลุ่มการเรียนรู้ปัญญา

กิจกรรมที่ผ่านมา ได้ไปฝึกจัดการรายการวิทยุที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (วันอาทิตย์ เวลา 17.00-18.00 น.) ร่วมกับกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ ปัจจุบัน จัดเสียงตามสายในโรงเรียน เน้นเรื่องยาเสพติดกับวัยรุ่น โดยจัดในวันอังคารและพฤหัสบดี เวลา 12.00น.- 12.30น. นอกจากนี้กลุ่มได้วางแผนจัดกิจกรรมเรียนรู้ปัญญา โดยการไปศึกษา ฐานเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น ไปสวนโมกข์ บ้านคุณลุงสมพร อุทยานแห่งชาติเขาสก กลุ่มมีการ ประชุมสรุปงาน สรุปการเรียนรู้ตามประเด็นที่ร่วมกันกำหนด และมีแผนการพัฒนางานต่อไป

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตัวตนเอง

1. ได้ฝึกความสามัคคี
2. รู้จักการวางแผน
3. กล้าแสดงออกมากขึ้น
4. ได้เรียนรู้นอกห้องเรียน มีเจตคติที่ดีในการเรียนรู้

โรงเรียน

1. เพื่อนๆ ได้รับฟังข่าวสาร ที่มีประโยชน์
2. เพื่อนๆ ได้เห็นตัวอย่างการทำงานของกลุ่ม

ผลที่เกิดในลักษณะกลุ่ม

1. เห็นบทบาทของสมาชิกชัดเจน
2. ความสัมพันธ์ในกลุ่มดีขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม

1. อุปกรณ์ที่ใช้งานขัดข้องบ่อย/สถานที่ไม่เป็นสัดส่วนทำให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง
2. การวางแผนงานของทีมงานยังไม่ชัดเจน
3. สมาชิกบางส่วน ไม่รับผิดชอบหน้าที่

แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

- ทีมงานจะพยายามจัดทำแผนงานที่ชัดเจนและพัฒนางานต่อไป

แนวทางที่อยากให้มีการหนุนเสริม

1. การจัดหาอุปกรณ์ใหม่ หรือมีการซ่อมแซมอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดีใช้งานได้
2. อยากให้ทางโรงเรียนมีสถานที่ประชุม สถานที่พบปะของเด็ก ๆ เพราะห้องเรียนมี อุปกรณ์เยอะบรรยากาศส่วนวอ ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ดีพอ

ข้อแลกเปลี่ยนเพิ่มเติมในการนำเสนอ

⇒ คุณขวัญญา แยมมณี อยากให้น้อง ๆ ยกตัวอย่างว่า อะไรที่ทำให้กลุ่มเพื่อนของเรามีความมั่นใจมากขึ้น ในการทำกิจกรรมเหล่านี้

ตัวแทนกลุ่ม ตอบ พวกเราได้มีกระบวนการคิด พุดคุย และลองปฏิบัติจริงด้วยตนเอง และได้มีการสรุปกิจกรรมร่วมกันโดยตลอด ได้เห็นว่าสิ่งเหล่านี้มีประโยชน์ จึงทำให้เรามั่นใจ

⇒ คุณศุภชัย นวลสุทธิ ผู้ฟังมีการสะท้อนกลับมาอย่างไรบ้าง

ตัวแทนกลุ่ม ตอบ บางคนให้ความสนใจดี แต่สำหรับบางคนไม่ค่อยสนใจ ส่วนใหญ่มาเพื่อขอเพลง และบางคนก็บอกว่า จั๊อะไร ฟังไม่รู้เรื่อง

⇒ คุณศุภชัย นวลสุทธิ เจอกรณีเพื่อนแบบนี้แล้วพวกเราท้อกันบ้างไหม

ตัวแทนกลุ่ม ตอบ บางครั้งก็รู้สึกท้อ แต่เมื่อได้มานั่งคุยปรึกษา สรุปร่วมกันในกลุ่ม และได้รับกำลังใจจากอาจารย์ที่ปรึกษา (อาจารย์ขจรศรี ใต้เด็กัม) ก็ได้ข้อคิดในการทำงานว่า ขอให้เรามุ่งมั่น คิด ทำ แก้ปัญหาไป เพราะไม่มีอะไรที่จะสำเร็จได้ในวันเดียว

⇒ คุณศุภชัย นวลสุทธิ เสนอแนะการทำกิจกรรมว่าต่อไปเราควรมีการจัดทำแบบสอบถาม หรือลงไปพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้เพื่อน ๆ ร่วมกันคิดว่า อยากจะได้เนื้อหาอะไรในการจัดเสวนาตามสาย หรืออาจจะเชิญเพื่อนในโรงเรียนมาแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อาจจะทำให้เพื่อน ๆ เกิดความสนใจติดตามฟังรายการและเราเองก็ได้ปรับปรุงรูปแบบรายการด้วย

กิจกรรมสโมสรน้องน้อย

กิจกรรมหลักๆ คือ ของเล่นย้อนยุค ศิลปินน้อย ดินน้ำมันหรรษา โลกนิทาน กระดานแปรงร่าง ซึ่งจะจัดในช่วงเวลา 12.00น. – 12.30น. ทุกวันๆละกิจกรรมสลับกันไป สมาชิกร่วมงานกันต่อเนื่อง เห็นภาพกลุ่มค่อนข้างชัด มีแผนการพัฒนากลุ่มต่อไป

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านตนเอง/กลุ่ม

1. มีการวางแผน การจัดระบบการทำงานได้ดีขึ้น
2. ความสามัคคี เพื่อนในกลุ่มให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ทุกคนมีความตั้งใจ
3. ใจเย็นขึ้น เพราะต้องมีการจัดกิจกรรมให้น้องระดับชั้นอนุบาลและประถม
4. ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดทำกิจกรรมแต่ละชนิด
5. ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์

6. รู้จักการพูดคุยกับน้องและการสื่อสารระหว่างเพื่อน

ด้านโรงเรียนและชุมชน

1. น้องๆ ได้เล่นของเล่นแบบใหม่ ๆ โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น
2. ได้จัดกิจกรรมให้น้องเพื่อสร้างความสนุกสนาน
3. ชุมชนได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่ลูกหลาน เช่น การไปฝึกทำของเล่นจากผู้รู้ในชุมชน

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม

1. เวลาในการทำกิจกรรมมีน้อย
2. สถานที่จัดกิจกรรมแคบเกินไป เพราะมีอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ เยอะมาก
3. การจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของทีมงาน ยังไม่ชัดเจน

แนวทางที่อยากให้มีการหนุนเสริม

1. โรงเรียนส่งเสริมให้มีศาลาการเรียนรู้ เป็นที่พบปะพูดคุย ประชุม
2. หาแหล่งการเรียนรู้เพิ่มภายในชุมชน
3. อยากให้มีเวลาในการทำกิจกรรมกับน้องมากขึ้น

ข้อเสนอเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมจากการนำเสนอ

⇒ นายสมชาติ บุญมี ศิษย์เก่าโรงเรียนบ้านนาใหญ่ ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า น้อง ๆ ควรมีการจัดทำของเล่นเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมซึ่งสามารถทำขึ้นเองได้ เช่น คินนั่มจากแป้ง ซึ่งไม่เป็นอันตรายหากจะนำไปให้น้องตัวเล็กๆ เล่น และหากสนใจที่จะช่วยมาสอนแนะนำวิธีการทำให้กับน้อง ๆ ได้

ผักปลอดสารพิษ เพื่อโลกสีเขียว

กลุ่มสนใจได้มีการพูดคุยและสรุปร่วมกันว่าสมาชิกอยากจะหารายได้พิเศษในช่วงปิดเทอม และเวลาว่าง จึงมีการรวมกลุ่มกัน 4 – 5 คน ดำเนินการวางแผนและลงมือทำแปลงผัก ทำปุ๋ยชีวภาพ (เพื่อให้สมาชิกได้รับประทานผักปลอดสารพิษด้วย) และได้ศึกษาถึงประโยชน์ของปุ๋ยที่สามารถนำไปใช้รดท่อน้ำเพื่อช่วยย่อยสลาย ทำให้ท่อน้ำอุดตันน้อยลงและยังเป็นการช่วยลดปริมาณแมลงวันได้เนื่องจากโรงเรียนอยู่ติดกับตลาดสด

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านตนเอง

1. มีความสนุกสนาน ได้พูดคุยและร่วมทำงานกับผู้อื่น
2. ได้ฝึกคุณธรรมด้านความสามัคคี เพราะในการนัดทำแปลงผักจะมีกิจกรรมอื่นร่วมด้วย เช่น ทำขนม ไปศึกษาข้อมูลด้วยกัน
3. รู้จักการวางแผน ได้พูดคุยวางแผน / พบปะกันทุกสัปดาห์

ด้านชุมชน/โรงเรียน

1. ชุมชนได้เห็นตัวอย่างการปลูกผักปลอดสารพิษจากเด็ก ๆ
2. ได้ช่วยลดขยะในชุมชน โดยการนำเศษผักในตลาดใกล้โรงเรียนมาทำปุ๋ย
3. ชุมชนมีผักปลอดสารพิษไว้บริโภค
4. โรงเรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ

ผลที่เกิดขึ้นในลักษณะกลุ่ม

สมาชิกพบปะ ร่วมกิจกรรมกันมากขึ้น มีการจัดระบบภายในกลุ่ม มีการแบ่งหน้าที่ได้ใช้
เวลาว่างในวันหยุดให้เกิดประโยชน์

แนวทางที่อยากให้มีการหนุนเสริม

1. การจัดหาเมล็ดพันธุ์ผักต่าง ๆ
2. วิธีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพชนิดต่าง ๆ ทั้งสูตรกันแมลงและเร่งดอก
3. ช่วยประชาสัมพันธ์และช่วยจัดหาสถานที่จำหน่าย เมื่อผักสามารถขายได้

ข้อแลกเปลี่ยนเพิ่มเติมจากการนำเสนอ

⇒ คุณวิษฐา แยมมณี น้อง ๆ คิดว่าจากการที่พวกเราดำเนินกิจกรรมนี้ ได้ส่งผลกระทบ
อะไร และได้ช่วยเหลือชุมชนของเราอย่างไรบ้าง

ตัวแทนกลุ่ม ตอบ กิจกรรมที่จัดขึ้น มีส่วนในการช่วยลดปริมาณขยะภายในชุมชนได้
โดยเฉพาะโรงเรียนของเราอยู่ติดกับตลาด มีเศษผักที่ทิ้งไว้ส่งกลิ่นเหม็น เมื่อนำมาใช้ทำปุ๋ยชีวภาพ
ขยะเหล่านี้จะลดลง และเราจะนำน้ำหมักชีวภาพไปใส่ในท่อระบายน้ำในตลาด ช่วยลดความอุดตัน
ของท่อระบายน้ำและไล่แมลงวันด้วย

⇒ คุณวิษฐา แยมมณี เป็นโครงการที่น่าสนใจมาก เมื่อปลูกผักได้ผลแล้ว สามารถ
นำมาขายที่โรงพยาบาลได้เลย และหากต้องการเมล็ดพันธุ์ผักเพิ่มเติมก็สามารถมาติดต่อกับพี่ได้ที่
ห้องเบอร์ 5 โรงพยาบาลท่าโรงช้าง จะยินดีสนับสนุนอย่างเต็มที่

⇒ คุณประเสริฐ เครือหงษ์ ผมจะช่วยประสานงานกับทาง อบต.ท่าโรงช้างให้ช่วย
สนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนอีกทางหนึ่ง เพราะกิจกรรมที่มีประโยชน์ทั้งกับเยาวชนและชุมชน
เช่นนี้ ทาง อบต.ท่าโรงช้างต้องมีส่วนสนับสนุนด้วย คิดว่าไม่น่าจะมีปัญหาอะไร และขอชื่นชม
กับน้อง ๆ เยาวชนที่รู้จักรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ หากมีอะไรให้ช่วยก็ขอให้
บอกมาได้เลย จะพยายามหางบประมาณในการสนับสนุนให้อีกทางหนึ่ง

กลุ่มครูในโรงเรียน

กิจกรรมที่ครูดำเนินการอยู่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เป็นกลุ่มที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในชุมนุมต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสนใจโดยแบ่งกลุ่มๆละประมาณ 15-20 คน เช่น ชุมนุมส่งเสริมอาชีพ มีการทำน้ำสมุนไพรขาย ทุกวันอังคาร ,ชุมนุมดนตรีไทย มีการเปิดสอนดนตรีไทย โดยครูภูมิปัญญาในชุมชน ในวันอาทิตย์และคาบเรียนชุมนุม , ชุมนุมรักการอ่าน ส่งเสริมการอ่านหนังสือและช่วยดูแลห้องสมุดของโรงเรียน , ชุมนุมต้นกล้าंनाใหญ่ สนับสนุนให้เด็กคิดและทำกิจกรรมตามกลุ่มความสนใจของเด็กๆ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ได้มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง

ครูส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ มีความสนใจด้านการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยฝ่ายวิชาการจะมีการขยายแนวคิดของกลุ่มการเรียนรู้และขยายกลุ่มการเรียนรู้ ส่งเสริมทางด้านภูมิปัญญา มีการจัดเป็นหลักสูตรวิชาสาระเพิ่มเติมในการเรียนการสอน

แนวทางการหนุนเสริมเยาวชน

1. ร่วมกับชุมชนและ อบต. ในการจัดทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้
2. ร่วมกับครูในชุมชนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น
3. จัดหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมาให้ความรู้กับกลุ่มนักเรียน
4. เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

12.30 น. พักรับประทานอาหาร

เริ่มกิจกรรมภาคบ่าย

13.30 น. อาจารย์นิวัตร ใต้ด้กิม สรุประเด็นในภาคเช้า ดังนี้

1. บทเรียนของกลุ่มการเรียนรู้ในช่วงเริ่มต้น น่าสนใจ สามารถวางแผนพัฒนาต่อได้อีก
2. มีกลุ่มที่ซึ่งสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่มน้องทั้งจากโรงพยาบาลและศิษย์เก่า
3. มีความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้างในการสนับสนุนงบประมาณ
4. มีโอกาสในการจัดรายวิชาสาระเพิ่มเติมในโรงเรียน ในลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นได้

13.50 น. ร่วมระดมความคิดเห็น “ แหล่งการเรียนรู้ที่น่าสนใจในชุมชน ”

(วิธีการ :แบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็น โดยแยกเป็น 2 กลุ่มเพื่อให้สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนในวงย่อยและมีการนำเสนอในกลุ่มใหญ่อีกครั้งโดยการเขียนลงกระดาษรูป)

โจทย์ในการร่วมระดมความคิดเห็น

1. ปัญหาใหญ่ในชุมชนที่เกิดขึ้นกับลูกหลาน...มีอะไรบ้าง
2. ในชุมชนมีแหล่งการเรียนรู้ที่น่าสนใจ...อะไรบ้าง
3. ประเด็นการเรียนรู้ที่น่าสนใจของเยาวชนบ้านนาใหญ่

จากการระดมความคิดเห็น

ปัญหาใหญ่ในชุมชนที่เกิดขึ้นกับลูกหลาน ตามลำดับความรุนแรง คือ ปัญหายาเสพติด การพนัน รถมอเตอร์ไซด์ การทะเลาะวิวาท ปัญหาผู้สูงอายุ ซึ่งปัญหาล้วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จากชุมชนชนบทไปสู่สังคมเมือง ระดับความรุนแรงของปัญหาจึงเพิ่มมากขึ้น

แหล่งการเรียนรู้ที่น่าสนใจในชุมชน

การทำผลิตภัณฑ์พื้นบ้านจากวัสดุท้องถิ่น การทำดอกไม้จากใบยางพารา การสานกระจูด โดยสามารถเรียนรู้ได้จาก

- ⇒ คุณป้าศักดิ์ ช่วยคำ หมู่ที่ 1 ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี
- ⇒ คุณป้าผิว อักษรทิพย์ หมู่ที่ 1 ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี
- ⇒ คุณสาธิต สุแสง หมู่ที่ 1 ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี
- ⇒ คุณอุบล ควรพิทักษ์ หมู่ที่ 5 ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี
- ⇒ คุณสมใจ แสงจำนงค์ หมู่ที่ 5 ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี
- ⇒ คุณยายสมใจ บัวแก้ว หมู่ที่ 2 ต.กรูด อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

ด้านดนตรีไทย ผู้ที่สามารถถ่ายทอดได้คือ

- ⇒ คุณลุงเหมือน ทองพึ่งสุก

การหุงข้าวกะทะ ในงานต่าง ๆ ผู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ คือ

- ⇒ คุณเป๊ นาคหวด หมู่ที่ 2 ต.กรูด อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี
- ⇒ คุณอุทัย แสงทอง หมู่ที่ 2 ต.กรูด อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

โรงพยาบาลท่าโรงช้าง สามารถช่วยสอนในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น , วิชาพลานามัย, เพศศึกษาและเป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่มการเรียนรู้โรงเรียนบ้านนาใหญ่ได้

การแพทย์แผนไทย หมอพื้นบ้าน มีการเรียนรู้เรื่องยาสมุนไพร

การศึกษาประวัติชุมชน ที่วัดนาคาวาส โดยท่านเจ้าอาวาส

การจัดทำข้อมูลชุมชน ร่วมกับผู้นำท้องถิ่น อบต.

การทำของเล่นจากวัสดุธรรมชาติ

การแยกขยะ สามารถเรียนรู้ได้กับบริษัทสุราษฎร์บีทูเมนจำกัด

ประเด็นการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ที่ค้นพบ

การส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนบ้านนาใหญ่ ควรให้เด็กได้เรียนรู้จากฐานชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงสูงมาก (ในขณะเดียวกัน ชุมชนมีศักยภาพหลายอย่าง) โดยเชื่อมต่อกับกิจกรรมตามความสนใจที่เด็กทำอยู่ได้ เช่นการศึกษา พัฒนากิจกรรมกลุ่ม ศึกษาข้อมูลของครอบครัว ชุมชน เพื่อกำหนดแผนกิจกรรมการแก้ไขปัญหา การพัฒนา อย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ ในการเสริมกระบวนการเรียนรู้จากการสนทนาแลกเปลี่ยน การซึมซับแบบอย่างที่ดี ควรจัดกระบวนการเรียนรู้เฉพาะสำหรับกลุ่มแกนนำ เพื่อทำหน้าที่สร้างการเรียนรู้ในกลุ่ม โดยการมีส่วนร่วมได้มากขึ้น กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มแกนนำ คือการฝึกอบรม การสรุปงาน การศึกษาดูงาน

ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

- โรงเรียนจัดประชุมขยายแนวคิดการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน โดยอาจารย์ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการ
- การประสานความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน โดยทางโรงพยาบาลท่าโรงช้าง จะเปิดสอนในรายวิชา พละนามัย เพศศึกษา และร่วมเป็นที่ปรึกษาของกลุ่มการเรียนรู้
- การเรียนรู้ร่วมกับชุมชน จะมีการนัดประชุมร่วมกันอีกครั้ง
- ผลักดันให้เกิดประเด็น “การเรียนรู้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของชุมชน” ในกลุ่มสนใจ เช่น การสำรวจข้อมูลเศรษฐกิจของครอบครัว ค่าใช้จ่ายภายในบ้าน เพื่อให้กลุ่มสนใจที่ทราบปัญหา ร่วมหาวิธีการแก้ไขและช่วยลดค่าใช้จ่ายของครอบครัว ซึ่งหลายกลุ่ม สามารถเชื่อมต่อกับกิจกรรมที่ทำอยู่ได้เลย (เช่นกลุ่มปลูกผัก)

ปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรมพร้อมข้อเสนอแนะ

1.สถานที่ในการจัดประชุมมีบรรยากาศแบบเป็นทางการ ไม่มีห้องประชุมย่อยสำหรับการแบ่งกลุ่มพูดคุยในกลุ่มย่อย

ข้อเสนอแนะ ควรหาห้องประชุมที่สามารถแบ่งกลุ่มย่อยได้ หรือหากจำเป็นควรจัดเตรียมสถานที่สำหรับการระดมความคิดกลุ่มย่อยไว้ด้วย

2.การแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วม กระบวนการระดมความคิดเห็นในเวทีอภิปราย สมาชิกที่ร่วมประชุมไม่ค่อยจะแสดงความคิดเห็นจึงขาดข้อเสนอที่น่าสนใจจากชุมชน ครูภูมิปัญญา และนักเรียน ในช่วงการอภิปราย

ข้อเสนอแนะ ควรจัดบรรยากาศการพูดคุยให้มีความเป็นกันเอง และควรทำความเข้าใจกับผู้เข้าร่วมก่อนการจัดเวทีการประชุมเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการประชุม

3.การนำเสนอยังขาดความชัดเจน ไม่ได้ขยายความ เช่น การพูดถึงความสามัคคี ควรบอกได้ว่ามีอะไรที่ทำให้เราคิดว่านี่คือความสามัคคีที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ คณะทำงานควรช่วยกลุ่มฯเตรียมข้อมูลก่อนการนำเสนอ และควรเขียนข้อมูลประกอบการบรรยาย

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรมการถอดบทเรียนของโรงเรียนบ้านนาใหญ่

ความคาดหวังต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม

เป็นไปตามความคาดหวัง โดยในการจัดเวที ได้บทเรียนด้านการพัฒนาการของกลุ่มกระบวนการเรียนรู้ ผลที่เกิดขึ้น ได้เห็นแนวทางในการพัฒนาในบางระดับ พร้อมด้วยการค้นพบปัญหาและศักยภาพในชุมชน สามารถนำมาประมวลรูปแบบและแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ ในการประชุมครั้งต่อไป

สถานที่ ช่วงเวลา งบประมาณในการจัดประชุม

สถานที่ในการจัดประชุม ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากโรงพยาบาล เนื่องจากเป็นโรงพยาบาลขนาดเล็กจึงมีข้อจำกัดในเรื่องของห้องประชุมที่จัดกลุ่มย่อย จึงทำให้บรรยากาศของการอภิปรายกลุ่มย่อยขาดสมาธิไปบ้าง

ช่วงเวลา มีความเหมาะสม คือ เป็นช่วงที่ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน นักเรียนในโรงเรียน ครู เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลสามารถเข้าร่วมได้โดยไม่ติดภารกิจอื่น

งบประมาณ มีความเหมาะสม และใช้อย่างประหยัด

กลุ่มผู้เข้าร่วม กิจกรรม

เป็นไปตามความคาดหวัง ประกอบด้วยตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มการเรียนรู้ กลุ่มครูในโรงเรียนซึ่งส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กทั้งในและนอกโรงเรียน ตัวแทนชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน แม่บ้าน อบต. ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลท่าโรงช้างซึ่งส่งเสริมกิจกรรมเยาวชนมาโดยตลอด

ขั้นตอนการดำเนินงาน

มีความเหมาะสม คือ คณะทำงานในพื้นที่มีการร่วมประชุมระดมความคิดเห็นแนวทางการจัดกิจกรรมหลายครั้ง วางแผนการดำเนินกิจกรรมและจัดทำเอกสารข้อมูลและประสานผู้เข้าร่วมเพื่อจัดกิจกรรมตามแผนงานที่วางไว้

เครื่องมือ / วิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

มีความเหมาะสม คือ มีการแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็นกลุ่มย่อยเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนโดยมีวิทยากรประจำกลุ่ม และร่วมกันนำเสนอโดยการเขียนลงกระดาษแผ่นใหญ่ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมทุกคนสามารถมองเห็นได้

เนื้อหาที่มีการนำเสนอในเวทีการจัดประชุม

มีความเหมาะสม คือ ผู้เข้าร่วมประชุม สามารถร่วมระดมความคิดเห็น นำเสนอได้เนื้อหาตรงตามความคาดหวังในการดำเนินกิจกรรมและยังมีการเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อสามารถดำเนินการได้ในโอกาสต่อไป

ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

มีความเหมาะสม คือ ผู้เข้าร่วมได้มีการตกลงในการดำเนินกิจกรรมต่อไปหลังจากนี้ คือ จะมีการนัดประชุมร่วมกันอีกครั้งเพื่อร่วมวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องตามความสนใจของกลุ่มเด็ก และสภาพของชุมชน ซึ่งมีการประชุมทั้งในระดับโรงเรียน และชุมชนเอง

ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะ

1.สถานที่ในการจัดประชุมมีบรรยากาศแบบเป็นทางการ

ข้อเสนอแนะ ควรหาห้องประชุมที่สามารถแบ่งกลุ่มย่อยได้

2.การแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมมีน้อย

ข้อเสนอแนะ ควรจัดบรรยากาศการพูดคุยให้มีความเป็นกันเอง

3.การนำเสนอของกลุ่มการเรียนรู้ ยังขาดความชัดเจน

ข้อเสนอแนะ คณะเตรียมข้อมูลที่ชัดเจนก่อนที่กลุ่มการเรียนรู้จะมีการนำเสนอ และควรเขียนข้อมูลประกอบการบรรยายที่ชัดเจนเพื่อให้ข้อมูลที่สมบูรณ์

ความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ผู้เข้าร่วมมีความสนใจสูง ได้ช่วยกันระดมความคิดเห็น เสนอนำเสนอกลุ่มการเรียนรู้ หาแนวทางการสนับสนุน มีความพร้อมจะเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ไปศึกษาเรียนรู้ในชุมชนได้

การสะท้อนของผู้เข้าร่วมเวที

- จากเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลท่าโรงช้าง กิจกรรมครั้งนี้ทำให้ทราบว่าน้อง ๆ ในโรงเรียนทำอะไรกันบ้างนอกจากการเรียนในห้องเรียน และได้ทราบว่าโรงพยาบาลสามารถหนุนเสริมการเรียนรู้ของน้อง ๆ ได้ ยินดีที่น้อง ๆ จะมาเรียนรู้ที่โรงพยาบาลแห่งนี้

- ครู ได้ทราบถึงความต้องการของเด็กอย่างแท้จริง เพราะเข้าใจว่าเด็ก ๆ มีความยืดหยุ่นที่จะต้องเรียนในบรรยากาศของโรงเรียนเพียงอย่างเดียว การจัดเวทีครั้งนี้ตรงตามความตั้งใจของครูที่พยายามหาแหล่งการเรียนรู้และแนวการสอนที่มีส่วนร่วมกับชุมชน
- ผู้นำชุมชน เป็นโอกาสดีที่ทุกฝ่ายได้เริ่มต้นสร้างความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนอย่างจริงจัง การเรียนรู้ท่ามกลางวิกฤติการเปลี่ยนแปลงของชุมชนเป็นสิ่งสำคัญเพราะทำให้เยาวชนสามารถเลือกเส้นทางการเรียนรู้และร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ไม่ให้ขยายต่อไปได้ ยินดีสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก ๆ อย่างเต็มที่
- กลุ่มนักเรียนในกลุ่มสนใจ รู้สึกดีใจที่ผู้ใหญ่ให้ความสำคัญกับสิ่งที่เด็ก ๆ ทำอยู่ ถึงแม้ว่ากิจกรรมเหล่านี้จะเป็นเพียงกิจกรรมเล็ก ๆ แต่สามารถทำให้พวกเราได้ฝึกตนเองในหลาย ๆ ด้าน ทั้งการคิด การวางแผน การปฏิบัติ การสรุป แก้ไขปัญหา อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่ก็ยังคงต้องการคำปรึกษาจากผู้ใหญ่ทุกท่าน ขอขอบพระคุณที่ช่วยให้เยาวชนอีกหลาย ๆ คนได้มีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ

ความเป็นมาของกลุ่มการเรียนรู้โรงเรียนบ้านนาใหญ่

โรงเรียนบ้านนาใหญ่ เป็นโรงเรียนขยายโอกาส จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล –ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี ชุมชนท่าโรงช้างเป็นพื้นที่ที่กำลังเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมเมืองอย่างรวดเร็ว ระบบความสัมพันธ์/การร่วมกิจกรรมภายในชุมชนค่อนข้างน้อย เช่นเดียวกับชุมชนเมืองโดยทั่วไป เยาวชนในพื้นที่/ โรงเรียนประสบปัญหาด้านสารเสพติด ชู้สาว การทะเลาะวิวาท การพนัน

ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา กลุ่มนักเรียนโรงเรียนบ้านนาใหญ่ที่สนใจการเรียนรู้นอกห้องเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆร่วมกับพี่ๆกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์มาโดยตลอด(รายละเอียดในภาคผนวก) เช่นการศึกษาธรรมชาติสวนโมกขพลาราม กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศึกษาป่าต้นน้ำ การศึกษาดูงาน อบรมผู้นำกระบวนการ สื่อเสียงตามสาย และกิจกรรมอื่นๆ โดยนักเรียนได้นำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้มาเป็นแนวทางจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน

ในปี 2544 ได้จัดตั้งกลุ่มคันทรรก้านาใหญ่ เพื่อจัดกิจกรรมสื่อเสียงตามสายในโรงเรียน ต่อมาได้พัฒนากลุ่มการเรียนรู้ตามความสนใจ ปัจจุบันมีกลุ่มการเรียนรู้ 4 กลุ่ม คือ

- 1.กลุ่มสโมสรมองน้อย
- 2.กลุ่มสื่อเสียงตามสาย
- 3.กลุ่มฝึกปลอดภัยเพื่อโลกสีเขียว
- 4.กลุ่มเสียงตามสาย เรียนรู้สู่ปัญญา

(รายละเอียดในบันทึกการสรุปบทเรียน)

แต่ละกลุ่มได้ร่วมกันวางแผน ปฏิบัติ และสรุปการเรียนรู้ มีการพัฒนากลุ่มมาตามลำดับ ก่อนการสรุปบทเรียนในครั้งนี้ ซึ่งนับเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนากลุ่มได้ต่อไป

สรุปบทเรียนของกลุ่มเยาวชนและองค์กรในอำเภอคีรีรัฐนิคม

วันที่ 18 มกราคม 2546 เวลา 10.00-16.00 น.

ณ ห้องสมุดคีรีรัฐนิคม อ.คีรีรัฐนิคม จ.สุราษฎร์ธานี

ความคาดหวังในการจัดประชุม

1. ได้บทเรียนของกลุ่มการเรียนรู้และองค์กรชุมชน
2. ทราบถึงสภาพปัญหาของเยาวชนในท้องถิ่น
3. ได้ข้อมูลและศักยภาพของท้องถิ่นที่สามารถหนุนเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ได้

งบประมาณในการจัดประชุม

- ค่าอาหาร เครื่องดื่ม	3,600	บาท
- ค่าอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม	600	บาท
- ค่าเอกสาร	300	บาท
- ค่าเขียนป้าย	500	บาท
รวมงบประมาณในการจัดกิจกรรมทั้งสิ้น	5,000	บาท

ผู้เข้าร่วม จำนวน 40 คน คือ

กลุ่มการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านต้นมะพร้าว

1. เด็กหญิงภัทราภรณ์ เชื้อชวนาญ
2. เด็กหญิงศิริวรรณ แดงกรด
3. เด็กหญิงบัณฑิต ชั่วชนะ
4. เด็กหญิงอรพรรณ แพงกันยา
5. เด็กหญิงเบญจพร คงกระพันธ์
6. เด็กหญิงปริศนา นิกรรัตน์
7. เด็กหญิงสุดาวรัตน์ วงศ์สุวรรณ
8. เด็กหญิงกนกวรรณ คงขาว
9. เด็กหญิงสุดาวรัตน์ ชูศรี
10. เด็กชายชัยวัฒน์ เชื้อชวนาญ

กลุ่มครูในโรงเรียนบ้านต้นมะพร้าว / ครูจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน

1. นายวิทยา	เกื้อด้วง	ครูโรงเรียนบ้านต้นมะพร้าว
2. นางดวงแข	ยอดแสง	ครูโรงเรียนบ้านต้นมะพร้าว
3. นางมณฑา	ทองจันทร์	ครูโรงเรียนบ้านต้นมะพร้าว

4.นางนิศยา	สังข์นุกุล	ครูโรงเรียนบ้านด้นมะพร้าว
5.นายอดุล	ทองสัมฤทธิ์	นักการภารโรงผู้สนับสนุนกิจกรรมนักเรียน
6.นางสาวอุษณีย์	กาญจนรุจิ	หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนคีรีรัฐ
7.นาง จิรา	นาคช่วย	ครูจากการศึกษานอกโรงเรียนคีรีรัฐ
		กรรมการและผู้สนับสนุนกลุ่มผ้าหมักย้อม คีรีรัฐ

กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบล/ ผู้นำชุมชน

1.นายชน โชติ	บุญประเสริฐ	ประธานเครือข่ายบ้านทำเนียบ
2.นายจำนงค์	ประวิช	ประธานเครือข่ายชุมชนบ้านยาง
3.นายสุวัจน์	กชไกร	อบต.หมู่ 9 ต.ถ้ำสิงขร
4.นายสุรินทร์	คุ้มบุญ	อบต.หมู่ 4 ต. บ้านยาง

กลุ่มเยาวชนที่ทำการกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน

1.นายสาคร	ชัยวิชิต	กลุ่มเยาวชนสู่คีรี
2.นายศราวุธ	ธีระเสถียร	กลุ่มเยาวชนสู่คีรี
3.นายสุรสิทธิ์	คงกลปี	กลุ่มต้นน้ำคลองตัวเต่า (สังเกตการณ์)
4.นางสาวธราทิพย์	สุชาดา	กลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ต.ถ้ำสิงขร
5.นางสาวกนกรัตน์	โกตะกะ	กลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ต.ถ้ำสิงขร
6.นางสาวอรพินธ์	กุลศิริ	กลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ต.ถ้ำสิงขร
7.นางสาวศุภกาญจน์	แป้นแก้ว	กลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ต.ถ้ำสิงขร
8.นางสาวนิภาพร	แป้นแก้ว	กลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ต.ถ้ำสิงขร
9.นายจักรพงษ์	จารุเกษม	กลุ่มเยาวชนคนรักบ้าน ต.บ้านทำเนียบ
10.นายอมรินทร์	พลลือ	กลุ่มเยาวชนรักษ์คลองยัน ต.บ้านยาง

กลุ่มภูมิปัญญาในชุมชน

1.นายเนื่อง	เพชรรา	ชมรมแพทย์แผนไทย
2.นายแพรว	ฤกษ์วรรณ	ชมรมแพทย์แผนไทย
3.นางหอม	เกศยาว	ชมรมแพทย์แผนไทย
4.นายวสันต์	อุ้นแก้ว	ชมรมแพทย์แผนไทย
5.นายสุวรรณ	รักษ์สวัสดิ์	ชมรมแพทย์แผนไทย

ทีมงานวิจัย

1. นายวิรัตน์	สารคง	ผู้ประสานงานวิจัยจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. นางสาวรัตนา	ชูแสง	หัวหน้าโครงการวิจัย
3.อาจารย์นิวัตร	ไธ้เค็กัม	โรงเรียนพุนพิทยาคม
4.อาจารย์จรศรี	ไธ้เค็กัม	โรงเรียนบ้านนาใหญ่

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- คณะทำงานประชุมระดมความคิดแนวทางการจัดกิจกรรม
- วางแผนการดำเนินกิจกรรม
- ประสานผู้ที่เกี่ยวข้อง
- จัดกิจกรรมพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- สรุป / ประเมินผลการดำเนินกิจกรรม

เครื่องมือ / วิธีการที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

- แบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็นกลุ่มย่อย
- พูดคุยแลกเปลี่ยนร่วมกันระหว่างเยาวชนที่จัดกลุ่มการเรียนรู้และผู้ใหญ่
- ผู้ใหญ่ให้ข้อเสนอแนะหลังจากนำเสนอแต่ละกลุ่ม

เนื้อหาในการจัดประชุม

1. สรุปบทเรียนของการทำงานที่ผ่านมาของกลุ่มการเรียนรู้และองค์กรชุมชนต่าง ๆ
2. ค้นหาข้อมูลและศักยภาพของท้องถิ่นที่สามารถเข้ามาหนุนเสริมกิจกรรมและการให้
ความรู้ที่จะส่งเสริมการพัฒนาของเยาวชนให้ยั่งยืนต่อไป
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มเยาวชนภายในอำเภอคีรีรัฐนิคม

ภาคเช้าเริ่ม

- 09.00 น. ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมประชุม
- 10.00 น. กล่าวรายงานและชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมโดย
อาจารย์อุษณีย์ กาญจนรุจิ หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน คีรีรัฐนิคม
- 10.30 น. กล่าวเปิดงานโดยนายเนือง เพชรรา ประธานกลุ่มแพทย์แผนไทย คีรีรัฐนิคม
- 10.40 น. แนะนำตัวผู้เข้าร่วม
(ใช้การแนะนำตัวพร้อมกิจกรรมที่ทำอยู่ในกลุ่มหรือชุมชน)
- 11.00 น. ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยน สรุปบทเรียน
(ใช้วิธีการร่วมอภิปรายและดูร่วมกัน ทุกคนฟังแล้วสามารถนำเสนอเพิ่มเติมได้ มี
การซักถามกันในแต่ละประเด็น)
- 12.30 น. พักรับประทานอาหาร

ภาคบ่าย 13.00 น. แบ่งกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็นเพิ่มเติมสิ่งที่ยังขาดอยู่ในภาคเช้า

โจทย์กลุ่มผู้ใหญ่

- 1.กิจกรรมที่ดำเนินการอยู่
- 2.ปัญหาและอุปสรรคที่พบเจอ
- 3.แนวทางการแก้ปัญหาของกลุ่ม
- 4.สิ่งที่จะดำเนินการต่อไป
- 5.แนวทางการหนุนเสริมการเรียนรู้เยาวชนในท้องถิ่น

โจทย์กลุ่มเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบ

- 1.กิจกรรมที่ดำเนินการอยู่
- 2.ปัญหาและอุปสรรค
- 3.แนวทางการแก้ปัญหาของกลุ่ม
- 4.สิ่งที่อยากให้ผู้ใหญ่และชุมชนสนับสนุน
- 5.วิธีการเรียนรู้ที่ต้องการ

การนำเสนอ

(วิธีการ : แต่ละกลุ่มเขียนลงกระดาษแผ่นใหญ่แล้วนำเสนอ โดยมีการซักถามจากในเวที พร้อมคำแนะนำ จากผู้ใหญ่ที่เข้าร่วม)

กลุ่มนักเรียนโรงเรียนบ้านต้นมะพร้าว

กิจกรรม

มีกลุ่มการเรียนรู้ตามความสนใจระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ประกอบด้วย

1. โครงการด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เด็ก ๆ ได้ฝึกการรำโนราห์ โดยมีครูในชุมชน มาช่วยสอน ปัจจุบันสามารถออกแสดงในงานต่าง ๆ ได้
2. โครงการด้านการใช้ฝีมือ จัดทำดอกไม้จันทร์ออกจำหน่ายในชุมชน
3. โครงการด้านอาหาร ฝึกทำสังขยาฟักทอง และโครงการอาหารเช้าในโรงเรียนเพราะสำรวจพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้รับประทานอาหารเช้าก่อนมาโรงเรียน เนื่องจากผู้ปกครองมีอาชีพทำสวนยางต้องออกจากบ้านแต่เช้าไม่มีเวลาเตรียมอาหาร
4. โครงการด้านการจักสาน ฝึกทำผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน เช่น พัด ตะแกรงและอื่น ๆ
5. กลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ การถนอมอาหาร คนตรีไทย (ระดับมัธยมศึกษา)

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม

- อุปกรณ์ในการทำกิจกรรมไม่พร้อม เช่น กลุ่มมโนราห์ ขาดเครื่องดนตรีบางชิ้นและชุดที่ใช้ในการแสดงมีราคาแพงมาก, กลุ่มจักสานไม่มีเครื่องรีดดอกทำให้ผลงานที่ออกมายังไม่สวยงาม
- เงินทุนในการดำเนินกิจกรรม ไม่เพียงพอทำให้กิจกรรมบางอย่างต้องชะงัก
- การตลาดยังมีข้อจำกัด เช่นกลุ่มดอกไม้จัน จัดส่งได้เฉพาะในบางพื้นที่ของชุมชน
- ขาดวิทยากรที่มีความชำนาญ

แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

- จัดหาอุปกรณ์ให้พร้อมและเหมาะสม โดยใช้ทรัพยากรที่มี ในท้องถิ่น
- ศึกษาดูงานในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อพัฒนางานต่อไป
- กู้เงินจากทางโรงเรียนเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรม
- จัดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถมาสอนนักเรียนกลุ่มสนใจ

แนวทางที่ต้องการหนุนเสริม

- ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติและมีแหล่งฝึกในชุมชน
- จัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่
- ขอสนับสนุนยานพาหนะจากผู้ใหญ่ในชุมชนเพื่อไปเรียนรู้นอกโรงเรียน
- การสนับสนุนอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม เช่น เครื่องดนตรี ชุดมโนราห์
- ให้ผู้ใหญ่ช่วยประชาสัมพันธ์ผลงานของเด็ก ๆ

วิธีการเรียนรู้ที่ต้องการ

อยากให้มีการเรียนกับครูในชุมชน โดยมีการปฏิบัติปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะจากเวที

1. ควรมีการจัดบันทึกการทำงานเป็นระยะ ๆ เพื่อสามารถนำมาหาข้อสรุปและหาทางแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ
2. ควรมีการปรึกษากับอาจารย์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและส่งผลดีในการทำกิจกรรม
3. การวิเคราะห์ปัญหาจากการปฏิบัติ ถ้าได้คิดอย่างจริงจัง รอบด้านและต่อเนื่อง จะสร้างการเรียนรู้ ได้ทางออกที่หลากหลายเหมาะสม เช่นกลุ่มทำดอกไม้จัน ประสบปัญหาสำคัญๆเกี่ยวกับอะไรบ้าง? ปัญหานั้นเกี่ยวข้องกับอะไรอีก? มีแนวทางการแก้ไขปัญหายังไงบ้าง? ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติ แก้ไขปัญหาโดยกลุ่มได้เอง (กระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบแบบนี้ คืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่น)

กลุ่มครูโรงเรียนบ้านต้นมะพร้าว

มีการหนุนเสริมกลุ่มนักเรียนดังนี้

1. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียน
2. ให้คำปรึกษานักเรียนกลุ่มสนใจ ด้านการพัฒนาตนเอง การส่งเสริมอาชีพ
3. จัดกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรมไทย

ปัญหาจากการดำเนินงานกิจกรรม

- โรงเรียนขาดงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงาน
- ขาดข้อมูลของแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
- ครูมีภาระงานในโรงเรียนมาก และนักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเรียนในห้องเรียน
- ขาดเทคนิค วิธีการ และสื่อการสอนที่ทันสมัย
- ความเข้าใจของผู้ปกครองยังมีน้อยมากจึงไม่สามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลายได้

แนวทางการแก้ไขปัญหา

- ระดมทุนทั้งภายในโรงเรียนและชุมชน
- เชิญวิทยากรในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถมาสอนในโรงเรียน
- สร้างความร่วมมือกับองค์กรชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ
- สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองให้มากขึ้น

แนวทางการหนุนเสริมเยาวชน

- หาข้อมูลแหล่งการเรียนรู้และติดต่อประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนกลุ่มสนใจ
- ให้คำปรึกษาการดำเนินงาน
- จัดศึกษาฐานงานนอกสถานที่
- การสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กและชุมชน

ข้อเสนอแนะจากเวที

1. การส่งเสริมกิจกรรมตามกลุ่มสนใจของเด็ก ควรให้เด็กได้ฝึกในกระบวนการต่าง ๆ ให้เขารู้จักคิด มีการพูดคุยกันเพื่อวางแผนการทำงาน และทดลองทำร่วมกัน หลังจากนั้นมีการสรุปความรู้เพื่อการแก้ไข พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง พยายามส่งเสริมให้เด็กคิดอย่างครบวงจร มองอย่างรอบด้าน นำข้อสรุปต่างๆ มาปรับแก้ ควรเน้นกระบวนการมากกว่าผลงานที่ได้ เช่นกลุ่มทำดอกไม้จีน ประสบปัญหาสำคัญๆเกี่ยวกับอะไรบ้าง? ปัญหานั้นเกี่ยวข้องกับอะไรอีก? มีแนวทางการแก้ไขปัญหายังไงบ้าง? ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติ แก้ไขปัญหาโดยกลุ่มได้เอง (กระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบแบบนี้ คืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่น)

2.กระบวนการทำงานในขั้นตอนต่างๆหากมีการเก็บ บันทึก สรุป พัฒนางานต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ ก็สามารถพัฒนาขึ้นเป็นงานวิจัยได้

3.ปัญหาผู้ปกครอง บางกิจกรรมก็ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม เช่น มีกิจกรรมศึกษาเรียนรู้จากผู้ปกครอง หรือกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองไปเรียนรู้ร่วมกับเด็กในชุมชนตนเอง

กลุ่มเยาวชนรักษ์ต้นน้ำ

กิจกรรม

ทางกลุ่มได้จัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ เช่น เขียนป้ายชื่อต้นไม้ คิดให้ผู้สนใจได้รับทราบเพาะพันธุ์ต้นไม้หายากนำไปปลูกในพื้นที่ป่า ปลอยพันธุ์ปลา ช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน กิจกรรมการประชุมกลุ่มเพื่อพูดคุยวางแผนการทำงานภายในกลุ่มเดือนละครั้ง และมีกิจกรรมการระดมทุนของกลุ่ม

ปัญหาและอุปสรรค

- ขาดความต่อเนื่องในการดูแลต้นไม้ เพราะสมาชิกส่วนใหญ่เรียนอยู่ในระบบจึงมีภาระในการเรียนมาก บางช่วงไม่สามารถแบ่งเวลาจัดกิจกรรมได้
- ขาดเรือนเพาะชำกล้าไม้ที่ดีพอ
- ขาดงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์

แนวทางการแก้ปัญหาของกลุ่ม

- มีการแบ่งหน้าที่/ตั้งคณะกรรมการชัดเจนขึ้น
- จัดหาสถานที่เพื่อเพาะพันธุ์กล้าไม้
- จัดหางบประมาณสนับสนุนจาก อบต. และการระดมทุนภายในกลุ่ม

แนวทางที่ต้องการหนุนเสริม

- ต้องการให้ผู้ใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมกับเด็ก ๆ ในการอนุรักษ์และเพาะพันธุ์กล้าไม้
- คำแนะนำในการดำเนินกิจกรรมและแนะนำชื่อต้นไม้ต่าง ๆ
- สนับสนุนด้านอุปกรณ์ งบประมาณ

วิธีการเรียนรู้ที่ต้องการ

- เรียนรู้ร่วมกับผู้ใหญ่ในชุมชน โดยการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งการเดินป่า ศึกษาสมุนไพรพันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ เพื่อสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม รวมทั้งการเรียนรู้จากกิจกรรมของกลุ่ม องค์กรในชุมชน

กลุ่มเยาวชนรักษ์คลองยัน

กิจกรรม

เริ่มก่อตั้งกลุ่มจากกิจกรรมค่ายเยาวชน เพื่อดูแลสิ่งแวดล้อม การศึกษาหาของดีในชุมชน ซึ่งเป็นค่ายเล็ก ๆ แต่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ในชุมชน เยาวชน การศึกษานอกโรงเรียน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. เป็นอย่างดี ต่อมา มีการจัดกิจกรรมค่ายลุ่มน้ำคลองยัน ร่วมกับทาง อบต. และผู้ใหญ่ในชุมชน จัดทำศาลาการเรียนรู้ บริเวณเขตอภัยทาน หมู่ที่ 4 ต.บ้านยาง อ.คีรีรัฐนิคม จัดกิจกรรมสำรวจชุมชนด้านอาชีพ ฝึกทำขนมโดยการฝึกสอนของกลุ่มแม่บ้าน หมู่ที่ 4 ต.บ้านยาง

จากพื้นฐานกิจกรรมดังกล่าว กลุ่มได้มีการวางแผนและดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องยิ่งขึ้น ทั้งการอนุรักษ์พันธุ์ปลาในชุมชน กิจกรรมฝึกงานด้านการเกษตร การทำผ้ามัดย้อม และการศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจในชุมชน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ชุมชนไว้วางใจ สามารถประสานงานได้ดี ขณะนี้กำลังดำเนินการจัดทำแผนกิจกรรมร่วมกันระหว่างกลุ่มเยาวชนรักษ์คลองยัน กลุ่ม กศน. และชุมชน

ปัญหาและอุปสรรค

- เวลาในการทำกิจกรรมไม่ตรงกัน เพราะสมาชิกมีความหลากหลาย ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา จึงต้องนัดแนะ และประสานงานหลายครั้ง
- การวางแผนการดำเนินกิจกรรมยังไม่ชัดเจน
- ขาดการจดบันทึกข้อมูลการเรียนรู้ของกลุ่มเป็นระยะ

แนวทางการแก้ปัญหาของกลุ่ม

- มีการนัดประชุมกลุ่มเป็นระยะๆ ในกลุ่มย่อยโดยมีการคอยติดตามพูดคุยกับสมาชิก ในแต่ละบ้าน
- จะมีการประชุมวางแผนกิจกรรมที่ชัดเจนขึ้น โดยเชิญสมาชิก อบต. และผู้ใหญ่ในชุมชนเข้าร่วม
- สร้างการยอมรับภายในชุมชนโดยการร่วมและช่วยเหลืองานการพัฒนาในชุมชน และปรึกษาผู้ใหญ่ ในชุมชนในการดำเนินกิจกรรม
- มีคณะทำงานที่ชัดเจนทั้งฝ่ายประสาน ฝ่ายจัดทำข้อมูล เพื่อรวบรวม บันทึกการเรียนรู้ของกลุ่ม รวมทั้งความเคลื่อนไหวกิจกรรมต่างๆ

สิ่งที่ต้องให้ผู้ใหญ่และชุมชนสนับสนุน

- เปิดโอกาสให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาและการบริหารหมู่บ้านตั้งแต่การประชุมเตรียมงานและปฏิบัติร่วมกัน
- กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ เช่น การฝึกอบรม ดูงาน

- ส่งเสริมให้เยาวชน ร่วมเรียนรู้ฝึกปฏิบัติงานร่วมกับผู้ใหญ่ในชุมชน เช่น การทำขนม ไวน์ จากกลุ่มแม่บ้านหมู่ที่ 4 ทำผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมกลุ่มสตรี หมู่ที่ 9 การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชนกับกลุ่มร้านค้าชุมชนและออมทรัพย์หมู่บ้าน กิจกรรมการพัฒนา การอนุรักษ์

รูปแบบการเรียนรู้ที่ต้องการ

มีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็ก ผู้ใหญ่ กลุ่มผู้นำ โดยอาศัยฐานของทรัพยากรที่มีค่าในชุมชน เช่น กลุ่มแพทย์แผนไทย เศรษฐกิจชุมชน สิ่งแวดล้อม และข้อมูลชุมชน เพื่อให้เยาวชนสามารถเรียนรู้และร่วมสืบสานได้

กลุ่มเยาวชนบ้านท่าเนียบ

กิจกรรม

จัดกิจกรรมค่ายอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ รมรงค์ด้านจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรท้องถิ่น โดยอาศัยงานศิลปะ มีการประชุมวางแผนการทำงาน มีการเชื่อมประสานกับเพื่อนเยาวชนในกลุ่มต่าง ๆ ของอำเภอคีรีรัฐนิคม ที่ผ่านมามีได้ร่วมกันจัดกิจกรรมค่าย สร้างศูนย์เด็กเล็ก กับเพื่อน ๆ ในเครือข่าย และเพื่อนเยาวชนจากประเทศสิงคโปร์

ปัญหาและอุปสรรค

- เกิดกลุ่มอิทธิพลในท้องถิ่นทำให้กิจกรรมบางอย่างต้องหยุดไป
- ผู้ใหญ่บางคนยังไม่เห็นความสำคัญ
- ความไม่ลงรอยระหว่างกลุ่มผู้ใหญ่ ทำให้เยาวชนที่ไปขอคำปรึกษาโดนเพ่งเล็ง
- เพื่อนเยาวชนบางคนไม่กล้ามาร่วมกิจกรรมเพราะกลัวไม่ปลอดภัย
- การวางแผนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มยังขาดความชัดเจน

แนวทางการแก้ปัญหาของกลุ่ม

- พยายามขอความร่วมมือกับชุมชนและผู้ใหญ่จากหลายฝ่าย
- มีการนัดหมายเพื่อนสมาชิกอย่างชัดเจนขึ้น
- จัดประชุมพูดคุยระหว่างเพื่อนสมาชิกมากขึ้นเพื่อทำความเข้าใจและวางแผนการดำเนินกิจกรรม

สิ่งที่อยากให้ผู้ใหญ่และชุมชนสนับสนุน

- อยากให้ผู้ใหญ่เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ร่วมเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ทั้งการบริหาร การพัฒนาท้องถิ่น
- สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมบางกิจกรรม

วิธีการเรียนรู้ที่ต้องการ

เปิดโอกาสให้เด็กในท้องถิ่น ได้เรียนรู้ศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชน วัด โดยเฉพาะชื่อชุมชน สิ่งมีค่าต่าง ๆ โดยการถ่ายทอดของผู้รู้ในท้องถิ่น และให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้และสืบสาน

ข้อเสนอแนะจากเวที

- หากเราจะชกกับใครต้องดูน้ำหนักก่อน เหมือนกับการที่เราจะทำกิจกรรมที่กระทบกับกลุ่มอิทธิพลเราก็ต้องพยายามหาวิธีการที่เหมาะสม พยายามทำกิจกรรมที่ไม่กระทบเขา แต่ดำเนินการตามเป้าหมายของเรา เพราะการไปสู่เป้าหมายนั้นเดินได้หลายเส้นทาง
- พยายามสร้างพันธมิตร ทั้งในและนอกชุมชน อย่าจัดกิจกรรมที่ล่อแหลมเกินไป
- เราต้องยอมรับว่ากลุ่มของเรายังขาดประสบการณ์ต้องมีการพัฒนาอีกมาก พยายามร่วมกับผู้ใหญ่เพื่อขอคำปรึกษา อย่าใช้ความก้าวร้าวแต่ควรใช้ความอ่อนน้อมถ่อมตน
- ในการจัดกิจกรรม ควรมีการวางแผน วางเป้าหมายให้ชัดเจน
- บางกลุ่มอยู่ในช่วงเริ่มต้น บางกลุ่มมีพัฒนาการน่าสนใจ น่าจะมีการสรุปบทเรียนที่ลงลึกยิ่งขึ้น ให้มองเห็น จุดเด่น จุดด้อยของกระบวนการภายในกลุ่ม เจือจาง/ปัจจัยที่สำคัญของการพัฒนา เพื่อการแลกเปลี่ยนกันระหว่างกลุ่มกันเอง

กลุ่มผู้ศิริ

เป็นการรวมของนักศึกษาจากศึกษานอกโรงเรียนศิริรัฐนิคม ทั้งที่จบหลักสูตรแล้วและกำลังศึกษาอยู่ แต่มีความสนใจในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเองและชุมชน ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การจัดการศึกษาสายอาชีพ การเรียนรู้และการจัดทำผ้าผัดข้อม การทำแปลงเกษตรปลอดสารพิษ การเลี้ยงสัตว์ การประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ การทำขนม กิจกรรมค่ายด้านการดูแลสิ่งแวดล้อม กิจกรรมค่ายศึกษาดูงาน กิจกรรมค่ายพัฒนาคุณภาพชีวิต และที่สำคัญทางกลุ่มได้มีส่วนร่วมด้วยคณะครูของศึกษานอกโรงเรียนจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความสนใจและเหมาะสมกับชุมชน

การจัดกิจกรรมที่ผ่านมา ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากหัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนศิริรัฐนิคม คือ อาจารย์อุษณีย์ กาญจนรุจิ และคณะครู นอกจากนี้ยังมีการหนุนเสริมจากชุมชน โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษาในบางวิชา ขณะนี้ทางกลุ่มกำลังระดมกองทุนผู้ศิริ สำหรับเยาวชนในท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นกองกลางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ อนาคตทางกลุ่มจะร่วมกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอศิริรัฐนิคม ชุมชนและเยาวชนในท้องถิ่นร่วมจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมให้หลากหลายมากขึ้น

กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

กิจกรรมที่ดำเนินการ /สถานะของกลุ่ม

- จัดตั้งเขตอุทยาน 11 เขต บริเวณลุ่มน้ำคลองยันในอำเภอบ้านนา
- จัดตั้งกลุ่มเพื่อการอนุรักษ์ป่าและสายน้ำในชุมชนขยายสู่กลุ่มเยาวชน
- มีการเชื่อมโยงด้านการอนุรักษ์ระหว่างเยาวชน อบต. และในชุมชน
- มีเยาวชนที่สนใจตั้งกลุ่มร่วมดูแลรักษาทรัพยากรของท้องถิ่น
- มีการถ่ายทอดบทเรียนการอนุรักษ์ในชุมชนไปสู่ภายนอก
- สำรวจและค้นหาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้เยาวชนไปเรียนรู้
- จัดค่ายการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเยาวชน
- เพาะพันธุ์กล้าไม้ชนิดต่าง ๆ เพื่อขยายและนำกลับสู่ป่า

องค์กรชุมชนด้านการอนุรักษ์ ในอำเภอบ้านนา ประสบความสำเร็จสูง พร้อมด้วยกิจกรรมในเชิงเศรษฐกิจชุมชนการพึ่งตนเอง โดยการประสานงานของผู้นำที่มีความสามารถ คือ คุณจำนงค์ ประวิทย์ และคณะทำงาน กลุ่มองค์กรชุมชนในอำเภอบ้านนาได้รับความสนใจจากหน่วยงานภายนอกทั้งส่วนรัฐ เอกชน มีการจัดมาศึกษาดูงานในพื้นที่อยู่เสมอ

ปัญหาและอุปสรรค

- ชาวบ้านบางกลุ่มยังขาดความเข้าใจและจิตสำนึกที่ดี มีการลักลอบจับปลาในเขตอนุรักษ์ และตัดไม้ในเขตป่าชุมชน
- การถ่ายทอดเรื่องราวด้านการอนุรักษ์ยังมีน้อย
- มีกลุ่มอิทธิพลในชุมชนทำให้กลุ่มอนุรักษ์มีความเสี่ยงในการจัดกิจกรรม

แนวทางการแก้ปัญหาของกลุ่ม

- มีการขยายเขตอนุรักษ์ไปสู่หมู่บ้านใกล้เคียงหลายหมู่บ้าน เพื่อร่วมดูแลสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่
- มีการประชุมร่วมกันระหว่างชุมชนในการกำหนดแนวทางการอนุรักษ์
- ส่งเสริมให้มีกลุ่มเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์ ร่วมทำงานกับผู้ใหญ่
- มีการเพาะพันธุ์กล้าไม้ ปูปลูกป่าซ่อมแซมในพื้นที่ที่ถูกทำลาย
- มีกิจกรรมหนุนเสริมการเรียนรู้ของเยาวชน เช่น การนำกลุ่มเยาวชนที่สนใจออกสำรวจพันธุ์ไม้ในป่าและร่วมเขียนป้ายอนุรักษ์
- ประสานงานกับองค์กรภายในจังหวัด เพื่อร่วมหาแนวทางในการดูแลรักษาทรัพยากร

แนวทางการหนุนเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนในท้องถิ่น

- ส่งเสริมให้เยาวชนที่สนใจเข้าร่วมเรียนรู้กิจกรรมการอนุรักษ์ และร่วมวางแผนการดำเนินกิจกรรม
- มีศูนย์การเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนเพื่อให้เยาวชนศึกษาข้อมูลและเรียนรู้ได้ตลอดเวลา
- ส่งเสริมให้เยาวชนแต่ละพื้นที่จัดกิจกรรมการอนุรักษ์โดยการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ในชุมชน และ กรรมการกลุ่มอนุรักษ์

รูปแบบแนวทางการเรียนรู้ของเยาวชนในคิริรัฐนิคมที่ผู้ใหญ่อยากเห็น

ให้เยาวชนเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ของท้องถิ่นโดยแบ่งตามกลุ่มสนใจของเด็ก ซึ่งอาจจะมีทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านประวัติศาสตร์ โดยส่งเสริมให้เรียนรู้อย่างจริงจัง ผู้ใหญ่เป็นผู้สนับสนุนและให้คำปรึกษาแนะนำ

เศรษฐกิจชุมชน

กิจกรรมที่ดำเนินการอยู่

- มีการจัดตั้งร้านค้าชุมชนเพื่อรวมสินค้าขายให้แก่สมาชิกในตำบลต่าง ๆ ทั้งบ้านยาง บ้านท่าเนียบและหมู่บ้านไถ่เคียง
- มีการรวมกลุ่มเพื่อการผลิตสินค้าชุมชนต่าง ๆ ทั้งยาสระผม น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า ผ้ามัดย้อม โดยเน้นตลาดในชุมชน
- มีการเชื่อมโยงสินค้าโดยการแลกเปลี่ยนระหว่างจังหวัด เช่น การแลกเปลี่ยนข้าวสารจากจังหวัดศรีสะเกษกับผลิตภัณฑ์ในชุมชนคิริรัฐ ซึ่งในการดำเนินการได้มีการเดินทางไปตลาดข้าวที่ภาคอีสานและสินค้าในท้องถิ่นต่าง ๆ

ปัญหาและอุปสรรค

- ชุมชนยังไม่มี การสำรวจความต้องการในเรื่องสินค้าแต่ละชนิด จึงมีความผิดพลาดในการนำเข้า เช่น ปริมาณมากหรือน้อยเกินไป
- ระบบการทำงานยังไม่ดี ขาดความเข้าใจในระบบบัญชี ขาดผู้เชี่ยวชาญ
- ชุมชนยังขาดความเข้าใจร่วมกันในการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรม
- อุปสรรคในการจัดทำยังขาดแคลนทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ทันเหตุการณ์

แนวทางการแก้ปัญหาของกลุ่ม

- มีการผลิตและขายสินค้าภายในชุมชน
- มีการจัดประชุมเพื่อให้เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนร่วมกัน เพื่อร่วมกันหาทางออกในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม

สิ่งที่จะดำเนินการต่อไป

- มีการจัดตั้งสวัสดิการในชุมชนอย่างครบวงจรทั้งการออมทรัพย์ และกองทุนต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็ง
- มีการทำความเข้าใจ บูรณาการทางความคิดร่วมกับผู้นำและสมาชิกในชุมชนให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงในเรื่องต่าง ๆ ทั้งทรัพยากร เศรษฐกิจชุมชน และชีวิต
- มีการร่วมวางทิศทางการทำงานด้านต่าง ๆ ภายในชุมชน
- มีการผลิตสินค้าเพื่อสามารถเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนกับสินค้าในจังหวัดต่าง ๆ ได้ เป็นการกระจายรายได้และการพึ่งพากันระหว่างชุมชน

แนวทางการหนุนเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนในท้องถิ่น

เปิดให้เยาวชนสามารถเข้ามาเรียนรู้ในระบบการจัดการร้านค้าของชุมชนและระบบการผลิตต่าง ๆ ที่ชุมชนมีเพื่อให้เยาวชนได้ร่วมฝึกทำและพัฒนางานต่อไป

กลุ่มแพทย์แผนไทย / สมุนไพร

กิจกรรมที่ดำเนินการอยู่

เริ่มดำเนินกิจกรรมด้านการแพทย์แผนไทยในปี 2542 และเริ่มเปิดสอนด้านการแพทย์แผนไทยในปี 2543 ต่อมาได้ขยายไปที่โรงเรียนบ้านปากโดน จัดกิจกรรมเผยแพร่โทษของยาเสพติดในท้องถิ่น มีการสร้างเครือข่ายหมอพื้นบ้านในอำเภอใกล้เคียง (แต่ยังไม่มีสถานที่ชัดเจน)

ปัจจุบันได้มีการติดต่อให้เป็นวิทยากรด้านแพทย์แผนไทยในท้องถิ่นต่าง ๆ เช่นอุทยานแห่งชาติเขาสก สถานพยาบาล โรงเรียน ได้แนะนำการใช้สีย้อมผ้าจากสมุนไพรและพืชในท้องถิ่น มีการจัดตั้งสมาคมแพทย์แผนไทยและสอบใบอนุญาต

ปัญหาและอุปสรรค

- ผู้สอนยังมีประสบการณ์น้อยและมีข้อจำกัดในการถ่ายทอด ทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจ
- ผู้เรียนและนักศึกษายังเห็นความสำคัญในเรื่องการดูแลและการรักษาสมุนไพรน้อย
- ประชาชนส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญ และพึ่งพาจากต่างชาติมากกว่ายาสมุนไพร
- โรงเรียน กลุ่มเยาวชน และกลุ่มการแพทย์แผนไทยยังขาดการประสานงานที่ดี
- มียาปลอมวางขายเป็นจำนวนมากทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ ขาดความไว้วางใจและไม่กล้าใช้ยาสมุนไพร
- ยาสมุนไพรบางชนิดมีราคาแพงเพราะมีการนำเข้าจากต่างประเทศ (ประเทศไทยมีการทำเกษตรแบบพึ่งพาสารเคมี ทำให้สมุนไพรหลายชนิดหายไป)

แนวทางการแก้ปัญหากลุ่ม

- จัดทำแปลงสมุนไพรที่บ้านของสมาชิกและมีการแลกเปลี่ยนด้วยบางชนิดกัน เพราะสมุนไพรบางชนิดจะขึ้นเฉพาะพื้นที่ และมีการประชุมร่วมกันเป็นประจำ

สิ่งที่จะดำเนินการต่อไป

- สร้างสวนสมุนไพรในชมรม ครัวเรือน หมู่บ้าน
- ร่วมอนุรักษ์สมุนไพรให้สืบทอดสู่ลูกหลาน
- ฝึกเยาวชนให้มีการปลูกสมุนไพร รู้จัก และมีการบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียน
- ส่งเสริมให้มีหมอพื้นบ้านในหมู่บ้านทุกพื้นที่ และมีการฝึกกลุ่มอาสาสมัครในแต่ละพื้นที่ (ฝึกอบรมให้แก่ อสม.ประจำหมู่บ้านด้วย)
- จัดหางบประมาณในการแปลตำราด้านการแพทย์แผนไทยเพื่อการเผยแพร่

แนวทางการหนุนเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนในท้องถิ่น

สนับสนุนให้มีการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องการแพทย์แผนไทยในโรงเรียน

สรุปศักยภาพของชุมชนในอำเภอคีรีรัฐที่เอื้อต่อการเรียนรู้

- 1.ด้านสิ่งแวดล้อม
- 2.ด้านเศรษฐกิจชุมชน / อาชีพในท้องถิ่น
- 3.การแพทย์แผนไทย สมุนไพรในท้องถิ่น
- 4.การบริหารจัดการท้องถิ่น
- 5.การจัดกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชน

แนวทางการจัดการเรียนรู้ของเยาวชนคีรีรัฐที่ค้นพบในการประชุม

การส่งเสริมให้กลุ่มเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบร่วมเรียนรู้กับกลุ่มการเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชนทั้งสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจชุมชน / อาชีพในท้องถิ่น การแพทย์แผนไทย สมุนไพรในท้องถิ่น รวมถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนในชุมชนที่มีอยู่ โดยร่วมคิด ร่วมวางแผน ปฏิบัติ สรุปบทเรียน แก้ปัญหาและพัฒนางานของกลุ่ม

แนวคิดการจัดการศึกษาให้กับลูกหลานชาวศิริรัฐ

หมอเนือง เพชรฯ หมอพื้นบ้าน

การศึกษาของเราควรส่งเสริมให้ลูกหลานรักท้องถิ่นไม่ลืมบ้านลืมเรือนไม่ลืมความเป็นไทย ตาไม่เชื่อว่าลูกหลานไทยจะลืมความเป็นไทยทั้งหมด เพราะวันนี้ตาได้เห็นแล้วว่า ลูกหลานที่สนใจอยากรู้เรื่องสิ่งดีมีค่าในท้องถิ่นยังมีอยู่ ตายินดีจะช่วยสนับสนุนเต็มที่ ตาพอจะมีความรู้ในเรื่องการแพทย์แผนไทย สมุนไพร หรือแม้แต่หนังตะลุง มโนราห์ ก็มีความรู้ ถึงแม้ว่าจะแก่ไปมากเสียงไม่ค่อยดี ไร่ไม่สวยอ่อนช้อยเหมือนเมื่อก่อน แต่ก็สามารถถ่ายทอดให้ลูกหลานได้ด้วยความยินดี ตารู้สึกมีความสุขที่เห็นลูกหลานสนใจเรื่องราวของท้องถิ่น และเชื่อว่าสิ่งดีๆ เหล่านี้ จะได้รับการสืบทอดต่อไปแน่นอน หากมีอะไรให้ตาช่วยขอให้ออก ตาจะพยายามช่วยเต็มที่

คุณสุนันท์ คุ่มนุ้ย อบต.หมู่ที่ 4 ต.บ้านยาง

เราควรส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมเรียนรู้ในเรื่องการบริหารของท้องถิ่น ตั้งแต่การร่วมประชุม วางแผน และร่วมรับผิดชอบในบางกิจกรรมหรืออาจจะสนับสนุนงบประมาณให้เยาวชนบริหารจัดการในส่วนของกิจกรรมเยาวชน โดยส่งเสริมให้มีการคิดกิจกรรมของเยาวชนขึ้น แล้วตั้งคณะกรรมการของเยาวชนบริหารเอง มีผู้ใหญ่เป็นที่ปรึกษา เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้มีโอกาสเรียนรู้งานการบริหาร มีส่วนในการพัฒนาท้องถิ่นและพัฒนาศักยภาพของตนเอง

คุณจ่านงค์ ประวิช ประธานเครือข่ายบ้านยาง

การศึกษาในปัจจุบันทำลายระบบคิดของคน ส่งเสริมให้มีการแข่งขันกัน เด็กที่ขาดโอกาสก็แข่งขันได้น้อยและโดนแข่งขันจากผู้ที่มีโอกาสที่เรียนในระดับสูงกว่า ผู้ที่เรียนสูงหากขาดการพัฒนาทางจิตใจไปด้วยแล้ว ก็เสมือนเป็นการไปฝึกวิชาความเห็นแก่ตัวมา เพื่อแข่งขันทรัพยากรของชุมชนในรูปแบบใหม่ ๆ ส่วนใหญ่เด็กในชุมชนของเราจะโดนครอบงำโดยสื่อ ดังนั้นผู้ใหญ่ในศิริรัฐที่อยู่ในส่วนต่าง ต้องกลับมาทบทวนการศึกษาของลูกหลานเราว่าไปในทิศทางที่ถูกต้องหรือไม่ ถ้าหากยังไม่ถูกต้องตรงใจชาวศิริรัฐ เราก็ต้องมาช่วยกันวางรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของเรา เพื่ออนาคตที่ดีของชุมชนศิริรัฐ

คุณธนโชติ บุญประเสริฐ ประธานเครือข่ายบ้านท่าเียน

เมื่อผู้ใหญ่บางกลุ่มยังเห็นความสำคัญของเยาวชนน้อย เยาวชนก็ควรเป็นผู้ริเริ่มทำกิจกรรมที่ดีให้ผู้ใหญ่ได้เห็นว่า เยาวชนก็มีศักยภาพในการร่วมดูแลและพัฒนาท้องถิ่น การทำความเข้าใจร่วมกันต้องใช้เวลา ขอเพียงให้เยาวชนมีความชัดเจน มุ่งมั่นสร้างสรรค์กิจกรรมที่ดีให้ถูกทิศทาง ในไม่ช้าผู้ใหญ่เหล่านั้นจะต้องมาช่วย แต่ต้องทำให้เขาเห็นและยอมรับเสียก่อน

อาจารย์อุษณีย์ กาญจนรุจิ หัวหน้าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอคีรีรัฐนิคม

เราต้องร่วมกันส่งเสริมให้มีการสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างครบวงจร รู้ถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการเรียนรู้ มีการส่งเสริมความคิด การวางแผน การปฏิบัติ และสรุปผล การเรียนรู้เพื่อพัฒนาก้าวต่อไปอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ของเยาวชนจะต้องมีการลงลึก และผู้สอนเองก็ต้องปรับกระบวนการสอนให้เหมาะสม ไม่ใช่เปลี่ยนเพียงชื่อครูผู้สอน แต่การสอนยังเหมือนเดิม ก็เหมือนกับไม่มีการพัฒนา เรียนแบบซ้ำซากรอยเดิม ดังนั้นผู้สอนจะต้องลงไปร่วมทำกิจกรรม

การเรียนรู้กับเด็ก เป็นโครงการเล็ก ๆ โดยมีกองทุนสนับสนุน และเมื่อทำแล้วก็ต้องมีการสรุปเพื่อพัฒนาเป็นหลักสูตรต่อไป

ทาง กศน.คีรีรัฐ ยินดีสนับสนุนด้านงบประมาณ ขอเพียงมีการคิดและวางแผนการทำงานมาให้ชัด มีการสรุปการทำงานเป็นระยะ ๆ และพัฒนาต่อเป็นการทำหลักสูตรที่น่าสนใจและหลากหลาย โดยมีการกำหนดหลักสูตรจากเยาวชนผู้สนใจที่จะเรียนรู้เอง

คุณวิรัตน์ สารคง

การเรียนรู้ของเยาวชนในชุมชน ต้องมีการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน อย่าพยายามข้ามขั้น เราต้องช่วยส่งเสริมให้เยาวชนคิดกว้างขึ้น อย่างองอะไรแคบๆ เมื่อคิดแล้วควรมีการสนทนา และพัฒนาต่อเนื่อง มีการปรับแก้ และทดลองทำต่อ ทำไปอย่างมีกระบวนการแบบนี้ เขาจะได้พัฒนาอย่างรอบด้านทั้งตนเองและท้องถิ่น

คุณสุวัจน์ กษไกร อบต. หมู่ที่ 9 ตำบลลำสิงห์

การเรียนรู้ของเด็ก ๆ ควรเริ่มเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวในท้องถิ่น เมื่อเห็นว่าชุมชนมีป่าก็เรียนรู้จากป่า แล้วจึงมีการเชื่อมโยงไปสู่สิ่งอื่นทั้งตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม โดยทำไปสรุปบทเรียนกันไป เริ่มจากจุดเล็ก ๆ แต่มีความต่อเนื่อง ผมมองว่าในชุมชนคีรีรัฐเองมีสิ่งดีมากมายที่เด็กควรเรียนรู้และสืบทอด ขอเพียงผู้ใหญ่ให้โอกาสและสนับสนุนในทางที่ถูกต้องเด็กก็พร้อมจะเดินตาม

คุณนิวัตร ไล่เต็กมึ คณะทำงานวิจัย

กิจกรรมการสรุปบทเรียนของกลุ่มเยาวชนและชุมชนคีรีรัฐ สามารถค้นหาสิ่งดีๆ และข้อจำกัดต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป โดยเฉพาะการกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมของแต่ละกลุ่ม ในสภาพที่เอื้อของชุมชนคีรีรัฐ

เรามีตัวอย่างที่ดีของกลุ่มแม่บ้าน หมู่ที่ 9 ต.บ้านยาง อ.คีรีรัฐนี้เอง กลุ่มนี้ทำผ้าผัดข้อม โดยค้นพบร่วมกันว่าปัญหาสำคัญของกลุ่ม คือการพัฒนาสี รูปแบบผลิตภัณฑ์ และการบริหารจัดการกลุ่ม ต่อมากลุ่มได้ใช้กระบวนการวิจัย หาคำตอบ วางแผนการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งกลุ่มเยาวชนสามารถ วิเคราะห์กลุ่ม เพื่อกำหนดแนวทาง เรียนรู้ การพัฒนาได้เช่นกัน

ข้อตกลงภายใต้แผนงานต่อไป

-จะมีการนัดประชุมทีมงานในพื้นที่ เพื่อร่วมกันสรุป ประเมินผลการประชุม ประเมินกลุ่ม กำหนดแนวทางการทำงาน

ปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรมพร้อมข้อเสนอแนะ

1.การสื่อสาร ผู้เข้าร่วม มีความหลากหลายทั้งด้านอายุและประสบการณ์ ทำให้มีความเข้าใจไม่ตรงกัน จึงต้องมีการอธิบายคำศัพท์บางคำเพิ่มเติม เช่น บุรณาการ การเชื่อมโยง

ข้อเสนอแนะ ควรมีการพูดคุยโดยการใช้คำศัพท์ท้องถิ่นเพื่อให้สามารถเข้าใจร่วมกันได้เป็นอย่างดี

2.การนำเสนอของแต่ละกลุ่มยังขาดรายละเอียด เพราะเวลาในการนำเสนอมีจำกัด และวิทยากรประจำกลุ่มไม่ได้กระตุ้นมากนัก

ข้อเสนอแนะ

-ควรมีเวลาสำหรับการซักถามและพูดคุยในเวทีให้มากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสามารถแลกเปลี่ยนซักถามและเสนอแนะได้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพูดคุย

-วิทยากรประจำกลุ่ม ควรมีเทคนิคการกระตุ้น นำประเด็นการประชุม

3. การสรุปบทเรียนยังไม่สมบูรณ์ โดยกลุ่มเยาวชน “สุคีรี” ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ ไม่ได้ร่วมสรุปในครั้งนี้ (กำหนดการสรุปในระยะที่ 2) และการตั้งประเด็นโจทย์ ยังไม่ลึกพอที่จะเห็นพัฒนาการของแต่ละกลุ่ม (เยาวชนบางกลุ่มยังมีความเป็นกลุ่มน้อย ไม่สามารถสรุปพัฒนาการได้) พร้อมด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ เงื่อนไข/ปัจจัยของแต่ละกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

-การจัดประชุมกลุ่มสุคีรี โดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนคีรีรัฐนิคม จะทำให้ข้อมูลกลุ่มเยาวชนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

-ควรช่วยกันตั้งโจทย์ และช่วยกันเป็นวิทยากรกระบวนการ เพื่อการวิเคราะห์ร่วมกัน

บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรมสรุปผลการเรียนรู้ขององค์กรชุมชนและเยาวชนในอำเภอคีรีรัฐ

ความคาดหวังต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม

เป็นไปตามความคาดหวังในระดับหนึ่ง คือ ได้ทราบถึงสภาพปัญหาของเยาวชนในท้องถิ่น ได้ข้อมูล และศักยภาพของท้องถิ่นที่สามารถหนุนเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ที่สำคัญกลุ่มเยาวชนได้สรุปบทเรียนการทำงาน ในหลายประเด็น แม้จะไม่ได้วิเคราะห์ลงลึกบางประเด็น แต่ได้เห็นภาพของกลุ่มชัดเจนพอสมควร สามารถนำไปกำหนดแนวทางการทำงานต่อได้